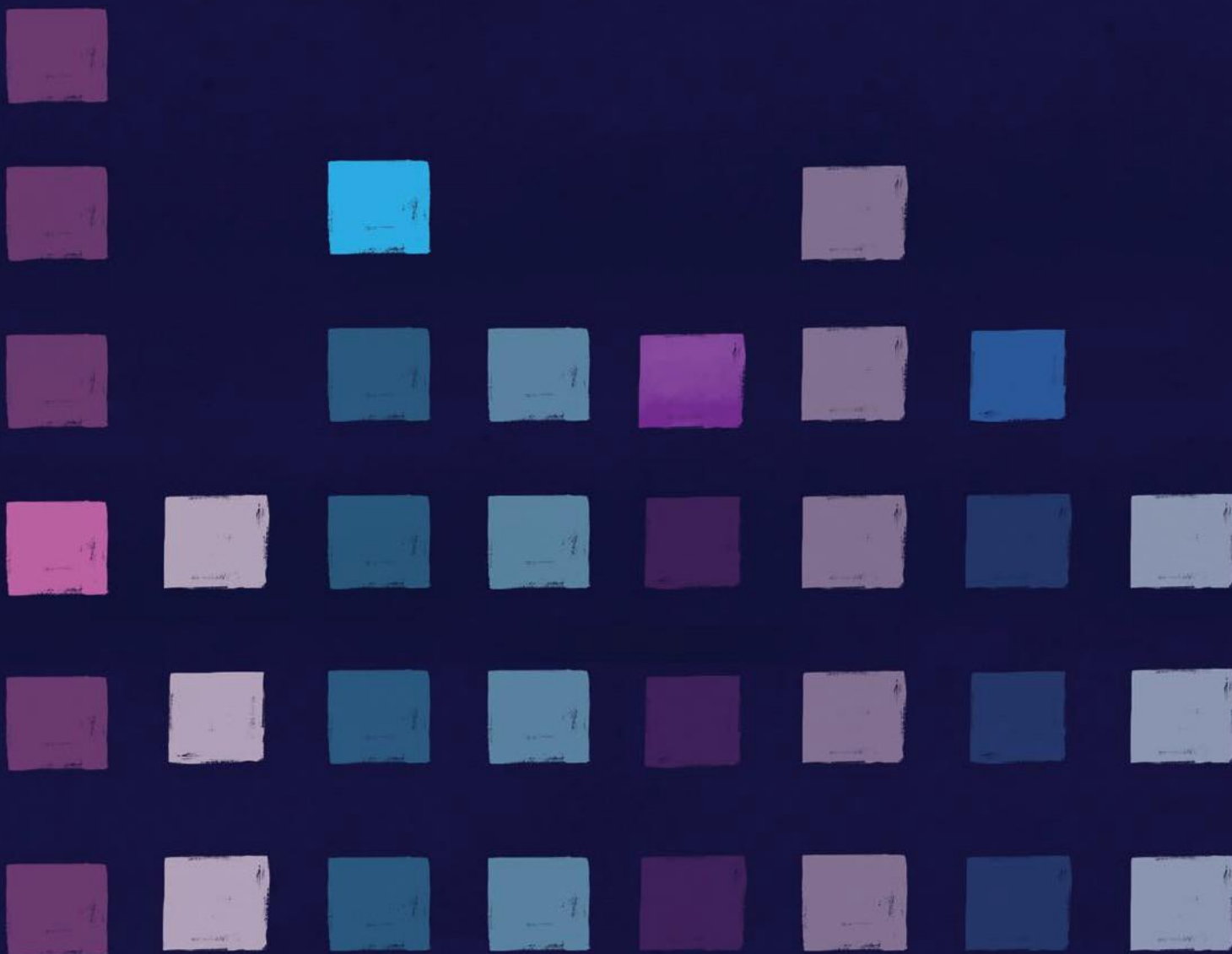
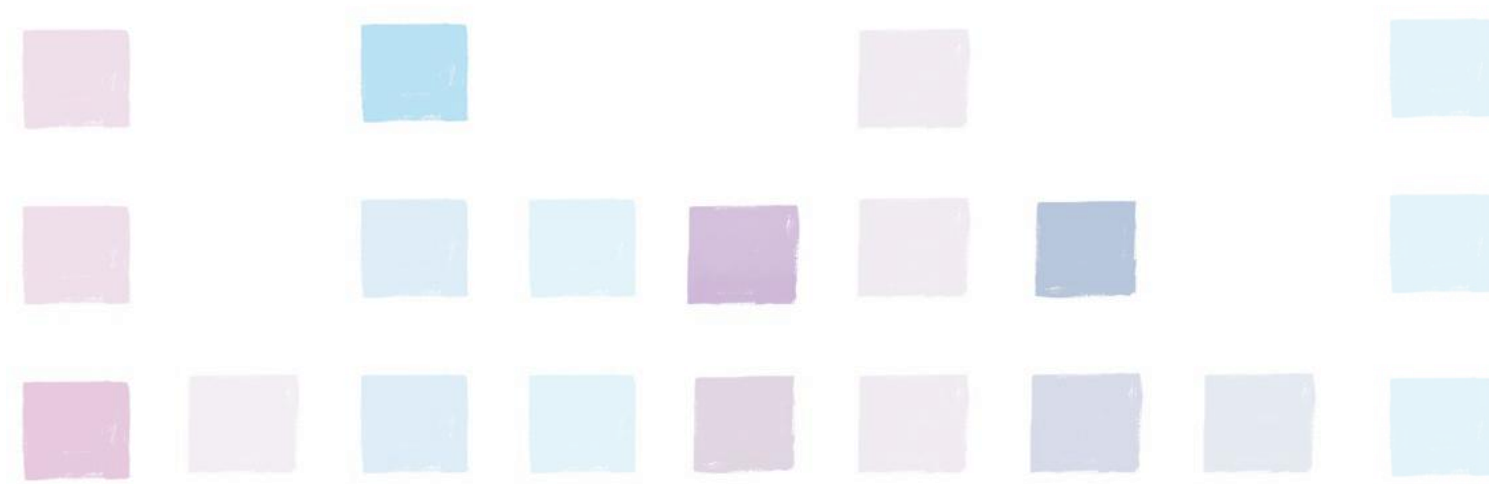

Clasificarea internațională a violenței împotriva copiilor

© Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Divizia date, analiză, planificare și monitorizare, decembrie 2023

Pentru reproducerea, distribuirea sau citarea oricărei părți a acestei publicații, este necesară obținerea permisiunii.

Pentru a obține permisiunea sau pentru orice alte informații, vă rugăm să contactați:

UNICEF Secția date și analiză
Divizia date, analiză, planificare și monitorizare
3 United Nations Plaza
New York, NY 10017, SUA
Telefon: +1 212 326 7000
E-mail: data@unicef.org

Sugestie de citare

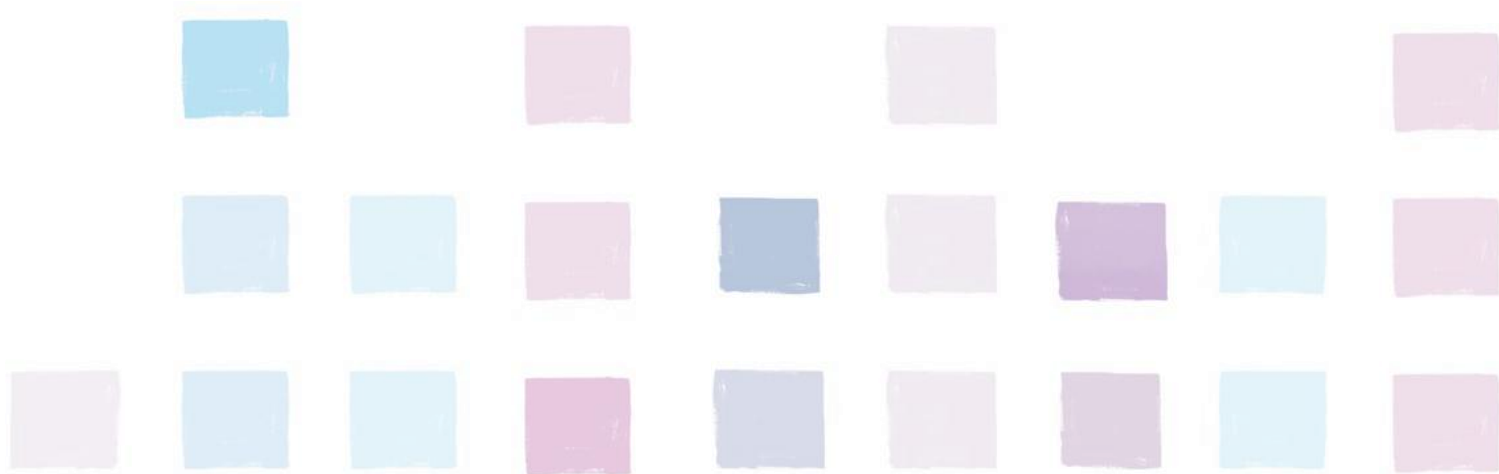
Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Clasificarea internațională a violenței împotriva copiilor*, UNICEF, New York, 2023.

Mulțumiri

Această clasificare a fost realizată sub îndrumarea Claudiei Cappa (Secția date și analiză, Sediul central al UNICEF). Roberta Cecchetti și Isabel Jijón (consultanți independenți) au avut o contribuție importantă la elaborarea acesteia.

Următoarele persoane au oferit feedback și observații relevante: Deana Delaj și Majlinda Nesturi (Biroul Național de Statistică, Albania), Alcides Cambundo, Orlanda Costa și Teresa Spinola (Institutul Național de Statistică, Angola), Eva Anna Mora-Theuer (Centrul de Examinare Medico-Legală pentru Copii și Adolescenți, Departamentul de Pediatrie și Medicină a Adolescentului, Universitatea de Medicină din Viena, Austria), Romana Riegler (Statistik Austria), Inna Konoshonok (Comitetul Național de Statistică, Belarus), Rosane Teixeira de Siqueira e Oliveira, Leonardo Areas Quesada și Caroline Santos (Institutul Brazilian de Geografie și Statistică), Priscille Munezero și Nicholas Ndayishimiye (Institutul Național de Statistică, Burundi), Christine Wekerle (Universitatea McMaster, Canada), Kathy Aucoin, Danielle Bader, Eton Boco, Dafna Kohen și

Franklin Assoumou Ndong (Institutul Național de Statistică, Canada), Doria Deza (Institutul Național de Statistică, Coasta de Fildeș), Mario Vlajčević (Biroul de Statistică, Croația), Troels Græsholt-Knudsen (Universitatea Aarhus, Danemarca), Isabell Bang Christensen (Institutul Național de Statistică, Danemarca), Ángela Carrasco, Carlos Sosa Cruz, Anyela de León, Braudilia García, Carlos Hernández, Josefina Manzueta Mueses, Miosotis Rivas, Ana Rodríguez, Kenia Sánchez, Nicelia Sánchez și Nidia Santana (Biroul Național de Statistică, Republica Dominicană), Danny Camacho, Sonia Céspedes, Mayra Doñe, José García, Robinson Guerrero, Francisco Leonardo, Alberto Padilla și Alexandra Santelises (Consiliul Național pentru Copii și Adolescenți, Republica Dominicană), Francina Guerrero, Penelope Melo și Cristina Nivar (Institutul Național pentru Îngrijirea Timpurie Integrată a Copilului, Republica Dominicană), Iliana Burgos, Jael Garrido, Mireya Montero și Juana Rodriguez (Ministerul Sănătății Publice și Asistenței Sociale, Republica Dominicană), Francisca De La Cruz, Fanny García și Jesús Peña Vásquez (Ministerul Educației, Direcția de Orientare și Psihologie, Republica Dominicană), Mark Kavenagh și Andrea Varrella (ECPAT International), Adriana Raza (Institutul Național de Statistică și Recensământ, Ecuador), Heba Megahed Ahmed, Asmaa Ahmed Abd El-Hadi, Omnia Mohamed Saber, Amira Mohamed ElSayed și Aya Yacoub (Institutul Național de Statistică, Egipt), Melchor Mba Nve Avomo și Agustin Nkulu Okomo (Biroul Național de Statistică, Guineea Ecuatorială), Katriina Bildjuschkin, Mimmi Kokula, Taina Laajasalo și Martta October (Institutul Finlandez pentru Sănătate și Bunăstare), Valerie Bernardi și Valerie Carrasco (Departamentul de Statistică, Ministerul de Interne, Franța), Catherine Quantin (Centrul Spitalicesc Universitar din Dijon, Franța), Andreas Jud (Universitatea din Ulm, Germania), Ace Acheron și Stella Ayo-Odongo (Parteneriatul Global și Fondul pentru eliminarea violenței împotriva copiilor), Ádám Pintér (Biroul Central de Statistică, Ungaria), Anton Orn Karlsson (Biroul Național de Statistică, Islanda), Nia Aminiah (BPS-Statistics, Indonezia), Kevin Lalor (Universitatea Tehnologică din Dublin, Irlanda), Oriya Levy și Edna Shimoni (Biroul Central de Statistică, Israel), Roberta Barletta, Cristina Cecconi, Maria Giuseppina Muratore și Lucilla Scarnicchia (Institutul Național de Statistică, Italia), Abeer Al-Rahil (Institutul

Național de Statistică, Iordania), Renice A. Bunde (Biroul Național de Statistică, Kenya), Diana Grigaravičiūtė (Institutul Național de Statistică, Lituania), Liang Hung Shan și Zaidatul Azreen Zulkiple (Departamentul de Statistică, Malaysia), Azmaini binti Isa și Shamila Bee binti Kamal (Ministerul Femeilor, Familiei și Dezvoltării Comunitare, Malaysia), Alexia Young (Biroul Național de Statistică, Malta), Dharsing Pothegadoo, Naseem Ramjan și K. Rughoo-Taukoordass (Institutul Național de Statistică, Mauritius), Oscar Jaimes Bello și Alejandra Rios Cazares (Institutul Național de Statistică și Geografie, Mexic), Igor Chișcă și Nadejda Cojocari (Biroul Național de Statistică, Moldova), Andrew Hancock (Biroul de Statistică, Noua Zeelandă), Grainne Dirwan (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică), Lilibeth del C. Alvarado și Rubiela Cosme (Institutul Național de Statistică și Recensământ, Panama), Peter Abad și Jillian Casimiro Yaringaño (Institutul Național de Statistică, Peru), Piotr Barański și Renata Kosmala-Kubicka (Biroul de Informații și Investigații Criminale, Inspectoratul General al Poliției Naționale, Polonia), Katarzyna Drabarek și Joanna Włodarczyk (Fundația Empowering Children, Polonia), Robert Bielega (Ministerul Justiției, Polonia), Hanna Wingrowicz (Institutul Național de Statistică, Polonia), Leonor Bettencourt Rodrigues (ProChild CoLAB – Against Child Poverty and Social Exclusion, Portugalia), Hala Aytah (Institutul Național de Statistică, Arabia Saudită), Mirjana Ognjanović (Biroul de Statistică, Serbia), Sonnia-Magba Bu-Buakei Jabbi (Biroul de Statistică, Sierra Leone), Vladimir Kotulic și Marian Mikka (Ministerul de Interne, Republica Slovacă), Vladimíra Želonková (Biroul Național de Statistică, Republica Slovacă), Javier López Gutiérrez și Francisco Sánchez Jiménez (Ministerul de Interne, Spania), Marcos Antonio Lojo Jiménez (Ministerul Drepturilor Sociale, Spania), Itziar Abad Andújar, Celia Santos și Elena Sirvent (Delegația Guvernului Spaniei pentru combaterea violenței de gen), Linnea Abramowski, Sofia Axell, Stina Söderman și Maria von Bredow (Consiliul Național pentru Prevenirea Criminalității, Suedia), Abduvali Nabizoda (Biroul Național de Statistică, Tadjikistan), Sabina Raphael Daima (Biroul Național de Statistică, Tanzania), Bahar Aksoy (Universitatea Akdeniz, Turcia), Hilal Çelik și Hatice Özlem Durgut (Biroul din Ankara, Turcia), Vildan Apaydın Cırık (Universitatea Karamanoglu Mehmetbey, Turcia),

Eylül Yüceel Arslan, Mehmet Akif Arslan, Süleyman Çavaş, Bayram İnce, Sara Özkan și Mehmet Nuri Uyanık (Ministerul Familiei, Muncii și Serviciilor Sociale, Turcia), Gökçe Bahar Öztürk și Ersin Toy (Ministerul Justiției, Turcia), Fethullah Bulut, Onur Can, Şenol Deniz, Ayhan Doğan, Salim Gürbüz, Tuncer İnalkaç, Fisun Şener, Rukiye Yılmaz Şentürk, Saliha Zeynep Tekdemir și Özge Teke (Institutul de Statistică, Turcia), Rinchen Chope și Bragi Guðbrandsson (Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului), Parviz Abduvahobov, Christophe Cornu, Joanna Heart și Yongfeng Liu (UNESCO), Emilie Filmer-Wilson și Mengjia Liang (UNFPA), Stephen Blight, Kendra Gregson și Afrooz Kaviani Johnson (UNICEF), Alessandra Guedes și Daniel Kardefelt Winther (Innocenti – Biroul de Cercetare al UNICEF), Geoff DeBelle (Spitalul de Copii din Birmingham, Regatul Unit), Ulugbek Nigmatov (Facultatea de Medicină a Universității din Cardiff, Regatul Unit), Laura Elizabeth Cowley (Universitatea din Swansea, Regatul Unit), Meghan Elkin (Autoritatea de Statistică a Regatului Unit), Lorraine Radford (Universitatea Central Lancashire, Regatul Unit), Franziska Meinck (Universitatea din Edinburgh, Regatul Unit), Greta Massetti (Centrul pentru Prevenirea și Controlul Bolilor, Statele Unite ale Americii), David Finkelhor (Universitatea din New Hampshire, Statele Unite ale Americii), Sherry Hamby (Universitatea South, Sewanee, Statele Unite ale Americii), Fatma Ismetova Usheva, Martijn Kind, Mayra Carolina Lemus Way, Roberto Murguía Huerta și David Rausis (UNODC), Ilaria Di Matteo și Zhiyuan Qian (UNSD), Ginette Azcona, Antra Bhatt, Juncal Plazaola Castano, Khamsavath Chanthavysouk și Raphaelle Rafin (UN Women), To Thuy Hanh (Biroul General de Statistică, Vietnam), Avni Amin, Alex Butchart, Stephanie Burrows, Berit Kieselbach și Sabine Rakotomalala (OMS), Handrick Chigiji (Agenția Națională de Statistică, Zimbabwe).

Mulțumim și personalului Oficiului Național de Statistică din Turkmenistan pentru implicarea în procesul de consultare.

Lois Jensen și Tina Johnson s-au ocupat de editarea acestei publicații, iar design-ul a fost realizat de Big Yellow Taxi, Inc. (consultanți independenți).

Clasificarea internațională a violenței împotriva copiilor

Cuprins

CAPITOLUL 1

Introducere 7

Scopul Clasificării internaționale a violenței împotriva copiilor 7

Provocări legate de realizarea unei clasificări internaționale 10

Cadrele și resursele utilizate pentru elaborarea ICVAC 10

Procesul de elaborare a ICVAC 12

CAPITOLUL 2

Principiile aplicate în cadrul ICVAC 13

Definiția violenței împotriva copiilor 13

Unitatea de clasificare 15

Aplicarea principiilor clasificării statistice 16

Criterii utilizate la elaborarea clasificării statistice 17

CAPITOLUL 3

Aplicarea clasificării 20

Clasificarea actelor de violență 20

Utilizarea exemplurilor ilustrative, a includerilor și a excluderilor 21

Limitele ICVAC 22

Relația cu alte clasificări internaționale 23

Planuri de implementare și actualizare 24

CAPITOLUL 4

Definiții statistice 25

CAPITOLUL 5

Variabile de dezagregare 40

Variabile indispensabile pentru identificarea violenței împotriva copiilor 41

Variabile minime pentru identificarea caracteristicilor fundamentale ale actelor de violență 41

Variabile suplimentare pentru analiza detaliată a violenței împotriva copiilor 43

Anexe 47

Anexa 1: Explicații privind definițiile categoriilor de nivel 1. 48

Anexa 2: Structura generală și detaliată a ICVAC 50

Anexa 3: Corespondența între ICVAC și ICCS 51

Anexa 4: Index alfabetic 53

Referințe 58

© UNICEF/UN0202120/RICH

CAPITOLUL

1

Introducere

Scopul Clasificării internaționale a violenței împotriva copiilor

Protecția copiilor împotriva tuturor formelor de violență este un drept fundamental garantat de Convenția cu privire la drepturile copilului (CDC) și de alte tratate și standarde internaționale. Cu toate acestea, în ciuda eforturilor

depuse la nivel național și internațional, milioane de copii îndură abuzuri în fiecare zi – la școală, în instituții, în comunitate și în mediul online. Cauzele violenței împotriva copiilor sunt aceleași, indiferent de țară, cultură, tradiții sau nivelul veniturilor. Printre acestea se numără acceptarea socială a anumitor forme de violență (cum ar fi practicile nocive și pedepsele corporale), discriminarea (pe criterii de vârstă, sex, dizabilitate, identitate de gen, etnie, religie etc.) și un raport de putere dezechilibrat între sexe și între persoane de vârste diferite.

Violența poate lua diferite forme, poate fi comisă de diferite persoane și poate apărea în diferite contexte. Copiii care sunt expuși la violență sau sunt martori la acte de violență pot suferi consecințe grave care le afectează dezvoltarea fizică, cognitivă, socială și emoțională pe termen lung. Consecințele pot fi ireversibile și intergeneraționale, putând atrage dificultăți economice și o calitate redusă a vieții. În plus, datele indică o legătură între expunerea la violență în copilărie (ca victimă sau martor) și riscul de a deveni victima violenței sau de a comite acte de violență în timpul adolescenței sau la vârsta adultă.¹ Prin urmare, violența împotriva copiilor antrenează costuri semnificative pentru societate, încetinind dezvoltarea economică și erodând capitalul uman și social al statelor.

În 2015, odată cu lansarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), comunitatea internațională și-a asumat angajamentul de a elimina orice formă de violență împotriva copiilor până în 2030. ODD-urile includ ținte specifice pentru măsurarea progreselor realizate în acest domeniu. În mod special, Obiectivul 16 privind promovarea unor societăți juste, pașnice și incluzive cuprinde două ținte care vizează în mod explicit violența: ținta 16.1, „reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și a ratelor de deces conexe, pretutindeni”, și ținta 16.2, „eliminarea abuzului, a exploatării, a traficului și a tuturor formelor de tortură și violență împotriva copiilor”. Deși includerea acestor ținte² atrage atenția asupra importanței prevenirii și combaterii violenței împotriva copiilor, disponibilitatea datelor comparabile este în continuare limitată.

Măsurarea prevalenței și a naturii violenței împotriva copiilor reprezintă un proces complicat, deoarece în prezent nu există nicio definiție operațională agreată la nivel internațional. Statele elaborează și aplică propriile definiții, în funcție de cadrele lor juridice, dar și de convingerile, atitudinile și normele sociale existente și emergente privind comportamentele acceptabile față de copii.³ Există și alte elemente sistemice, precum moștenirea colonială și patriarhatul, care influențează conceptul de violență împotriva copiilor la nivel național. În ultimele decenii, definiția violenței împotriva copiilor a evoluat atât la nivel național, cât și în plan internațional: de la o sferă restrânsă, care includea forme

extreme de violență (cum ar fi exploatarea sexuală și abuzul fizic), la definiții mai largi care cuprind, de exemplu, pedepsele corporale, neglijarea emoțională și hărțuirea/bullyingul între egali, care în unele țări sunt încă acceptate social și nu sunt considerate forme de violență. Deși s-au depus eforturi în toate țările pentru a standardiza procesul de măsurare a violenței împotriva copiilor, anchetele folosesc uneori definiții diferite, ceea ce împiedică asigurarea unor statistici unitare și comparabile la nivel internațional. Printre dificultățile întâmpinate în măsurarea violenței împotriva copiilor se numără diferențele legate de recunoașterea anumitor acte ca forme de violență la nivel național. Clasificarea internațională a violenței împotriva copiilor (ICVAC, după denumirea în limba engleză) reprezintă o încercare de a soluționa această problemă prin introducerea unor elemente standard care definesc actele de violență.

Elaborarea ICVAC răspunde nevoii fundamentale de a asigura concepte, definiții și principii operaționale agreate la nivel internațional pentru a putea aborda clasificarea datelor statistice privind violența împotriva copiilor într-o manieră standardizată și unitară. Totodată, ICVAC include o listă cu manifestările violenței împotriva copiilor, grupate în funcție de caracteristicile și definițiile agreate. Această listă se dorește a fi cât mai cuprinzătoare, dar rămâne deschisă pentru a include viitoare manifestări ale violenței pe care versiunea actuală nu le-a putut anticipa sau surprinde.

ICVAC se aplică tuturor tipurilor de date privind violența împotriva copiilor, inclusiv evidențelor administrative și datelor colectate în cadrul anchetelor ce vizează în mod expres violența împotriva copiilor sau în anchetele generice care includ întrebări referitoare la acest tip de violență.

Obiectivele ICVAC sunt următoarele:

La nivel internațional:

- Măsurarea într-o manieră unitară și exhaustivă a diferitelor forme de violență împotriva copiilor, depășind diferențele legislative existente între țări.
- Îmbunătățirea comparabilității statisticilor între țări.

1 Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children* [Ascunsă la vedere: o analiză statistică a violenței împotriva copiilor], UNICEF, New York, 2014, p. 6.

2 Pentru monitorizarea țintei 16.2, au fost selectați trei indicatori. Cei doi indicatori care vizează copiii sunt 16.2.1: „proporția copiilor cu vârsta cuprinsă între 1 an și 17 ani care, în ultima lună, au fost expuși oricărei forme de pedeapsă fizică și/sau agresiune psihologică din partea persoanelor în grija cărora se află” și 16.2.3: „proporția tinerelor și a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani care au fost victime ale violenței sexuale înaintea vârstei de 18 ani”. UNICEF este agenția responsabilă de cei doi indicatori.

3 Atitudinile se referă la ceea ce gândește și simte o persoană în legătură cu un comportament sau o practică, respectiv dacă le consideră favorabile sau nefavorabile. În timp ce normele sociale au o motivație socială (adică țin de modul în care o persoană percepe acțiunile sau așteptările celorlalți), atitudinile au o motivație individuală și sunt influențate de convingerile personale. Normele sociale sunt percepute ca niște reguli neoficiale, în mare parte nescrise, care definesc acțiunile acceptabile și adecvate în cadrul unui grup sau într-o comunitate, ghidând astfel comportamentul uman. Ele includ ceea ce facem, ceea ce credem că fac ceilalți și ceea ce credem că aprobă și se așteaptă ceilalți să facem. Așadar, normele sociale reflectă interacțiunea dintre comportament, convingeri și așteptări. Atitudinile, convingerile și normele sociale sunt importante pentru înțelegerea cauzelor și a riscurilor în cazul situațiilor de violență. Vezi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Defining Social Norms and Related Concepts* [Definirea normelor sociale și a conceptelor conexe], 2021, <www.unicef.org/media/111061/file/Social-norms-definitions-2021.pdf>, accesat la 29 septembrie 2022.

La nivel național, ICVAC are următoarele obiective:

- Utilizarea ca model pentru crearea unor structuri și organizarea datelor statistice privind violența împotriva copiilor provenite din diferite surse (de exemplu, evidențe administrative, caziere judiciare și anchete statistice). Poate contribui la eliminarea discrepanțelor dintre evidențele judiciare și administrative și datele din anchete: datele judiciare și administrative pot avea o aplicabilitate mai restrânsă în anumite contexte, deoarece depind de legislația în vigoare, în timp ce anchetele pot colecta date privind formele de violență care nu sunt neapărat incriminate în țara respectivă. Prin urmare, ICVAC își propune să ofere definiții operaționale care nu depind de sursele de date și care sunt aliniate la standardele drepturilor omului.
- Creșterea gradului de coerență și comparabilitate la nivel sectorial și intersectorial în cadrul țărilor. Având în vedere caracterul multisectorial al violenței împotriva copiilor, colectarea și raportarea datelor relevante implică anumite sectoare, precum cel al sănătății, al educației, al asistenței sociale și al justiției. Acestea țin cont de nevoile și abordările lor sectoriale, contribuind mai degrabă la multitudinea de definiții, interpretări și clasificări decât la standardizarea acestora.
- Oferirea unei baze pentru dezagregarea datelor privind violența împotriva copiilor, inclusiv a unui set minim de variabile colectate din toate sursele de date.
- Contribuirea la dezvoltarea capacității birourilor naționale de statistică și la îmbunătățirea calității datelor privind violența împotriva copiilor.
- Asigurarea tranziției de la definiții juridice la definiții centrate pe actele de violență în cadrul statisticilor naționale privind violența împotriva copiilor.
- Generarea de date care să contribuie la politici și programe publice mai eficiente pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva copiilor, vizând inclusiv copiii care sunt deosebit de vulnerabili la violență.

ICVAC nu va putea atinge aceste obiective în mod independent. Pentru a obține rezultatele dorite, implementarea sa va necesita investiții în dezvoltarea capacității la nivel național și în instrumente care să sprijine colectarea și analiza datelor statistice. În cele din urmă, statisticile mai solide și mai fiabile privind violența împotriva copiilor vor crește capacitatea guvernelor naționale de a înțelege diversele fațete ale acestui fenomen, de a elabora politici mai eficiente bazate pe date concrete și de a evalua impactul acestora de-a lungul timpului.

Provocări legate de realizarea unei clasificări internaționale

În prezent, conceptul de violență împotriva copiilor este înțeles diferit de la o țară la alta sau chiar în interiorul aceleiași țări. De exemplu, unele cadre sunt mai extinse, precum cel prevăzut la art. 19 al CDC: „orice forme de violență, vătămare și abuz, fizic sau mintal, de neglijare sau de tratament neglijent, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual”.⁴ Altele sunt mai restrânse, cuprinzând anumite forme extreme ale violenței împotriva copiilor, cum ar fi exploatarea sexuală sau abuzul fizic.

De asemenea, la nivel național, incriminarea actelor reprezintă adesea punctul de plecare pentru definirea anumitor forme de violență împotriva copiilor. Cu toate acestea, deși recunoaște caracterul evolutiv al cadrelor juridice, o astfel de perspectivă comportă riscul de a nu reflecta întregul spectru al violenței împotriva copiilor. De exemplu, unele forme – precum pedepsele corporale – nu sunt incriminate în mod sistematic în toate țările.

La nivel național, se utilizează încă diverși termeni pentru a desemna comportamente violente identice sau similare (de exemplu, abuzul asupra copiilor și aplicarea de rele tratamente copiilor; violența domestică și violența în cuplu; pedepsele corporale și disciplina violentă; exploatarea sexuală și sclavia sexuală; vânzarea de copii și traficul de copii). Utilizarea acestor termeni diferiți se datorează adesea transpunerii în legislația națională a diferitelor instrumente juridice internaționale care reglementează aceste comportamente.

În plus, țările se confruntă adesea cu suprapunerea și necoordonarea programelor ce vizează violența împotriva copiilor și violența împotriva femeilor. De-a lungul timpului, cercetările, programele și politicile referitoare la aceste două fenomene au urmat traiectorii paralele, dar distincte, cu surse de finanțare, agenții coordonatoare, strategii, terminologii, tratate privind drepturile și organisme de cercetare diferite.⁵ Acest lucru a dus la elaborarea unor cadre juridice, a unor politici și statistici, în special în ceea ce privește violența sexuală, care au contribuit la intersectarea definițiilor pentru violența în cuplu, violența de gen și violența în perioada adolescenței. De exemplu, dacă se adoptă o perspectivă analitică axată pe violența împotriva femeilor, un act de violență fizică împotriva unei fete de 15 ani săvârșit de către iubitul acesteia sau violența sexuală împotriva acelei fete săvârșită de către unchiul acesteia sunt considerate violență interpersonală sau violență de gen, dar nu neapărat violență împotriva copiilor.

În plus, țările au abordări diferite în ceea ce privește definirea violenței împotriva copiilor. Pe lângă perspectiva penală menționată anterior, unele folosesc o abordare din perspectiva sănătății (considerând violența împotriva copiilor drept o problemă de sănătate publică și concentrându-se pe ameliorarea sănătății și a siguranței tuturor cetățenilor prin abordarea factorilor de risc care cresc probabilitatea ca un individ să devină victimă sau agresor), o perspectivă sociologică (în care violența este înțeleasă prin prisma condamnării sociale a comportamentelor neadecvate din punct de vedere cultural) și o abordare bazată pe drepturile copilului (care consideră violența împotriva copiilor o încălcare a drepturilor fundamentale ale acestora). Fiecare abordare utilizează o unitate de clasificare diferită (infracțiunea, boala, comportamentul etc.) pentru a descrie violența, ceea ce face imposibilă compararea lor.

Nu în ultimul rând, țările folosesc și definiții ale violenței care țin cont de context (cum ar fi violența școlară, violența domestică sau exploatarea sexuală în mediul online), de agresori (violența ori bullyingul între egali) sau de caracteristicile victimelor care sunt ținta discriminării (violența de gen).

Pentru a depăși aceste dificultăți, ICVAC recurge mai degrabă la descrieri ale actelor decât la definiții strict juridice. Unele dintre aceste acte coincid cu infracțiuni penale (precum uciderea copilului) care sunt recunoscute și definite în cadrele juridice naționale. În plus, variabilele de dezagregare în funcție de victime, agresori și context țin seama de circumstanțele actelor de violență, cum ar fi relația dintre victimă și agresor sau locul în care a avut loc actul de violență.

Cadrele și resursele utilizate pentru elaborarea ICVAC

La baza elaborării ICVAC stă noțiunea de violență împotriva copiilor, așa cum este prevăzută aceasta în CDC, cel mai ratificat tratat internațional privind copiii. După cum s-a menționat deja, art. 19 alin. 1) din CDC definește violența împotriva copiilor ca incluzând: „orice forme de violență, vătămare și abuz, fizic sau mintal, de neglijare sau de tratament neglijent, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual”.⁶ Este important de menționat faptul că art. 19 alin. 1) descrie violența împotriva copiilor printr-o abordare exemplificativă. Cu alte cuvinte, enumeră anumite exemple, adică o serie de acțiuni care ar trebui considerate acte de violență, sugerând unele caracteristici comune.

4 Organizația Națiunilor Unite, Convenția cu privire la drepturile copilului, Organizația Națiunilor Unite, New York, 20 noiembrie 1989, art. 19 alin. 1). Această clasificare nu face distincție între termenii „violență”, „abuz” și „rele tratamente”, considerând „abuzul” și „relele tratamente” ca fiind sinonime ale violenței.

5 Guedes, Alessandra et al., „Bridging the Gaps: A global review of intersections of violence against women and violence against children” [Reducerea decalajului: o analiză globală a intersecției dintre violența împotriva femeilor și violența împotriva copiilor], *Global Health Action*, vol. 9, nr. 1, 2016, pp. 1-15.

6 Convenția cu privire la drepturile copilului, art. 19 alin. 1).

© UNICEF/UN0214688/BABAJANYAN V

Cu toate acestea, art. 19 alin. 1) nu definește diferitele forme de violență sau limitele lor.

În al doilea rând, ICVAC reflectă orientările detaliate din Comentariul general nr. 13 (2011) al Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, care oferă o interpretare a principalelor prevederi ale CDC privind violența împotriva copiilor.⁷ În mod special, potrivit Comentariului general, art. 19 alin. 1) din CDC include lista completă a formelor de violență împotriva copiilor și constituie cea mai importantă prevedere pentru eliminarea acesteia.⁸ Categoriile ICVAC sunt astfel derivate din art. 19 alin. 1) și din interpretarea acestuia potrivit Comentariului general nr. 13: uciderea cu violență,⁹ violența fizică, violența sexuală, violența psihologică¹⁰ și neglijarea.

În plus, ICVAC se bazează și pe alte tratate internaționale pertinente, precum Protocolul facultativ referitor la vânzarea de

copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă¹¹, dar și pe tratate regionale, precum Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual¹² și Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice¹³. Lista completă a referințelor este inclusă la finalul acestui document.

ICVAC se bazează pe Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS, după denumirea în limba engleză).¹⁴ Așa cum se explică în paginile următoare, multe dintre definițiile statistice coincid cu ICCS sau sunt derivate din aceasta, fiind adaptate copiilor. De asemenea, ICVAC vine în completarea ICCS, folosind „actul” ca unitate de clasificare. ICVAC urmează și reflectă în mare măsură aceeași structură ca ICCS. Prima parte a ICVAC prezintă mai întâi clasificarea, principiile și criteriile utilizate la

7 Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, CRC/C/GC/13, Organizația Națiunilor Unite, New York, 18 aprilie 2011.

8 Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență.

9 În urma consultărilor desfășurate cu privire la versiunea preliminară a clasificării statistice, uciderea cu violență a copilului a fost adăugată ca o categorie separată. Acest aspect este relevant din perspectiva statisticilor și a politicilor publice, fiind în concordanță cu Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice. Vezi Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], versiunea 1.0, UNODC, Viena, 2015.

10 Deși art. 19 al CDC folosește termenul de violență „mintală”, ICVAC a adoptat sinonimul de violență „psihologică”, conform recomandării experților care au participat la consultările globale.

11 Organizația Națiunilor Unite, Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, A/RES/54/263, Organizația Națiunilor Unite, New York, 16 martie 2001.

12 Consiliul Europei, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual, Lanzarote, 12 iulie 2007.

13 Consiliul Europei, Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Istanbul, 5 noiembrie 2011.

14 Procesul de elaborare a ICCS a fost coordonat de Comisia de Statistică a ONU și de Comisia ONU pentru Prevenirea Criminalității și Justiția Penală în perioada 2012-2014, în urma consultărilor cu statisticieni și experți din birourile naționale de statistică, alte instituții guvernamentale naționale și organizații regionale și internaționale. În martie 2015, Comisia de Statistică a ONU a aprobat ICCS ca standard statistic internațional pentru colectarea datelor, atât a celor administrative, cât și a celor din anchete. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], pp. 9-10.

elaborarea sa, iar apoi explică modul de aplicare a acestora; partea a doua este una tabelară, prezentând definițiile statistice și structura detaliată. ICVAC se distinge totuși de ICCS, deoarece include și acte care nu sunt neapărat considerate infracțiuni.¹⁵

Nu în ultimul rând, clasificarea ICVAC a fost realizată în conformitate cu principiile și orientările elaborate de Grupul de experți în clasificări statistice internaționale.¹⁶

Procesul de elaborare a ICVAC

UNICEF a elaborat prima versiune a ICVAC în august 2019 în urma apelului la acțiune lansat în cadrul Reuniunii experților privind măsurarea violenței împotriva copiilor, reuniune ce a avut loc la Tarrytown, New York, în perioada 19-21 noiembrie 2018.¹⁷ În cadrul reuniunii, s-a discutat despre modalitățile de creștere a disponibilității și a calității datelor din anchete și a celor administrative referitoare la violența împotriva copiilor. Participanții au prezentat bune practici și au discutat despre provocări și soluții. În cadrul reuniunii, experții au recomandat elaborarea unor definiții operaționale cuprinzătoare pentru actele de violență. Participanții au stabilit că este necesară realizarea unei clasificări statistice a tuturor formelor de violență împotriva copiilor, nu doar a infracțiunilor împotriva copiilor cuprinse în clasificările internaționale anterioare.

Pentru elaborarea acestei clasificări statistice, UNICEF a format un grup de lucru compus din reprezentanți ai câtorva birouri naționale de statistică care au participat la reuniunea experților.¹⁸ Un prim document a fost finalizat în august 2019 și a fost transmis unui grup de 20 de experți în scopul revizuirii tehnice. Clasificarea a fost revizuită în urma feedbackului inițial oferit de aceștia. Aceasta a

fost supusă unei noi revizuirii în 2022. În perioada aprilie-septembrie 2022, au avut loc consultări globale la care au participat peste 200 de experți, inclusiv reprezentanți ai birourilor naționale de statistică și ai instituțiilor guvernamentale, alături de reprezentanți ai mediului academic, ai organizațiilor societății civile și ai organizațiilor internaționale. Versiunea preliminară a clasificării a fost dezbătută în cadrul a patru reuniuni ale experților, care au avut loc în perioada 5-7 octombrie 2022, după care clasificarea a fost testată în mai multe țări. Revizuirea de către experți, procesul de consultare la nivelul țărilor și procesul de testare au furnizat informații utile cu privire la relevanța definițiilor și a categoriilor violenței și la aplicabilitatea acestora în contextul național. În mod special, observațiile echipelor naționale și procesul de testare au oferit informații detaliate cu privire la următorii parametri:

- Diferențele dintre definiția ICVAC a violenței împotriva copiilor, axată pe actele de violență, și definițiile naționale derivate din dreptul penal și/sau civil, precum și implicațiile adoptării ICVAC la nivelul țărilor.
- Fezabilitatea colectării datelor aferente variabilelor de dezagregare obligatorii și opționale.

Aceste evaluări au contribuit la perfecționarea ICVAC și au confirmat că aceasta putea fi pusă în practică, urmând a se aplica treptat statisticilor realizate la nivel național.

ICVAC a fost revizuită în octombrie 2022 de Grupul de experți în clasificări statistice internaționale, organismul central responsabil de coordonarea activității în domeniul clasificărilor internaționale, înființat de Comisia de Statistică a Organizației Națiunilor Unite. În martie 2023, în cadrul celei de-a 54-a sesiuni ale sale, Comisia de Statistică a ONU a aprobat ICVAC și a recomandat includerea acesteia în Familia internațională a clasificărilor.¹⁹

15 ICCS consideră infracțiunea ca fiind „fapta contravențională sau încălcarea sancționabilă a limitelor comportamentului uman impuse de legea penală națională. Orice infracțiune penală are un autor – o persoană fizică, o entitate privată sau o instituție – care răspunde pentru fapta penală în cauză”. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 11.

16 Hancock, Andrew, *Best Practice Guidelines for Developing International Statistical Classifications* [Ghid de bune practici pentru realizarea clasificărilor statistice internaționale], noiembrie 2013, <https://unstats.un.org/unsd/classifications/bestpractices/Best_practice_Nov_2013.pdf>, accesat la 13 ianuarie 2023. În cadrul celei de-a 30-a sesiuni ale sale, ce a avut loc în perioada 1-5 martie 1999, Comisia de Statistică a Organizației Națiunilor Unite a mandatat Grupul de experți în clasificări statistice internaționale să asigure o mai bună cooperare în domeniul clasificărilor internaționale, precum și armonizarea și convergența clasificărilor din cadrul Familiei internaționale a clasificărilor statistice (E/1999/24, cap. VII). Vezi Hoffmann, Eivind și Mary Chamie, *Standard Statistical Classification: Basic principles de* [Clasificări statistice standardizate: principii de bază], Comisia de Statistică, Cea de-a treizecea sesiune, Organizația Națiunilor Unite, New York, 1-5 martie 1999; Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, *Generic Statistical Information Model (GSIM): Statistical Classifications Model* [Model generic de informații statistice (GSIM): model de clasificări statistice], versiunea 1.1, decembrie 2013, <<https://unstats.un.org/unsd/classifications/expertgroup/egm2015/ac289-22.PDF>>, accesat la 13 ianuarie 2023.

17 Printre participanți s-au numărat reprezentanți ai birourilor naționale de statistică din Africa de Sud, Albania, Armenia, Belarus, Brazilia, China, Ghana, India, Iordania, Jamaica, Kazahstan, Kenya, Maldive, Mexic, Muntenegru, Niger, Republica Unită a Tanzaniei, Serbia, Sierra Leone, Sri Lanka, Tunisia, Ucraina, Uganda și Zimbabwe. Au participat și experți externi, reprezentanți ai Comisiei Economice pentru America Latină și Caraibe a Organizației Națiunilor Unite și specialiști din cadrul UNICEF.

18 Au fost consultate birourile naționale de statistică din Albania, Iordania, Jamaica, Kazahstan, Mexic, Republica Unită a Tanzaniei, Serbia, Sierra Leone, Uganda și Zimbabwe.

19 Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite, Comisia de Statistică, Raport preliminar al celei de-a cincizeci și patra sesiuni, martie 2023, <<https://unstats.un.org/UNSDWebsite/statcom/documents/54>>, accesat la 21 martie 2023. Comisia de Statistică a ONU, înființată în 1946, este cel mai înalt for decizional în domeniul statisticilor internaționale, fiind responsabil cu stabilirea standardelor statistice și elaborarea conceptelor și a metodelor, inclusiv în ceea ce privește aplicarea lor la nivel național și internațional.

© UNICEF/UNI98159/NOORANI

CAPITOLUL 2

Principiile aplicate în cadrul ICVAC

Definiția violenței împotriva copiilor

Violența împotriva copiilor reprezintă orice act deliberat, nedorit și neesențial, sub formă de amenințare sau concretizat, îndreptat împotriva unui copil sau a mai multor copii, care cauzează sau riscă să cauzeze moartea,

vătămare corporală sau alte forme de suferință fizică și psihologică.

Un act se referă la acțiunea de a face sau a realiza ceva. Acesta include și omisiunea, mai precis neîndeplinirea unui act. Actele pot fi de diferite tipuri, adică fizice, verbale, nonverbale sau sexuale.

- Un act fizic constă în folosirea forței pentru realizarea unei mișcări fizice.
- Un act verbal se realizează în scopul comunicării prin intermediul cuvintelor. Acesta poate fi oral sau scris.
- Un act nonverbal se realizează în scopul comunicării, fără a se recurge la cuvinte sau contact fizic. Actele nonverbale se manifestă prin expresii faciale, gesturi, limbajul corpului, tonul vocii și alte manifestări fizice ale stării de spirit, atitudinii și aprobării, precum și prin intermediul elementelor vizuale.
- Un act de natură sexuală reprezintă orice comportament fizic, verbal sau nonverbal care implică folosirea oricărei părți a corpului în scopuri sexuale sau ca aluzie sexuală, cu intenție sau conotație sexuală.

Astfel de acte pot fi comise de o persoană împotriva unui singur copil (în cazul violenței interpersonale) sau de către un grup de persoane împotriva unui singur copil sau a mai multor copii în cazul violenței colective. Violența colectivă și cea interpersonală pot fi motivate de interese politice, economice sau personale, precum și de convingeri și atitudini.

ICVAC folosește cadrul elaborat de Hamby²⁰ și definește actele de violență pe baza a patru elemente critice, și anume: deliberat, nedorit, neesențial și vătămător.²¹ Aceste caracteristici trebuie să fie prezente simultan pentru ca un act să fie definit ca un act de violență. În cazul în care lipsește una dintre caracteristici, atunci actul nu va constitui violență împotriva copiilor (vezi Figura 1).

Actele deliberate reflectă intenția de a acționa și/sau de a nu acționa. Acestea nu trebuie confundate cu dorința de a face rău

cuiva. Noțiunea de intenție permite realizarea unei distincții între accidente și acte de violență. Constituie violență și adoptarea deliberată a unor comportamente imprudente și periculoase, în cazul cărora rezultatul negativ putea fi prevăzut chiar dacă nu a fost unul intenționat.²²

Actele nedorite sunt cele care nu sunt consimțite de victimă sau sunt săvârșite împotriva unei persoane care nu este în măsură să își exprime refuzul sau acordul. În cazul copiilor, capacitatea de a-și exprima refuzul sau acordul pentru un act depinde de vârsta lor²³ și de capacitățile lor în continuă dezvoltare.²⁴ Indiferent de vârsta pe care o are copilul, capacitatea a-și exprima refuzul sau acordul depinde și de alte caracteristici personale, cum ar fi prezența unei dizabilități.²⁵ Printre actele nedorite se numără și cele săvârșite cu acordul victimei în urma intimidării, a forțării, a fraudării, a constrângerii, a amenințării, a înșelăciunii, a consumului de droguri sau alcool, a manipulării, a abuzului de putere sau a exploatarei unei situații de vulnerabilitate.²⁶

Actele neesențiale sunt cele care nu pot fi justificate prin rațiuni de supraviețuire sau de adaptare, precum și actele care nu urmăresc un scop legitim ce nu poate fi atins prin mijloace nonviolente.²⁷ Actele esențiale, pe de altă parte, includ acțiunile necesare pentru a asigura supraviețuirea copilului (de exemplu, imobilizarea fizică a copilului pentru a preveni rănirea acestuia) și starea sa de sănătate (de exemplu, aplicarea forței fizice de către un dentist/medic pentru a vindeca sau trata copilul), precum și actele săvârșite în legitimă apărare sau în apărarea propriilor copii.²⁸

Actele vătămătoare includ orice act care cauzează sau riscă să cauzeze moartea, vătămare corporală sau alte forme de suferință

20 Hamby, Sherry, „On Defining Violence, and Why It Matters” [Despre importanța definirii violenței], *Psychology of Violence*, vol. 7, nr. 2, 2017, pp. 167-180.

21 Hamby abordează comportamentele și actele într-un mod interschimbabil. Consultările au arătat că este necesară realizarea unei distincții între act și comportament, înțeles ca o serie de acte. Prin urmare, ICVAC utilizează termenul de „acte” atunci când se referă la acte individuale și „comportamente” atunci când se referă la o serie de acte. Consultările au evidențiat și importanța păstrării unei distanțe față de termenii juridici, cum ar fi „consimțământul”, în definirea actelor nedorite. Prin urmare, ICVAC utilizează termenul de „acord”. Nu în cele din urmă, pentru a face distincția între intenția de a acționa și intenția de a face rău, ICVAC utilizează termenul de „acte deliberate” în loc de „acte intenționate”.

22 Hamby, „On Defining Violence, and Why It Matters” [Despre importanța definirii violenței], p. 174.

23 Așa cum a afirmat Comitetul pentru Drepturile Copilului, copiii ating maturitatea la vârste diferite. „Pubertatea survine la vârste diferite în cazul băieților și al fetelor, iar diferite funcții ale creierului se maturizează în momente diferite. Tranziția de la copilărie la maturitate este influențată de context și de mediu, aspect evidențiat și de diferențele dintre așteptările culturale privind adolescenței prevăzute în legislațiile naționale, care stabilesc praguri diferite pentru accesul la activități destinate adulților.” Vezi Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 20 (2016) privind realizarea drepturilor copilului în perioada adolescenței, CRC/C/GC/20, Organizația Națiunilor Unite, New York, 6 decembrie 2016, paragraful 5.

24 Comitetul pentru Drepturile Copilului definește „capacitățile în continuă dezvoltare ca un principiu favorabil care vizează procesul de maturizare și învățare prin care copiii dobândesc competențe într-un mod progresiv, înțelegând și dezvoltându-și capacitatea de a acționa, de a-și asuma responsabilitatea și de a-și exercita drepturile”. Vezi Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 20 (2016) privind realizarea drepturilor copilului în perioada adolescenței, CRC/C/GC/20, Organizația Națiunilor Unite, New York, 6 decembrie 2016, paragraful 18.

25 Art. 1 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități definește persoanele cu dizabilități ca fiind „acele persoane care au deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți”. Vezi Organizația Națiunilor Unite, Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Organizația Națiunilor Unite, New York, 30 martie 2007, art. 1.

26 Breiding, Matthew et al., *Intimate Partner Violence Surveillance: Uniform definitions and recommended data elements* [Monitorizarea violenței în cuplu: definiții uniforme și date recomandate], versiunea 2.0, Centrul pentru Prevenirea și Controlul Bolilor (SUA), Atlanta, GA, 2015, pp. 11–13.

27 Așa cum explică Hamby, noțiunea de legitimitate ne permite să facem distincția între agresiune și violență. De exemplu, unele acte săvârșite de copiii mici (cum ar fi în timpul unei crize de furie) se datorează faptului că aceștia nu știu să reacționeze la anumite situații într-un mod neagresiv. În acest caz, comportamentele respective reprezintă reacții esențiale și nu constituie acte de violență. Vezi Hamby, „On Defining Violence, and Why It Matters” [Despre importanța definirii violenței], p. 171.

28 Hamby, „On Defining Violence, and Why It Matters” [Despre importanța definirii violenței], p. 170.

fizică și psihologică.²⁹ Consecințele negative ale actelor de violență pot fi imediate sau pot afecta sănătatea fizică și mintală a copilului pe durata întregii vieți.³⁰

Conform Comitetului pentru Drepturile Copilului, intenția de a face rău cuiva, precum și frecvența actelor și gravitatea consecințelor nu reprezintă elemente necesare pentru definirea violenței împotriva copiilor.³¹ Cu toate acestea, ele sunt relevante pentru anumite forme de violență împotriva copiilor (de exemplu, frecvența este relevantă în cazul anumitor forme de neglijare, deoarece determină natura vătămătoare a acestora), contribuind la definirea subcategoriilor de acte de violență.

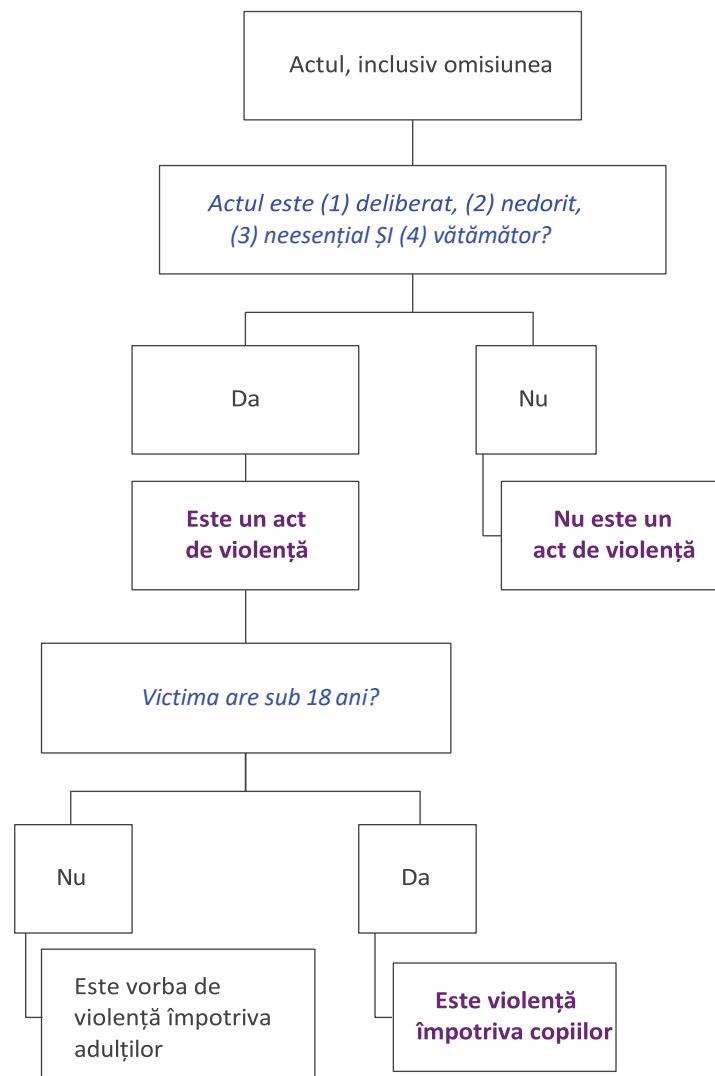
Potrivit art. 1 din CDC, un copil este „orice ființă umană cu vârsta sub 18 ani”.³²

Unitatea de clasificare

Unitatea de clasificare³³ a ICVAC este actul de violență săvârșit împotriva unui copil sau a mai multor copii. Prin urmare, actele de violență sunt încadrate în diferite categorii exhaustive, care se exclud reciproc.

ICVAC include **violența interpersonală**, care se referă la actele de violență între membrii familiei, partenerii intimi, prieteni, cunoștințe și străini³⁴, precum și **violența colectivă**, definită ca fiind „folosirea violenței ca instrument de către persoane care se identifică ca membri ai unui grup – indiferent dacă acest grup este temporar sau are o identitate permanentă – împotriva unei alte categorii sau grup de persoane, în scopul atingerii unor obiective politice, economice sau sociale”.³⁵ Este important de menționat faptul că un act de violență comis simultan de mai multe persoane nu constituie în mod automat violență colectivă. De exemplu, hărțuirea unui copil de către mai mulți colegi de școală nu reprezintă violență colectivă, ci violență interpersonală.

Figura 1: Determinarea dacă un act constituie violență împotriva copiilor

Clasificarea cuprinde și violența de stat³⁶ sub forma actelor de violență (inclusiv a omisiunilor) comise de agenți ai statului (inclusiv de către organele de aplicare a legii, polițiști, gardieni sau membri

29 Adaptare după Organizația Mondială a Sănătății, *World Report on Violence and Health* [Raportul mondial privind violența și sănătatea], OMS, Geneva, 2002, p. 5.

30 Violența poate cauza leziuni fizice, infecții cu transmitere sexuală, anxietate, depresie, gânduri suicidare, sarcini neplanificate și chiar deces. Vezi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, „Violence against Children” [Violența împotriva copiilor], UNICEF, New York, nedat, <www.unicef.org/protection/violence-against-children>, accesat la 19 octombrie 2022.

31 Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 17.

32 Convenția cu privire la drepturile copilului, art. 1.

33 Unitatea de clasificare reprezintă unitatea de bază utilizată în scopul clasificării (de exemplu, într-o clasificare a activităților, aceasta este societatea sau întreprinderea; într-o clasificare ocupațională, aceasta este funcția). Vezi Grupul de experți în clasificări economice și sociale internaționale, „Short Glossary of Classification Terms” [Glosar succint de termeni de clasificare], document de lucru, nedat, <https://unstats.un.org/unsd/classifications/bestpractices/glossary_short.pdf>, accesat la 25 octombrie 2022.

34 Organizația Mondială a Sănătății, *Global Status Report on Violence Prevention* [Raportul privind situația prevenirii violenței la nivel global], OMS, Geneva, 2014, p. 1.

35 *World Report on Violence and Health* [Raportul mondial privind violența și sănătatea], p. 215.

36 „Violența de stat este o formă de putere coercitivă care are consecințe violente.” Vezi Scott, David, „State Violence” [Violența de stat], în *Companion to State Power, Liberties and Rights*, editat de Sharon Morley et al., Policy Press, Bristol, Regatul Unit, 2016, p. 267. Aceasta poate implica acțiunile directe ale anumitor agenți ai statului, cum este cazul organelor de aplicare a legii care folosesc forța excesivă pentru a reprima o demonstrație. De asemenea, poate lua „forme mai puțin vizibile și mai insidioase, cum ar fi neglijarea sistematică a nevoilor persoanelor marginalizate politic în cadrul societății” prin politici sociale care duc la excludere. Vezi Scott, „State Violence” [Violența de stat], p. 267. Această a doua formă de violență de stat este denumită uneori violență structurală, fiind săvârșită de „structuri sociale – economice, politice, juridice, religioase și culturale – care împiedică cetățenii, grupurile și societățile să își atingă potențialul maxim”. Vezi Butler, Paul, „The Problem of State Violence” [Problema violenței de stat], *Daedalus*, vol. 151, nr. 1, 2022, p. 24.

ai forțelor armate). Totodată, aceasta include actele de violență autorizate, susținute, încurajate, mușamalizate sau justificate de instituții publice sau entități private.³⁷

ICVAC include violența interpersonală și colectivă la care sunt expuși copiii pe timp de pace, precum și în timpul conflictelor armate interne sau internaționale.³⁸

Este important de menționat faptul că ICVAC poate include și situații de polivictimizare, adică situația în care un copil este expus mai multor forme de violență, cum ar fi abuzul sexual și cel psihologic, în același timp sau pe parcursul unei perioade de timp. Deoarece unitatea de analiză este actul de violență și nu copilul, o situație de violență împotriva copiilor poate implica mai multe tipuri de acte de violență. În plus, variabilele privind victimizarea anterioară a copilului și prezența simultană a mai multor forme de violență vor furniza elementele suplimentare necesare pentru a analiza anumite tipare ale violenței.

Elemente precum natura relației dintre victimă și agresor sau contextul în care are loc actul de violență nu constituie unități de clasificare. Însă aceste caracteristici sunt utilizate pentru a descrie anumite forme de violență, reprezentând trăsături distinctive ale anumitor subtipuri de violență.³⁹

Aplicarea principiilor clasificării statistice

ICVAC se bazează pe practici și principii statistice consacrate. Clasificarea statistică este definită ca: „un set de categorii care pot fi atribuite uneia sau mai multor variabile incluse în anchetele statistice sau evidențele administrative și utilizate pentru realizarea și diseminarea statisticilor. Categoriile sunt definite în funcție de una sau mai multe caracteristici ale unui grup de unități de observație.”⁴⁰

S-a acordat o importanță deosebită includerii în ICVAC a următoarelor caracteristici fundamentale ale unei clasificări statistice internaționale:

© UNICEF/UN014910/ESTEY

37 Consultările globale au arătat în mod clar faptul că termenul „violență de stat” nu ar trebui să includă lipsa diligenței necesare, manifestate, de exemplu, prin lipsa legislației pertinente, neaplicarea legislației, lipsa justiției/impunității și lipsa căilor de atac disponibile victimelor. Deși existența unui sistem juridic solid este importantă pentru protejarea copiilor împotriva violenței, lacunele acestuia sau întârzierile în aplicarea legislației pertinente nu pot fi definite ca acte de violență conform unității de clasificare; în plus, agresorul/agresorii ar fi greu de identificat.

38 Conform Convențiilor de la Geneva din 1949, un conflict armat fără caracter internațional (sau conflict intern) este cel „îvit pe teritoriul uneia dintre Înaltele Părți Contractante” (art. 3 comun). Există un conflict armat internațional „în caz de orice război declarat sau de orice alt conflict armat, ivit între două sau mai multe dintre Înaltele Părți Contractante, chiar dacă starea de război nu este recunoscută de una dintre ele” (art. 2 comun). Vezi *Convențiile de la Geneva din 1949, protocoalele adiționale și comentariile acestora*, 1949, <<https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-treaties>>, accesat la 6 iunie 2023.

39 Vezi capitolul 5: Variabile de dezagregare.

40 Hancock, „Best Practice Guidelines for Developing International Statistical Classifications” [Ghid de bune practici pentru realizarea clasificărilor statistice internaționale], p. 5; *Generic Statistical Information Model (GSIM)* [Model generic de informații statistice], paragraful 17.

Exclusivitate reciprocă: Fiecare manifestare elementară a fenomenului studiat trebuie atribuită unei singure categorii din clasificare, astfel încât să nu existe suprapuneri.

Aplicarea principiului exclusivității reciproce: ICVAC permite încadrarea fiecărui act de violență într-o singură categorie a clasificării. În cazul actelor de violență de natură diferită săvârșite în același timp, acestea vor fi atribuite simultan unor categorii distincte, conform unității de clasificare, și anume „actul de violență”. Descrierea fiecărei categorii definește în mod clar actul respectiv și oferă îndrumări suplimentare prin exemple ilustrative, includeri și excluderi (exemple de acte de violență care sunt incluse sau excluse din categoria respectivă), care stabilesc și mai clar limitele fiecărei categorii.

Exhaustivitate: Clasificarea trebuie să includă orice manifestare posibilă a fenomenului studiat.

Aplicarea principiului exhaustivității: Deși ICVAC dorește să includă toate manifestările violenței împotriva copiilor, acest principiu trebuie adoptat ținând cont de ceea ce este fezabil. Înțelegerea diferită a conceptului de violență împotriva copiilor de la o țară la alta, normele sociale care perpetuează anumite comportamente violente și acceptarea acestora, precum și abordările diferite adoptate la nivel național pentru definirea violenței împotriva copiilor (perspectiva penală, abordarea din perspectiva sănătății publice, perspectiva sociologică, abordarea bazată pe drepturile copilului) îngreunează orice demers de elaborare a unei liste care să cuprindă toate formele posibile de violență împotriva copiilor. Prin urmare, un obiectiv realist pentru această clasificare ar fi acela de a cuprinde faptele recunoscute în general ca acte de violență împotriva copiilor în suficiente țări, la un nivel de detaliu determinat de echilibrul între aplicabilitate și relevanță politică la nivel internațional. Nu în ultimul rând, este important de menționat faptul că se va efectua o revizuire periodică a ICVAC pentru a adăuga forme noi sau emergente de violență împotriva copiilor care nu sunt încă incluse în clasificare.

Fezabilitate statistică: Informațiile disponibile permit distingerea categoriilor incluse în clasificare într-o manieră eficientă, clară și coerentă.

Aplicarea principiului fezabilității statistice: Fezabilitatea statistică a unei clasificări presupune posibilitatea includerii observațiilor în categoriile din clasificare pe baza informațiilor disponibile – de exemplu, pe baza răspunsurilor la întrebările incluse în mod obișnuit în anchetele statistice sau în formularele administrative.⁴¹ ICVAC aplică acest principiu prin definirea atentă a actului de violență pe baza descrierilor comportamentale, completate de exemple ilustrative, precum și de includeri și excluderi pentru fiecare categorie.

Criterii utilizate la elaborarea clasificării statistice

Violența împotriva copiilor poate fi clasificată și interpretată din mai multe unghiuri, precum natura actului de violență, impactul asupra victimei, relația dintre victimă și agresor și locul în care s-a comis actul de violență. În procesul de elaborare a clasificării, s-a acordat prioritate criteriilor relevante din perspectiva politicilor. Categoriile ICVAC și datele generate ar trebui să furnizeze informații ușor de înțeles și de utilizat pentru elaborarea politicilor de prevenire și combatere a violenței împotriva copiilor. De exemplu, datele structurate după modelul ICVAC ar trebui să permită identificarea tendințelor, compararea diferitelor forme de violență și detectarea eventualelor diferențe în funcție de vârsta și sexul victimei sau de relația pe care victima o are cu agresorul.

Structura ierarhică a ICVAC a fost stabilită prin aplicarea anumitor criterii, astfel încât categoriile să răspundă diferitelor nevoi de informare. În mod special, categoriile ICVAC au fost definite în baza următoarelor criterii:

- Natura actului
- Gravitatea actului
- Frecvența/recurența actului

Fiecare formă de violență este însoțită de o definiție. Definițiile au fost extrase din diverse surse: tratate internaționale și regionale, clasificări statistice existente și orientări din domenii conexe, precum și literatura gri și articolele cu cel mai mare număr de citări.

Pe baza acestor criterii, actele de violență sunt grupate în categorii omogene, pe două niveluri ierarhice: nivelul 1 și nivelul 2. Nivelul 1 include categorii care reflectă natura diferită a actelor de violență sau a consecințelor negative ale acestor acte. Există șase categorii de nivel 1 menite să cuprindă toate actele de violență împotriva copiilor potrivit ICVAC (vezi Tabelul 1). Ordinea categoriilor de nivel 1 nu este ierarhică, adică violența psihologică (categoria 4) nu este mai puțin importantă decât violența sexuală (categoria 3). Actele de violență de nivel 2 reprezintă subcategorii ale actelor de nivel 1 de aceeași natură, fiind clasificate în funcție de anumite elemente suplimentare, cum ar fi gravitatea și frecvența/recurența. Scopul este ca aceste categorii ICVAC de nivel 1 și 2 să fie exhaustive și să cuprindă toate actele de violență împotriva copiilor.

41 Hancock, *Best Practice Guidelines for Developing International Statistical Classifications* [Ghid de bune practici pentru realizarea clasificărilor statistice internaționale], p. 9.

Tabelul 1: Categoriile de nivel 1

1	Uciderea cu violență a copilului
2	Violența fizică împotriva copilului
3	Violența sexuală împotriva copilului
4	Violența psihologică împotriva copilului
5	Neglijarea copilului
9	Alte acte de violență împotriva copilului, neîncadrate altundeva

Categoriile de nivel 1 și 2 sunt prezentate în capitolul 4. Notele de subsol de la sfârșitul fiecărei pagini include definiții suplimentare, avertismente și referințe relevante, esențiale pentru înțelegerea diferitelor categorii și concepte. Anexa 1 detaliază definițiile categoriilor de nivel 1. Mai exact, aceasta explică caracteristicile fundamentale ale acestor acte (deliberate, nedorite și neesențiale) prin exemple contrare – adică acte nedeliberate, dorite sau esențiale. În toate exemplele prezentate, caracterul vătămător al actului reprezintă o variabilă constantă. Un act poate fi vătămător, dar poate fi și nedeliberat, dorit sau esențial, caz în care nu constituie un act de violență. Această explicație contribuie la înțelegerea acelor caracteristici care pot părea contraintuitive la prima vedere.

Codificarea numerică a categoriilor corespunde nivelului lor în clasificare: categoriile de nivel 1 sunt cele mai ample și au un cod format dintr-o singură cifră (de exemplu, 1); categoriile de nivel 2 au un cod format din trei cifre (de exemplu, 101). Anexa 2 prezintă structura detaliată a clasificării.

Categoriile ICVAC identifică și descriu diferite tipuri de acte de violență împotriva copiilor. Cu toate acestea, și alte caracteristici joacă un rol esențial în identificarea tuturor tiparelor și tendințelor violenței împotriva copiilor care sunt relevante din perspectiva politicilor și în realizarea unor analize ample și detaliate.

De exemplu, în momentul elaborării statisticilor referitoare la abuzul sexual asupra copilului, posibilitatea dezagregării datelor în funcție de caracteristicile victimelor (de exemplu, vârsta) și ale agresorilor (de exemplu, partener intim sau străin) și în funcție de contextul în care a fost avut loc actul de violență (cum ar fi acasă, la școală) constituie un plus. Astfel, au fost incluse variabile suplimentare de dezagregare (denumite și „etichete”) care permit codificarea informațiilor suplimentare referitoare la un

act de violență, contribuind la integrarea în analiză a caracteristicilor victimelor și agresorilor, precum și a contextului actului de violență.

Având în vedere că unitatea de clasificare este actul de violență, dacă luăm în considerare perspectiva victimei, un copil poate suferi diferite forme de violență din partea a diferite persoane în contexte diferite. Cu alte cuvinte, pot fi atribuite mai multe variabile de dezagregare diferitelor acte de violență pentru a defini tiparele și caracteristicile relevante.

Contextul se referă la locul și circumstanțele actului de violență. Există o serie de contexte relevante, inclusiv cele în care copiii beneficiază de îngrijire permanentă sau temporară. Cel mai adesea este vorba despre reședința familială, școala și alte instituții de învățământ, unitățile de îngrijire timpurie a copilului, centrele de tip *after-school*, unitățile de agrement, sportive, culturale și recreative, instituțiile religioase și lăcașurile de cult. Contextul include și spațiile mobile, adică transportul în comun sau drumul către și de la școală. În unitățile medicale, în centrele de reabilitare și de îngrijire sau în instituțiile judiciare, copiii se află în grija profesioniștilor sau a reprezentanților statului. Alte contexte în care copiii pot fi expuși la violență sunt cartierele, comunitățile și taberele sau așezările pentru refugiați și persoane strămutate în urma conflictelor și/sau a dezastrelor naturale.

Este important de remarcat faptul că violența se poate produce simultan în mai multe contexte. Acest lucru este valabil mai ales în cazul violenței facilitate de tehnologie, care se poate manifesta simultan acasă și pe platformele digitale. În astfel de situații, actului de violență ar trebui să îi fie atribuite mai multe contexte.

În practica actuală a sistemelor de date, numărul, structura și aplicarea acestor variabile suplimentare de dezagregare la seturile de date privind violența împotriva copiilor variază semnificativ, adesea în funcție de factori precum politicile ce trebuie elaborate, capacitatea de colectare, înregistrare și prelucrare a datelor la nivel local, regional și național, nivelul de dezvoltare și de sofisticare al sistemului național de management al informațiilor privind protecția copilului și gradul de automatizare și de digitalizare a sistemului de colectare a datelor. Acest ultim criteriu (respectiv dacă sistemul este pe suport de hârtie sau unul computerizat) determină dacă sistemul național de statistică privind violența împotriva copiilor poate include o gamă largă de variabile dezagregate.

În cazul actelor de violență împotriva copiilor, ar trebui aplicate următoarele variabile de dezagregare, în funcție de relevanța lor politică:

- Descrierea victimelor: vârstă, sex, identitate de gen, orientare sexuală, caracteristici generale (de exemplu, dizabilități, statut de migrant, etnie), victimizare anterioară, polivictimizare⁴²
- Descrierea agresorilor: vârstă, sex, agresor individual, grup de agresori, antecedente de violență/recidivă, legături instituționale
- Circumstanțele actului: context, amplasare geografică, data și ora, conflict armat

Variabilele de dezagregare sunt împărțite în trei grupuri diferite (vezi Tabelul 2):

- Nivelul I include o singură variabilă indispensabilă pentru încadrarea unui act de violență în sfera violenței împotriva copiilor: „vârsta” inclusă în descrierea victimelor.
- Nivelul II include un set minim de variabile de dezagregare care descriu caracteristicile fundamentale ale actelor de violență. Acestea sunt:
 - În descrierea victimelor: sex

- În descrierea agresorilor: vârstă, sex, agresor individual, grup de agresori

- Nivelul III include variabile suplimentare care nu sunt strict necesare pentru identificarea violenței împotriva copiilor, dar sunt importante pentru realizarea unor analize ample și detaliate ale actelor de violență. Se așteaptă ca aceste variabile să fie implementate treptat la nivel național, în funcție de constrângerile și capacitățile existente. Acestea sunt:

- În descrierea victimelor: identitate de gen, orientare sexuală, caracteristici generale, victimizare anterioară, polivictimizare
- În descrierea agresorilor: antecedente de violență/recidivă, legături instituționale
- Toate descrierile circumstanțelor actului: context, amplasare geografică, data și ora, conflict armat

Capitolul 5 prezintă o listă detaliată a variabilelor de dezagregare și raționamentul includerii fiecăreia dintre ele.

Tabelul 2: Prezentarea generală a variabilelor de dezagregare de nivel I, II și III

VICTIMĂ	AGRESOR	CIRCUMSTANȚELE ACTULUI
VV – Vârsta victimei (I)	VA – Vârsta agresorului (II)	Ctx – Context (III)
SV – Sexul victimei (II)	SP – Sexul agresorului (II)	Geo – Amplasare geografică (III)
IGV – Identitatea de gen a victimei (III)	AI – Agresor individual (II)	D/O – Data și ora (III)
OSV – Orientarea sexuală a victimei (III)	GA – Grup de agresori (II)	CA – Conflict armat (III)
VAnt – Victimizare anterioară (III)	AVR – Antecedente de violență/recidivă (III)	
PV – Polivictimizare (III)	LI – Legături instituționale (III)	
CG – Caracteristici generale (III)		

(I) = Nivelul I – cu *caractere cursive* (caracteristici indispensabile); (II) = Nivelul II (caracteristici minime); (III) = Nivelul III (caracteristici suplimentare)

42 Colectarea informațiilor referitoare la identitatea de gen și orientarea sexuală a victimelor va trebui să țină cont de riscul expunerii acestora la stigmatizare și incriminare, în special în țările în care relațiile între persoanele de același sex sunt ilegale. Deși se acordă o importanță sporită colectării acestor date, în prezent nu există standarde referitoare la modul în care trebuie să se procedeze în acest sens. Acest lucru se datorează mai multor cauze, printre care reticența culturală și lipsa unui consens în ceea ce privește definițiile și opțiunile de răspuns. De exemplu, unele țări au început să adune date referitoare la persoanele transgen și non-binare, însă majoritatea sondajelor și a formularelor administrative întreabă persoana respectivă doar dacă este bărbat sau femeie, fără a oferi opțiuni suplimentare sau clarificări cu privire la informațiile solicitate. Având în vedere posibilele riscuri, practicile existente și lipsa standardelor, ICVAC recomandă colectarea datelor privind sexul victimelor în cadrul variabilelor minime (nivelul II), în timp ce identitatea de gen și orientarea sexuală sunt considerate variabile suplimentare (nivelul III).

**CAPITOLUL
3**

Aplicarea clasificării

Clasificarea actelor de violență

Pentru aplicarea ICVAC, este necesar ca fiecare act de violență să fie încadrat corespunzător într-una dintre categoriile ICVAC. În cazul în care un incident implică mai multe tipuri de violență, actele respective vor fi încadrate simultan în categorii distincte, conform unității de clasificare, și anume „actul de violență”. Prin urmare, este necesară familiarizarea cu structura ICVAC înainte de a trece la clasificarea diferitelor forme de violență împotriva copiilor.

După cum s-a menționat anterior, ICVAC este o clasificare ierarhică, iar primul pas este identificarea categoriei de nivel 1 în care se încadrează actul de violență în cauză. Fiecare categorie de nivel 1 este definită în funcție de natura acțiunilor, a caracteristicilor sau a incidentelor violente pe care le cuprinde. De exemplu, toate actele care implică folosirea forței fizice asupra copilului sunt incluse la nivelul 1, categoria 2. De asemenea, toate actele de natură sexuală sunt incluse la nivelul 1, categoria 3.

Ulterior, este necesar să se încadreze orice act de violență într-o categorie de nivel 2. Pentru aceasta, se poate identifica denumirea prescurtată a actului folosită în legislația națională, în cazul în care

există (de exemplu, act sexual cu un minor), se pot consulta definițiile utilizate de sistemul național de colectare a datelor pentru descrierea actelor/incidentelor sau se pot folosi exemplele ilustrative și listele de includeri și excluderi. În cazul anchetelor realizate în rândul populației de birourile naționale de statistică și alte instituții, ICVAC poate facilita elaborarea unui ghid pentru codificarea răspunsurilor la anumite întrebări privind violența.

În cazul în care un act de violență nu poate fi încadrat în niciuna dintre categoriile stabilite, există și categorii reziduale semnalate de cuvântul „alte”. Actele de violență ar trebui încadrate în aceste categorii reziduale doar în ultimă instanță și numai după consultarea atentă a întregii clasificări pentru a se asigura că nu s-a omis nicio categorie.

Capitolul 4 al prezentului document prezintă definițiile categoriilor de nivel 1 și nivel 2. Anexa 1 cuprinde descrieri detaliate ale fiecărei categorii de nivel 1. Anexa 4 conține un index alfabetic al tuturor actelor de violență din cadrul ICVAC.

Utilizarea exemplelor ilustrative, a includerilor și a excluderilor

Exemple ilustrative⁴³

Fiecare categorie este însoțită de o listă de exemple ilustrative ale actelor de violență. Acestea nu constituie subcategorii, ci ilustrează acte care aparțin categoriei respective. Scopul este acela de a oferi niște repere practice pentru clasificarea actelor de violență și de a delimita categoriile.

De pildă, exemplele ilustrative din categoria uciderea intenționată a copilului (101) includ omorul și crima de „onoare”, acestea fiind două tipuri de acte de violență care aparțin acestei subcategorii. Exemplele ilustrative nu sunt exhaustive, iar lista poate fi completată în viitor.

Includeri

Acolo unde este cazul, categoriile includ și o listă de cazuri la limită, adică se pot încadra atât în categoria respectivă, cât și în altă parte.⁴⁴ De exemplu, agresiunea gravă cauzatoare de moarte este inclusă în categoria uciderii intenționate, deși ar putea fi încadrată și în categoria violenței fizice.

Pentru includerea actelor, ICVAC a recurs la conceptul de element predominant, determinat în funcție de relevanță. În cazul în care un act cuprinde mai multe elemente, s-a ținut cont de elementul predominant pentru a încadra acel act într-o anumită categorie. De exemplu, tortura poate fi exercitată prin violență fizică, sexuală și psihologică. Cu toate acestea, ICVAC o încadrează ca agresiune gravă asupra copilului, pornind de la ipoteza că, de regulă, componenta predominantă este cea fizică.

Excluderi

Majoritatea categoriilor cuprind și o listă de excluderi sau exemple de acte la limită, care sunt încadrate altundeva, deși prezintă similitudini cu categoria respectivă. După fiecare act de violență exclus este trecut codul categoriei în care ar trebui încadrat actul respectiv. De exemplu, excluderile din categoria agresiunii minore asupra copilului indică faptul că pedepsele necorporale, cum ar fi insultele și jignirile, se încadrează la codul 402 (hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului).

De asemenea, excluderile includ exemple de acte similare celor din categoria respectivă, dar care nu sunt considerate acte de violență deoarece sunt nedeliberate, dorite ori esențiale pentru sănătatea sau supraviețuirea copilului. De exemplu, hrănirea forțată în scopul menținerii în viață este exclusă din categoria agresiunii minore asupra copilului, deoarece este esențială pentru supraviețuirea copilului și, prin urmare, nu constituie un act de violență.

Toate exemplele ilustrative, includerile și excluderile contribuie la consolidarea exclusivității reciproce. Acestea delimitează în mod clar categoriile, asigurând că fiecare act este atribuit unei singure categorii.

⁴³ Conform Modelului generic de informații statistice, ar trebui utilizate exemplele ilustrative în locul „includerilor”. Vezi *Generic Statistical Information Model (GSIM)* [Model generic de informații statistice].

⁴⁴ *Generic Statistical Information Model (GSIM)* [Model generic de informații statistice], p. 20.

Limitele ICVAC

ICVAC cuprinde actele de violență comise de anumite persoane sau grupuri de persoane împotriva unui copil sau a mai multor copii. Prin urmare, exclude autovătămarea, în cazul căreia agresorul și victima sunt aceeași persoană.

Nici căsătoria minorilor, traficul de minori, exploatarea copiilor prin muncă și recrutarea copiilor în forțele și grupările armate nu sunt incluse în categoriile și subcategoriile ICVAC. Motivul principal este că acestea sunt fenomene complexe care, din punct de vedere statistic, nu pot fi reduse la un singur act de violență.⁴⁵ Cu toate acestea, actele de violență care au loc în astfel de situații sunt vizate de ICVAC, după cum se detaliază mai jos.

Căsătoria minorilor. Potrivit recomandării generale comune a Comitetului Națiunilor Unite pentru eliminarea discriminării față de femei și a Comitetului Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, căsătoria minorilor reprezintă „orice căsătorie în care cel puțin una dintre părți are sub 18 ani. [...] Căsătoria minorilor este considerată o formă de căsătorie forțată, având în vedere că una și/sau ambele părți nu și-au exprimat consimțământul deplin, în mod liber și în cunoștință de cauză.”⁴⁶ Căsătoria minorilor este larg recunoscută ca o încălcare a drepturilor copilului, având numeroase efecte negative asupra vieții copiilor (în special a fetelor), precum sarcini precoce și frecvente, risc crescut de mortalitate și morbiditate maternă, putere de decizie limitată în chestiuni familiale și abandon școlar. Cu toate acestea, căsătoria minorilor nu reprezintă un „act” din punct de vedere tehnic și, prin urmare, nu este inclusă printre categoriile ICVAC. ICVAC acoperă însă diferitele acte de violență fizică, psihologică și sexuală care au loc în contextul unei căsătorii ce implică un minor.

Traficul de minori reprezintă un fenomen complex, definit la nivel internațional printr-o serie de infracțiuni (recrutarea, transportul,

transferul, adăpostirea și primirea unor persoane) al căror scop este exploatarea copiilor.⁴⁷ Prin urmare, ICVAC ține seama de diferitele acte de violență împotriva copiilor pe care le implică traficul de copii, inclusiv izolarea, violul și prelevarea de organe în scopuri nemedicale.⁴⁸

Exploatarea copiilor prin muncă este adesea definită ca fiind munca care îi privează pe copii de copilărie, de potențialul și demnitatea lor și care le afectează dezvoltarea fizică și mintală. Se referă la muncile care:

- sunt periculoase și dăunătoare pentru copii din punct de vedere mintal, fizic, social sau moral și/sau
- interferează cu educația lor, privându-i de posibilitatea de a frecventa școala și obligându-i să părăsească școala timpuriu sau să încerce să îmbine școala cu un program de lucru extrem de lung și de solicitant.

Pentru a determina dacă anumite munci pot fi considerate forme de exploatare a copiilor prin muncă, trebuie să se aibă în vedere vârsta copilului, tipul muncii prestate, numărul de ore de muncă și condițiile în care este prestată munca respectivă.⁴⁹

ICVAC nu include exploatarea copiilor prin muncă ca o categorie sau subcategorie a violenței împotriva copiilor, deoarece acest tip de exploatare nu poate fi asimilat unui act sau unor acte de violență. Cu toate acestea, dezagregarea în funcție de agresor și de context – inclusiv în funcție de angajator și loc de muncă – permite clasificarea actelor de violență împotriva copiilor săvârșite de angajatorii acestora.

Recrutarea copiilor în forțele și grupările armate. Un copil asociat cu forțe sau grupări armate înseamnă „orice persoană cu vârsta sub 18 ani care este sau a fost recrutată ori folosită în orice calitate de către o forță sau grupare armată, inclusiv, dar fără a se limita la copii, fete sau băieți, folosiți ca luptători, bucătari, hamali, mesageri, spioni sau în scopuri sexuale”.⁵⁰ Legislația

45 Faptul că ICVAC nu include aceste încălcări nu înseamnă că le desconsideră sau că subestimează importanța colectării datelor referitoare la aceste fenomene pentru elaborarea politicilor publice. Problemele ce țin de protecția copilului, cum ar fi căsătoria minorilor și exploatarea copiilor prin muncă, beneficiază de o disponibilitate ceva mai mare a datelor cantitative și calitative în țările care colectează date referitoare la aceste fenomene de zeci de ani. De exemplu, potrivit UNICEF, în 2019, 126 de țări dispuneau de date comparabile la nivel internațional privind căsătoria minorilor și 121 de state dețineau date referitoare la exploatarea copiilor prin muncă; 85 aveau disponibile date referitoare la metode violente de disciplinare, 51 aveau date privind violența sexuală împotriva fetelor și 10 dispuneau de date privind violența sexuală împotriva băieților. Vezi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *A Generation to Protect: Monitoring violence, exploitation and abuse of children within the SDG framework* [O generație ce trebuie protejată: monitorizarea violenței, exploatării și abuzului asupra copiilor în baza cadrului ODD], UNICEF, New York, 2020, p. 10.

46 Comitetul Națiunilor Unite pentru eliminarea discriminării față de femei și Comitetul pentru Drepturile Copilului, Recomandarea generală comună nr. 31 a Comitetului pentru eliminarea discriminării față de femei/Comentariul general nr. 18 al Comitetului pentru Drepturile Copilului privind practicile dăunătoare, CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2014.

47 „Recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil în scopul exploatării este considerată „trafic de persoane”, chiar dacă nu se face apel la niciunul dintre mijloacele menționate la lit. a) din prezentul articol.” Vezi Organizația Națiunilor Unite, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al traficului de femei și copii, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, Organizația Națiunilor Unite, New York, 15 noiembrie 2000, art. 3 lit. c).

48 Pentru o sinteză a tipurilor de exploatare legate de traficul de persoane, vezi Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, *Global Report on Trafficking in Persons, 2018* [Raport global privind traficul de persoane, 2018], Organizația Națiunilor Unite, New York, 2018, <www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2018/GLOTIP_2018_BOOK_web_small.pdf>, accesat la 22 septembrie 2022.

49 Organizația Internațională a Muncii, „What Is Child Labour” [Ce înseamnă exploatarea copiilor prin muncă], OIM, Geneva, nedatată, <www.ilo.org/ipec/facts/lang-en/index.htm>, accesat la 8 septembrie 2022.

50 Vezi *The Principles and Guidelines on Children Associated with Armed Forces and Armed Groups (The Paris Principles)* [Principiile și orientările privind copiii asociați cu forțele și grupările armate (Principiile de la Paris)], 2007, <https://childrenandarmedconflict.un.org/publications/ParisPrinciples_EN.pdf>, accesat la 14 octombrie 2022.

privind drepturile omului stabilește la 18 ani vârsta minimă legală pentru recrutarea și folosirea unei persoane în cadrul ostilităților.⁵¹ Recrutarea și implicarea ca soldați a copiilor cu vârsta sub 15 ani este interzisă de dreptul internațional umanitar, la nivel de tratate și uzanțe, fiind definită ca o crimă de război de către Curtea Penală Internațională.⁵²

ICVAC nu include recrutarea și folosirea copiilor de către forțele și grupările armate printre categoriile sau subcategoriile sale, deoarece consideră că acesta este un fenomen complex care, din punct de vedere statistic, nu poate fi redus la un singur act de violență sau la o serie de acte de violență. Totuși, ICVAC poate clasifica diferitele experiențe violente trăite de copii în cadrul conflictelor armate, inclusiv prin dezagregarea în funcție de agresori, care includ și forțele și grupările armate, și cu ajutorul variabilelor de dezagregare în funcție de caracteristicile generale ale victimelor, printre care se numără și copiii asociați cu forțele și grupările armate.

Relația cu alte clasificări internaționale

ICVAC are o serie de puncte în comun cu ICCS. În primul rând, categoria 1 a ICVAC privind uciderea cu violență a copilului reflectă secțiunea 1 a ICCS (Fapte care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea). În al doilea rând, pentru unele acte de violență, ICVAC folosește definiția infracțiunii aferente din ICCS, adaptând-o copiilor. Cu toate acestea, domeniul de aplicare al ICVAC diferă de cel al ICCS. Unitatea de clasificare a ICCS este fapta care constituie o infracțiune penală.⁵³ ICVAC nu include numai infracțiunile, ci toate actele de violență, indiferent dacă acestea sunt legitime sau ilegite conform legislației naționale. Cu alte cuvinte, chiar și în situația în care definițiile anumitor acte de violență corespund definițiilor infracțiunilor din ICCS, elementul comun este actul de violență, nu caracterul său ilegal. Anexa 3 include un tabel de corespondență între cele două clasificări.

De asemenea, ICVAC recurge la unele definiții din Clasificarea

© UNICEF/UNI9391/PIROZZI

Internațională a Bolilor (ICD) realizată de Organizația Mondială a Sănătății (OMS).⁵⁴ De exemplu, în capitolul 23, ICD prezintă o clasificare a cauzelor externe ale morbidității și mortalității. În ICD, vătămarea corporală este clasificată în funcție de modul în care a fost provocată (deliberat sau nedeliberat) și de cine a provocat-o (accidentală, intenționată, interpersonală, autovătămare, intervenție legală, război, insurecție și revolte).⁵⁵ Aproape toate aceste elemente sunt incluse în ICVAC, cu excepția autovătămării.

Nu în ultimul rând, ICVAC include câteva definiții din Cadrul

- 51 Vezi Organizația Națiunilor Unite, Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la implicarea copiilor în conflictele armate, A/RES/54/263, Organizația Națiunilor Unite, New York, 25 mai 2000. Protocolul stipulează că:
- statele nu trebuie să recruteze copii cu vârsta sub 18 ani pentru a-i trimite pe câmpul de luptă.
 - statele nu trebuie să recruteze soldați cu vârsta sub 18 ani.
 - statele trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a preveni astfel de recrutări, inclusiv prin adoptarea unor legi care să interzică și să incrimineze recrutarea copiilor sub 18 ani și implicarea acestora în ostilități.
 - statele trebuie să demobilizeze orice persoană sub 18 ani recrutată sau implicată în ostilități și să furnizeze servicii de recuperare fizică și psihologică, ajutând la reintegrarea socială a acestora.
 - grupărilor armate, altele decât forțele armate ale unei țări, le este strict interzis să recruteze sau să implice persoane sub 18 ani în cadrul ostilităților.
- 52 Curtea Penală Internațională, Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, 1998, în vigoare de la 1 iulie 2002, CPI, Haga, art. 8 lit. b) punctul xxvi, <www.icc-cpi.int/resource-library/Documents/RS-Eng.pdf>, accesat la 22 octombrie 2022.
- 53 *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 11.
- 54 Organizația Mondială a Sănătății, *International Classification of Diseases (ICD)* [Clasificarea Internațională a Bolilor (ICD)], ediția a 11-a, OMS, Geneva, 2018.
- 55 *International Classification of Diseases (ICD)* [Clasificarea Internațională a Bolilor (ICD)], capitolul 23.

statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”).⁵⁶ De exemplu, uciderea din motive de gen se numără printre exemplele ilustrative incluse în categoria uciderii intenționate a copilului.⁵⁷ Autorii crimelor motivate de gen identificați în cadrul statistic – parteneri intimi, alți membri ai familiei, alți agresori cunoscuți sau necunoscuți – sunt incluși cu toții în ICVAC și definiți în aceeași manieră.

Implicații pentru sistemele statistice naționale

Tabelul 3 exemplifică tipurile de date și sectoarele relevante care ar putea contribui la elaborarea statisticilor privind violența împotriva copiilor.

Tabelul 3: Tipuri de date privind violența împotriva copiilor și surse de date conexe

TIPURI DE DATE	SURSE DE DATE CONEXE
Uciderea cu violență a copiilor	Date administrative furnizate de organele de aplicare a legii
Agresiuni fizice asupra copiilor	Date administrative furnizate de organele de aplicare a legii, instituțiile medicale, serviciile de protecție a copilului, anchete realizate în rândul populației
Agresiuni sexuale asupra copiilor	Date administrative furnizate de organele de aplicare a legii, instituțiile medicale, serviciile de protecție a copilului, anchete realizate în rândul populației
Neglijarea fizică a copiilor	Date administrative furnizate de serviciile de protecție a copilului

Datele administrative se referă la cazurile de violență împotriva copiilor care au fost identificate, sesizate, înregistrate și gestionate de autorități și furnizori de servicii din diferite sectoare (cum ar fi poliția, parchetul, instanțele judecătorești, serviciile de asistență socială, serviciile sociale, protecția copilului, instituțiile medicale și unitățile de învățământ).⁵⁸

Datele din anchete furnizează, printre altele, informații legate de prevalența și natura violenței împotriva copiilor, factorii determinanți și favorizanți, precum și informații despre victime și agresori. Rezultatele anchetelor care adună date de la sau despre un eșantion reprezentativ de copii (la nivel național sau subnațional) pot fi extrapolate întregii populații de copii. Anchetele realizate în rândul populației includ anchete care vizează în mod special violența împotriva copiilor și anchete pe teme mai ample (cum sunt anchetele care vizează sănătatea sau victimele infracțiunilor), care includ anumite module sau întrebări legate de violența împotriva copiilor.⁵⁹

Pentru a asigura sursele de date citate în Tabelul 3, este necesară implicarea mai multor sectoare și instituții la nivel național. Colectarea corespunzătoare a tuturor variabilelor incluse în clasificare presupune ca țările să integreze datele din diferite sectoare și de la diverse instituții naționale, ceea ce reflectă necesitatea standardizării și a diseminării datelor. Agențiile naționale de statistică pot juca un rol important în coordonarea și armonizarea procesului de colectare a acestor date.

Planuri de implementare și actualizare

Generarea și coordonarea informațiilor statistice privind violența împotriva copiilor implică mai mulți actori și anumite sectoare, precum sectorul sănătății, al protecției sociale, al educației, al aplicării legii și al justiției.

Integrarea ICVAC la nivel național se va face gradual, în funcție de maturitatea sistemelor de colectare a datelor din fiecare țară. Agențiile naționale de statistică și ministerele de resort care colectează date privind violența împotriva copiilor au fost implicate în elaborarea ICVAC și vor fi principalii utilizatori și instituțiile responsabile de aplicarea acestora la nivel național.

Se dorește revizuirea și actualizarea periodică a ICVAC în funcție de aplicarea sa la nivel național, de provocări și de lecțiile învățate.

56 Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as 'Femicide/Feminicide')* [Cadrul statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”)], UNODC, Viena, 2022.

57 „În scopul colectării datelor și al elaborării statisticilor, uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (femicid/feminicid) înseamnă uciderea intenționată a victimelor de sex feminin de către partenerii intimi, alți membri ai familiei sau alți agresori cunoscuți ori necunoscuți, printr-un anumit mod de operare sau în anumite contexte care indică o motivație de gen.” Vezi *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as 'Femicide/Feminicide')* [Cadrul statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”)], pp. 10-11.

58 Vezi Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Strengthening Administrative Data on Violence against Children: Challenges and promising practices from a review of country experiences* [Consolidarea datelor administrative privind violența împotriva copiilor: provocări și practici promițătoare în baza analizei experiențelor naționale], UNICEF, New York, 2020, pp. 6-7.

59 *Strengthening Administrative Data on Violence against Children: Challenges and promising practices from a review of country experiences* [Consolidarea datelor administrative privind violența împotriva copiilor: provocări și practici promițătoare în baza analizei experiențelor naționale].

© UNICEF/UNI346609/POUGET

CAPITOLUL

4

Definiții statistice

SECȚIUNEA 1: UCIDEREA VIOLENTĂ A COPILULUI⁶⁰

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea unui copil

101 Uciderea intenționată a copilului*Cauzarea morții unui copil în urma intenției de a-i provoca decesul sau vătămări grave⁶¹***Exemple ilustrative:** omor;⁶² crimă în numele așa-numitei “onoare”;⁶³ uciderea copilului în contextul unui conflict armat;⁶⁴ ucidere ca urmare a activităților teroriste;⁶⁵ ucidere motivată de zestre;⁶⁶ femicid;⁶⁷ infanticid;⁶⁸ omucidere voluntară;⁶⁹ ucidere extrajudiciară;⁷⁰ ucidere în urma utilizării excesive a forței de către organele de ordine/oficialii publici⁷¹**Includeri:** agresiune gravă cauzatoare de moarte⁷²**Excluderi:** moartea unui copil survenită în urma intervențiilor legale;⁷³ omor în stare de legitimă apărare;⁷⁴ tentativa de ucidere intenționată a copilului (102); uciderea neintenționată a copilului (103)

- 60 Secțiunea 1 a ICVAC reflectă secțiunea 1 din ICCS. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], pp. 33-36. Cele două clasificări utilizează aceleași definiții ale actelor, pe cât posibil. În ICVAC, definițiile se referă la copii și nu includ în mod sistematic elementul de ilegalitate. De exemplu, în ICCS, uciderea intenționată este definită ca fiind: „Cauzarea în mod ilegal a morții unei persoane în urma intenției de a-i provoca decesul sau vătămări grave”, în timp ce în ICVAC, uciderea intenționată a copilului este definită ca fiind: „Cauzarea morții unui copil în urma intenției de a-i provoca decesul sau vătămări grave”. Vezi tabelul de corespondență între ICVAC și ICCS din Anexa 3.
- 61 Prin **vătămări grave** se înțelege, cel puțin, rănilor provocate de arme de foc sau gloanțe, rănilor provocate de cuțite sau înjunghieri, amputarea membrilor, fracturile de oase sau spargerea dinților, leziunile interne, pierderea cunoștinței și alte leziuni grave sau critice, precum și efectele pe termen lung asupra sănătății. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 37.
- 62 **Omorul** înseamnă cauzarea morții unui copil în urma intenției de a-i provoca decesul sau vătămări grave, inclusiv atunci când acesta este premeditat și/sau cu rea intenție. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 63 **Crima în numele așa numitei “onoare”** înseamnă uciderea unui copil de către rude sau alte persoane apropiate pentru a răzbuna o presupusă dezonoare adusă familiei sau cu intenția de a restabili onoarea familiei în urma unei reale sau presupuse abateri sexuale sau comportamentale, inclusiv a adulterului, a relațiilor sexuale sau a sarcinii în afara căsătoriei. Vezi Organizația Mondială a Sănătății, „Understanding and Addressing Violence against Women: Femicide” [Înțelegerea și combaterea violenței împotriva femeilor: femicidul], Fișă informativă, OMS, Geneva, 2012, apps.who.int/iris/bitstream/10665/77421/1/WHO_RHR_12_38_eng.pdf, accesată la 22 septembrie 2022.
- 64 **Uciderea copilului în contextul unui conflict armat:** Moartea unui copil în contextul unui conflict armat internațional sau intern survenită „ca urmare a vizării deliberate, a utilizării necontrolate și excesive a forței, a utilizării necontrolate a minelor terestre, a munițiilor cu dispersie și a altor arme și a utilizării copiilor ca scuturi umane”, indiferent dacă acestea constituie sau nu crime de război. Vezi Organizația Națiunilor Unite, Rezoluția nr. 1882 (2009) a Consiliului de Securitate privind copiii și conflictele armate, S/RES/1882, Organizația Națiunilor Unite, New York, 4 august 2009. Există un **conflict armat internațional** „în caz de orice război declarat sau de orice alt conflict armat, ivit între două sau mai multe dintre Înaltele Părți Contractante, chiar dacă starea de război nu este recunoscută de una dintre ele”. Vezi art. 2 comun din Convențiile de la Geneva din 1949. Un **conflict armat intern** este cel „ivit pe teritoriul uneia dintre Înaltele Părți Contractante”. Vezi art. 3 comun din Convențiile de la Geneva din 1949. Vezi *Convențiile de la Geneva din 1949, protocoalele adiționale și comentariile acestora*, 1949. Pentru definiția expresiei „în contextul unui conflict armat”, vezi nota de subsol 176.
- 65 **Uciderea copilului ca urmare a activităților teroriste** se referă la uciderea survenită în urma unui act săvârșit cu intenția de a cauza moartea sau vătămare corporală gravă comis de către o persoană care nu este combatantă (adică parte la conflict), atunci când scopul unui astfel de act, prin natura sau contextul său, este acela de a intimida o populație ori de a constrânge un guvern sau o organizație internațională să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act. Vezi Organizația Națiunilor Unite, Convenția internațională privind reprimarea finanțării terorismului, A/RES/54/109, Organizația Națiunilor Unite, New York, 1999, art. 2 alin. 1) lit. b).
- 66 **Uciderea motivată de zestre** se referă la uciderea unei fete determinată de darea sau primirea unei zestre înainte, în timpul sau după căsătorie. Zestrea reprezintă orice proprietate sau bun oferit de una dintre părțile implicate în căsătorie celeilalte părți. Vezi Divizia Națiunilor Unite pentru Promovarea Femeilor, „Good Practices in Legislation on ‘Harmful Practices’ against Women” [Bune practici legislative privind „practicile dăunătoare” ce afectează femeile], Comisia Economică a ONU pentru Africa, Addis Abeba, 2009, <www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2009/Final_report_EGMGPLVAW.pdf>, accesat la 22 septembrie 2022.
- 67 **Uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen, denumită și femicid/femicid, reprezintă „uciderea intenționată a victimelor de sex feminin de către partenerii intimi, alți membri ai familiei sau alți agresori cunoscuți ori necunoscuți, printr-un anumit mod de operare sau în anumite contexte care indică o motivație de gen.”** Vezi *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as ‘Femicide/Femicide’)* [Cadru statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/femicid”)], pp. 10-11.
- 68 **Infanticid** înseamnă uciderea unui copil cu vârsta sub 1 an. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 69 **Omuciderea voluntară** înseamnă cauzarea morții unui copil în urma intenției de a-i provoca decesul, săvârșită în împrejurări ce reduc răspunderea penală, cum ar fi în cazul unei provocări. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 70 **Ucidere extrajudiciară:** uciderea deliberată a unui copil de către un agent al statului (sau cu consimțământul acestuia) fără o hotărâre judecătorească prealabilă care să ofere toate garanțiile judiciare, cum ar fi o procedură echitabilă și imparțială. Vezi Trial International, „Extrajudicial Executions” [Execuții extrajudiciare], nedatată, <<https://trialinternational.org/topics-post/extrajudicial-executions>>, accesat la 13 februarie 2022.
- 71 **Ucidere în urma utilizării excesive a forței de către organele de ordine/oficialii publici:** moartea unui copil ca urmare a utilizării forței de către organele de ordine sau alți oficiali publici care au depășit limitele stabilite de standardele naționale și internaționale cu privire la ceea ce este strict necesar și obligatoriu pentru îndeplinirea atribuțiilor lor. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 72 **Agresiunea gravă cauzatoare de moarte** înseamnă moartea survenită în urma unei agresiuni săvârșite cu conștientizarea existenței riscului de a provoca decesul sau vătămări grave. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 73 **Moartea unui copil survenită în urma intervențiilor legale** se referă la cauzarea morții unui copil de către poliție sau alți agenți ai forțelor de ordine, inclusiv militari în serviciu, în cursul arestării sau al încercării de arestare a minorilor care încalcă legea, al înăbușirii revoltelor, al menținerii ordinii și al altor acțiuni legale atunci când utilizarea forței de către organele de ordine este necesară pentru a proteja viața cetățenilor. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.
- 74 **Omorul în stare de legitimă apărare** reprezintă uciderea unui copil săvârșită în stare de legitimă apărare sau în apărarea altora, atunci când alte mijloace mai puțin extreme nu sunt suficiente pentru a proteja viața cuiva în fața unui pericol iminent de moarte sau vătămare gravă. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.

SECȚIUNEA 1: UCIDEREA VIOLENTĂ A COPILULUI⁶⁰

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea unui copil

102 Tentativa de ucidere intenționată a copilului <i>Încercarea de a cauza moartea unui copil cu intenția de a-i cauza moartea sau vătămări grave⁷⁵</i>	Exemple ilustrative: tentativă de omor; tentativă de ucidere ca urmare a unor activități teroriste; tentativă de femicid; tentativă de infanticid Excluderi: uciderea neintenționată a copilului (103); amenințarea cu comiterea unor acte care ar putea răni sau ucide copilul, cu sau fără folosirea armelor, inclusiv de către grupuri infracționale organizate (401)
103 Uciderea neintenționată a copilului <i>Moartea unui copil cauzată de către o persoană sau un grup de persoane implicate în activități imprudente sau periculoase sau care au încălcat obligația de a oferi protecție copilului, în situația în care putea fi prevăzut decesul copilului⁷⁶</i>	Exemple ilustrative: cauzarea morții prin conducere periculoasă;⁷⁷ lăsarea fără ajutor a unui copil aflat în pericol, soldată cu moartea acestuia Includeri: omor⁷⁸; ucidere din culpă⁷⁹ Excluderi: agresiune gravă cauzatoare de moarte (101); omucidere voluntară (101); accidente
109 Alte acte care cauzează moartea copilului, neîncadrate altundeva <i>Acte care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea unui copil, care nu sunt descrise în categoriile 101-103</i>	Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la categoriile 101-103

⁷⁵ Sursa: *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.

⁷⁶ Sursa: *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 33.

⁷⁷ **Cauzarea morții prin conducere periculoasă** înseamnă uciderea neintenționată a unui copil ca urmare a unei acțiuni neglijente, imprudente sau involuntare în timpul conducerii unui vehicul, care nu vizează în mod intenționat victima minoră. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 34. O **acțiune imprudentă** înseamnă, cel puțin, acționarea fără a se gândi sau a ține cont de consecințe. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 37.

⁷⁸ **Omor (sau omor involuntar):** moartea unui copil survenită în urma intenției de a-i face rău, însă fără intenția de a-i provoca moartea sau vătămări grave. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 34.

⁷⁹ **Ucidere din culpă:** uciderea neintenționată a copilului ca urmare a unui act neglijent sau involuntar care nu vizează în mod direct victima minoră. **Neglijența** înseamnă neacordarea de îngrijiri altor persoane, în condițiile în care o persoană rezonabilă sau prudentă le-ar acorda în situația respectivă, sau întreprinderea unei acțiuni pe care o persoană rezonabilă sau prudentă nu ar întreprinde-o. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 34.

SECȚIUNEA 2: VIOLENȚA FIZICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care implică aplicarea forței fizice asupra corpului unui copil și care provoacă sau prezintă o probabilitate ridicată de a provoca vătămări, durere sau suferință psihologică

201 Agresiunea fizică gravă asupra copilului

Aplicarea în mod intenționat sau imprudent⁸⁰ a unei forțe fizice considerabile asupra corpului unui copil, provocând vătămări grave⁸¹

Exemple ilustrative: mutilarea copilului în contextul unui conflict armat;⁸² rănirea; aplicarea de băți sau lovirea copilului;⁸³ atac cu acid;⁸⁴ prelevare de organe în scopuri nemedicale; mutilare genitală;⁸⁵ otrăvirea; agresiunea cu un obiect sau cu o armă;⁸⁶ sterilizare forțată;⁸⁷ provocarea de arsuri; sufocarea; traumatisme craniene neaccidentale⁸⁸

Includeri: tortură, inclusiv în contextul unui conflict armat⁸⁹

Excluderi: agresiune gravă cauzatoare de moartea (101); agresiune fizică minoră asupra copilului (202)

202 Agresiunea fizică minoră asupra copilului

Aplicarea în mod intenționat sau imprudent a unei forțe fizice minore asupra corpului unui copil, care nu provoacă vătămări fizice imediate sau care provoacă vătămări minore⁹⁰

Exemple ilustrative: hărțuire fizică;⁹¹ aruncarea sau doborârea copilului; plesnirea; pălmuirea; împingerea; lovirea; bătaia la fund; lovirea cu piciorul; zgârirea; ciupirea; mușcarea; trasul de păr; plesnirea peste urechi; forțarea copilului să stea într-o poziție incomodă; opărire⁹²

Includeri: ritualurile de inițiere umiltoare⁹³

Excluderi: hărțuire psihologică (402); hărțuire sexuală (303); pedepse necorporale incluse în categoria violenței psihologice (401–409); agresiune fizică gravă asupra copilului (201); hrănirea forțată în scopul menținerii în viață

80 Acțiune imprudentă, așa cum este definită în nota de subsol 77.

81 Vătămări grave, așa cum sunt definite în nota de subsol 61.

82 Mutilarea copilului în contextul unui conflict armat include, cel puțin, mutilarea, desfigurarea sau rănirea gravă a copilului, inclusiv „ca urmare a vizării deliberate, a utilizării necontrolate și excesive a forței, a utilizării necontrolate a minelor terestre, a munițiilor cu dispersie și a altor arme și a utilizării copiilor ca scuturi umane”, indiferent dacă acestea constituie sau nu crime de război. Vezi Rezoluția nr. 1882 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. Pentru definiția expresiei „în contextul unui conflict armat”, vezi nota de subsol 176.

83 Aplicarea de băți sau lovirea copilului înseamnă lovirea unui copil în mod repetat și cu toată forța. Vezi Straus, Murray A. et al., „Identification of Child Maltreatment with the Parent-Child Conflict Tactics Scales: Development and psychometric data for a national sample of American parents” [Identificarea relelor tratamente aplicate copiilor cu ajutorul scalei referitoare la tacticile folosite în conflictele dintre părinți și copii: elaborare și date psihometrice pentru un eșantion național de părinți americani], *Child Abuse & Neglect*, vol. 22, nr. 4, 1998, pp. 249–270.

84 Atac cu acid: acțiunea de a arunca, a pulveriza sau a vărsa acid sau o substanță corozivă similară pe corpul unui copil cu intenția de a-l desfigura, mutila sau tortura. Vezi Cleary, Michelle et al., „Acid Burn Attacks: Looking beneath the surface” [Atacurile cu acid: dincolo de aparențe], *Journal of Advanced Nursing*, vol. 74, nr. 8, 2018, pp. 1737–1739.

85 Mutilarea genitală include orice procedură care implică îndepărtarea parțială sau totală a organelor genitale externe sau alte leziuni ale organelor genitale provocate în scopuri nemedicale. Adaptare după Organizația Mondială a Sănătății, *Eliminating Female Genital Mutilation: An interagency statement*, WHO, UNFPA, UNICEF, UNIFEM, OHCHR, UNHCR, UNECA, UNESCO, UNDP, UNAIDS [Eliminarea mutilării genitale feminine: declarația comună a OMS, UNFPA, UNICEF, UNIFEM, OHCHR, UNHCR, UNECA, UNESCO, PNUD, UNAIDS], OMS, Geneva, 2008, p. 4.

86 Agresiunea cu un obiect sau cu o armă înseamnă atacarea unui copil cu bate, pietre, arme de foc, cuțite sau alte obiecte care pot provoca răni. Vezi Hamby, Sherry L. et al., „The Juvenile Victimization Questionnaire (JVQ Toolkit)” [Chestionarul privind victimizarea minorilor (Instrumente CVM)], Crimes against Children Research Center, Durham, NH, 2004, <www.unh.edu/ccrc/juvenile-victimization-ques-tionnaire>, accesat la 15 septembrie 2022.

87 Sterilizare forțată: efectuarea unei intervenții chirurgicale al cărei scop sau consecință este suprimarea capacității copilului de a se reproduce în mod natural, fără consimțământul prealabil și în cunoștință de cauză al acestuia sau fără ca acesta să înțeleagă procedura. Sursa: Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, art. 39 lit. b).

88 Traumatismele craniene neaccidentale, care includ și sindromul copilului zgâlțâit, sunt cauzate de scuturarea violentă și/sau contactul cu obiecte contondente care provoacă leziuni cerebrale copilului. Vezi Centrul pentru Prevenirea și Controlul Bolilor, „Preventing Abusive Head Trauma” [Prevenirea traumatismelor craniene neaccidentale], 2020, <www.cdc.gov/child-abuse-neglect/about/about-abusive-head-trauma.html>, accesat la 15 septembrie 2022.

89 Tortura include aplicarea unei forțe fizice considerabile asupra corpului unui copil pentru a obține o mărturisire, pentru a pedepsi extrajudiciar copilul pentru comportamente ilegale sau nedorite sau pentru a forța copilul să acționeze împotriva voinței sale. Aceasta este aplicată, de obicei, de poliție și de organele de aplicare a legii, de personalul instituțiilor de tip rezidențial, precum și de alte instituții și persoane cu autoritate asupra copilului, inclusiv de actori armați nestatali. Vezi Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 26. Pentru definiția expresiei „în contextul unui conflict armat”, vezi nota de subsol 176.

90 Vătămările minore includ, cel puțin, vânătăi, tăieturi, zgârieturi, dinți ciobiți, umflături, ochi învinețiți și alte leziuni minore. Aplicarea unei forțe fizice minore include, cel puțin, lovirea, pălmuirea, împingerea, împiedicarea, doborârea și alte moduri de aplicare a forței care pot provoca vătămări minore. Vezi Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 8 (2006) privind dreptul copilului la protecție împotriva pedepselor corporale și a altor pedepse crude sau degradante, CRC/C/GC/8, Organizația Națiunile Unite, New York, 2 martie 2007, paragraful 11.

91 Hărțuire fizică: atunci când o persoană sau un grup manifestă în mod repetat un comportament fizic agresiv față de un copil care nu se poate apăra cu ușurință. Vezi Olweus, Dan, „Bullying at School: Basic facts and an effective intervention program” [Bullyngul în școli: date fundamentale și un program de intervenție eficient], *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, vol. 35, nr. 7, 1994, pp. 1171–1190. Hărțuirea fizică care provoacă vătămări grave ar trebui încadrată în categoria agresiunii grave asupra copilului (201).

92 Exemplele ilustrative incluse în categoria 202 sunt menționate de Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului în exemplificarea pedepselor corporale aplicate copiilor: „orice pedeapsă care recurge la forța fizică și are scopul de a provoca durere sau disconfort, indiferent de intensitate”. Vezi Comentariul general nr. 8 (2006) privind dreptul copilului la protecție împotriva pedepselor corporale și a altor pedepse crude sau degradante, paragraful 11. Aceste acte pot provoca și vătămări grave, caz în care ar trebui încadrate în categoria agresiunii grave asupra copilului (201).

93 Ritualuri de inițiere umiltoare se referă la ritualuri și alte activități care implică aplicarea forței fizice, hărțuirea și umilirea copilului în scopul inițierii într-un grup. Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, nota de subsol 8.

SECȚIUNEA 2: VIOLENȚA FIZICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care implică aplicarea forței fizice asupra corpului unui copil și care provoacă sau prezintă o probabilitate ridicată de a provoca vătămări, durere sau suferință psihologică

203 Izolarea copilului

Separarea copilului de alți copii sau adulți de care este apropiat, inclusiv când se află în centrele de tip rezidențial, în arestul poliției sau în detenție

Exemple ilustrative: plasarea în izolare solitară, separarea sau detenția în condiții umilitoare sau degradante;⁹⁴ izolarea repetată a copilului, impunerea unor restricții nerezonabile asupra libertății de mișcare sau a interacțiunilor sociale ale copilului⁹⁵

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la agresiune fizică minoră asupra copilului (202); terorizarea copilului (401); hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului (402); expunerea copilului la violență domestică (403); expunerea copilului la alte experiențe violente (404); pauza disciplinară (*time out*)⁹⁶

209 Alte acte de violență fizică împotriva copilului, neîncadrate altundeva

Acte de violență fizică care nu sunt descrise în categoriile 201-203

Includeri: vânzarea copilului;⁹⁷ răpirea copilului;⁹⁸ dispariția forțată⁹⁹

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la categoriile 201-203

- 94 Potrivit Comitetului pentru Drepturile Copilului, „plasarea într-o celulă fără lumină, izolarea sau orice altă pedeapsă care poate compromite sănătatea fizică sau mintală ori bunăstarea copilului în cauză [...] sunt strict interzise”, deoarece „încalcă art. 37 din Convenția [cu privire la drepturile copilului]”. „Măsura izolării nu ar trebui aplicată în cazul minorilor. Orice separare a minorului de ceilalți trebuie realizată pe o perioadă cât mai scurtă și utilizată doar în ultimă instanță în vederea protejării minorului sau a altor persoane.” Vezi Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 24 (2019) privind drepturile copiilor în sistemul de justiție juvenilă, CRC/C/GC/24, 2019, Organizația Națiunilor Unite, New York, paragraful 95 lit. g) și h).
- 95 Impunerea unor restricții nerezonabile asupra libertății de mișcare sau a interacțiunilor sociale ale copilului înseamnă aplicarea unor restricții excesive care nu sunt justificate de siguranța sau bunăstarea copilului. Pentru a determina ce restricții sunt „nerezonabile”, trebuie să se analizeze o serie de factori, inclusiv vârsta copilului, nivelul său de dezvoltare și funcționarea sa cognitivă, precum și orice nevoi speciale. Astfel de restricții pot împiedica copilul să interacționeze cu alți copii sau să participe la activități adecvate vârstei sale, afectându-i în cele din urmă dezvoltarea emoțională și socială.
- 96 Pauza disciplinară (*time out*) „(practic, o pauză în oferirea de încurajări pozitive) implică neacordarea atenției de către părinte pentru o perioadă scurtă de timp și în mod planificat (de obicei, fără ca părintele să părăsească încăperea) și restricționarea accesului la obiectele dorite, cum ar fi jucăriile, ca răspuns la comportamentul sfidător al copilului sau în cazul neascultării instrucțiunilor clare și corecte ale părintelui”. Vezi Woodfield, Melanie, Irene Brodd și Sarah Hetrick, „Time-Out with Young Children: A Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) practitioner review” [Pauza disciplinară în cazul copiilor mici: o analiză a terapiei bazate pe interacțiunea părinte-copil din perspectiva practicienilor], *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 19, nr. 1, 2021, p. 2.
- 97 Vânzarea copilului înseamnă orice act sau tranzacție prin care un copil este transferat de către o persoană sau un grup de persoane către o altă persoană sau grup de persoane contra cost sau contra oricăror alte avantaje materiale. Vezi Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, art. 2 lit. a). Vânzarea de copii este diferită de traficul de copii și nu este asimilată acestuia. Traficul de copii este definit în nota de subsol 47.
- 98 Răpirea copilului este definită ca fiind „sustragerea, ascunderea sau reținerea ilegală a unui minor, îndepărtându-l de sub autoritatea tutorelui sau a părintelui care deține custodia sa”. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 38.
- 99 Dispariția forțată este definită ca fiind „arestarea, detenția, răpirea sau orice altă formă de privare de libertate de către agenții statului sau de către persoane sau grupuri de persoane care acționează cu aprobarea sau sprijinul statului, urmată de refuzul de a recunoaște privarea de libertate ori de a divulga soarta sau locul în care se află persoana dispărută, aceasta neputând astfel beneficia de protecția legii”. Vezi Organizația Națiunilor Unite, Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor împotriva disparițiilor forțate, Organizația Națiunilor Unite, New York, 20 decembrie 2006, art. 2.

SECȚIUNEA 3: VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI

Orice act deliberat, nedorit și neesențial de natură sexuală,¹⁰⁰ indiferent dacă este vorba de fapta consumată sau de tentativă, care este săvârșit împotriva unui copil, inclusiv în scopul exploatarei,¹⁰¹ și care provoacă sau prezintă o probabilitate ridicată de a provoca vătămări, durere sau suferință psihologică¹⁰²

301 Violul săvârșit asupra copilului

Penetrarea vaginală, anală sau orală de natură sexuală a corpului unui copil cu orice parte a corpului sau obiect,¹⁰³ cu sau fără folosirea forței și fără consimțământ, deoarece copilul este prea mic pentru a-și da consimțământul sau deoarece nu și-a dat consimțământul

Exemple ilustrative: viol prin utilizarea forței fizice;¹⁰⁴ viol sub presiune sau prin constrângere;¹⁰⁵ viol facilitat de droguri și/sau alcool; penetrare sexuală neconsimțită, fără utilizarea forței fizice sau fără amenințare;¹⁰⁶ viol în contextul unui conflict armat;¹⁰⁷ viol în grup¹⁰⁸

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la agresiune sexuală asupra copilului (302); act sexual cu un minor fără contact fizic (303); tortură (201)

302 Agresiunea sexuală asupra copilului

Atingerea părților intime ale copilului (fără penetrare) sau obligarea copilului să atingă părțile intime ale altcuiva, cu sau fără folosirea forței și fără consimțământ, deoarece copilul este prea mic pentru a-și da consimțământul sau deoarece nu și-a dat consimțământul

Exemple ilustrative: tentativă de viol;¹⁰⁹ pipăire, mângâiere sau alte atingeri nedorite

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la viol săvârșit asupra copilului (301), act sexual cu un minor fără contact fizic (303)

100 Un act de natură sexuală reprezintă orice comportament fizic, verbal sau nonverbal care implică folosirea oricărei părți a corpului în scopuri sexuale sau ca aluzie sexuală, cu intenție sau conotație sexuală.

101 Natura exploatare a comportamentului este ceea ce distinge abuzul sexual de exploatarea sexuală a copiilor. Organizația Națiunilor Unite a definit exploatarea sexuală, fără a se limita la copii, după cum urmează: „Orice acțiune prin care se abuzează sau se încearcă să se abuzeze de o poziție de vulnerabilitate, de o diferență de putere sau de încredere în scopuri sexuale, inclusiv pentru a obține avantaje financiare, sociale sau politice, printre altele, prin exploatarea sexuală a altei persoane”. Vezi Organizația Națiunilor Unite, „Secretary-General’s Bulletin on Special Measures for Protection from Sexual Exploitation and Abuse” [Buletinul Secretarului General privind măsurile speciale de protecție împotriva exploatarei și abuzului sexual], ST/SGB/2003/13, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2003, secțiunea 1. Exploatarea sexuală a copiilor nu apare ca o subcategorie separată a violenței sexuale împotriva copiilor, deoarece formele în care se manifestă aceasta se suprapun adesea cu violul, agresiunea sexuală și actul sexual fără contact fizic, iar includerea sa nu ar fi permis îndeplinirea criteriilor de exclusivitate reciprocă în cadrul ICVAC. Numeroase forme de exploatare sexuală a copiilor sunt incluse printre exemplele ilustrative ale actului sexual cu un minor fără contact fizic.

102 La nivel național, țările au stabilit vârste minime diferite pentru consimțământul sexual (adică vârsta la care o persoană este considerată ca fiind capabilă să își dea acordul pentru relațiile sexuale). Standardele internaționale nu prevăd o vârstă minimă. Potrivit Comitetului pentru Drepturile Copilului, această vârstă ar trebui însă stabilită la un nivel care să prevină incriminarea comportamentelor adolescenților și împiedicarea accesului la servicii. În consecință, ar trebui să se țină cont de capacitățile în continuă dezvoltare ale copilului și să nu se stabilească o vârstă prea mare. Un alt factor ce trebuie avut în vedere este diferența de vârstă dintre parteneri, care indică raportul de putere dintre aceștia. Nu în ultimul rând, reglementarea vârstei consimțământului ar trebui să țină seama și de situațiile în care sunt implicați doi adolescenți minori. Vezi Comentariul general nr. 20 (2016) privind realizarea drepturilor copilului în perioada adolescenței, paragraful 40. Definiția violenței sexuale împotriva copilului utilizată în această clasificare ține seama de vârstă, calificând actele ca fiind „nedorite” – adică realizate fără consimțământ, inclusiv în cazul în care copilul este prea mic pentru a refuza sau a-și da acordul sau atunci când implică un abuz de încredere, putere sau forță ori manipularea sau exploatarea unei situații vulnerabile.

103 Adaptare după Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, art. 36.

104 Viol prin utilizarea forței fizice: situația în care o persoană recurge la forța fizică pentru săvârșirea unei penetrări vaginale, anale sau orale de natură sexuală.

105 Viol sub presiune sau prin constrângere: situația în care o persoană recurge la hărțuirea verbală sau la alte mijloace de constrângere pentru săvârșirea unei penetrări vaginale, anale sau orale de natură sexuală.

106 Penetrarea sexuală neconsimțită, fără utilizarea forței fizice sau fără amenințare include situațiile în care penetrarea a fost săvârșită în urma fraudării, a înșelăciunii, a manipulării ori a abuzului de putere sau de o poziție de vulnerabilitate.

107 Violul în contextul unui conflict armat se încadrează în definiția violului din categoria 301 și include „ordonarea sau recurgerea la viol [...] în anumite situații ca tactică de război”. Vezi Rezoluția nr. 1882 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. Pentru definiția expresiei „în contextul unui conflict armat”, vezi nota de subsol 176.

108 Violul în grup înseamnă un viol, conform definiției incluse în categoria 301, săvârșit de către grupuri infracționale organizate, așa cum sunt definite acestea în nota de subsol 154. Acesta poate fi săvârșit în mai multe scopuri, inclusiv pentru a teroriza o comunitate sau alte grupuri infracționale.

109 Tentativă de viol: situația în care o persoană încearcă, fără succes, să comită un act de penetrare vaginală, anală sau orală de natură sexuală fără consimțământul victimei.

SECȚIUNEA 3: VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI

Orice act deliberat, nedorit și neesențial de natură sexuală,¹⁰⁰ indiferent dacă este vorba de fapta consumată sau de tentativă, care este săvârșit împotriva unui copil, inclusiv în scopul exploatarei,¹⁰¹ și care provoacă sau are o probabilitate ridicată de a provoca vătămări, durere sau suferință psihologică¹⁰²

303 Violența sexuală împotriva copilului fără contact fizic

Orice formă de comportament non-fizic, verbal sau nonverbal, izolat sau persistent, care implică aluzii nedorite privind folosirea oricărei părți a corpului în scopuri sexuale sau referiri la sexualitatea copilului, inclusiv comportamentul facilitat de tehnologie

Exemple ilustrative: hărțuire sexuală,¹¹⁰ inclusiv prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC); amenințări de natură sexuală; expunerea copilului la abuz sexual¹¹¹ și pornografie, inclusiv prin intermediul TIC; racolare online;¹¹² ademenirea minorilor în scopuri sexuale, inclusiv ademenirea online;¹¹³ bullying cu caracter sexual¹¹⁴ și/sau glume, tachinări sau comentarii nedorite cu tentă sexuală; expunerea organelor sexuale; inducerea în eroare a copilului și supunerea acestuia la avansuri sexuale; expunerea copilului la zvonuri de natură sexuală; priviri insinuante și insistente; urmărire (*stalking*) în scopuri sexuale; transmiterea de mesaje nedorite cu conținut sexual;¹¹⁵ transmiterea în direct a abuzului sexual asupra copilului;¹¹⁶ șantaj sexual,¹¹⁷ constrângerea și șantajarea copilului în scopuri sexuale; fotografierea fără consimțământ a organelor sexuale ale unui copil sau a activităților sexuale cu un copil, inclusiv atunci când acestea constituie violență sexuală

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la violul săvârșit asupra copilului (301); agresiunea sexuală asupra copilului (302)

309 Alte acte de violență sexuală împotriva copilului, neîncadrate altundeva

Acte de violență sexuală care nu sunt descrise în categoriile 301-303¹¹⁸

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la categoriile 301-303

110 **Hărțuire sexuală:** orice contact sau comunicare ce implică o atenție sexuală nedorită.

111 **Expunerea copilului la abuz sexual:** determinarea în mod intenționat a unui copil să asiste la un abuz sexual sau la activități sexuale, chiar dacă nu este obligat să participe la acestea. Sursa: Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și a abuzului sexual, art. 22.

112 **Racolare online** include utilizarea TIC pentru a determina un copil să vorbească despre sex (discuții nedorite cu caracter sexual), să împărtășească informații sexuale despre sine (întrebări nedorite cu caracter sexual) sau să facă un lucru cu caracter sexual pe care nu dorește să îl facă (solicitarea unor acte sexuale nedorite). Racolare online poate include interogări foarte scurte sau informale. Vezi Finkelhor, David, Heather Turner și Deirdre Colburn, „Prevalence of Online Sexual Offenses against Children in the US” [Prevalența infracțiunilor sexuale online cu victime minore în SUA], *Journal of the American Medical Association Network Open*, vol. 5, nr. 10, 2022, p. 4.

113 **Ademenirea minorilor în scopuri sexuale:** inițierea contactului cu un copil, inclusiv prin intermediul TIC, urmată de acte concrete cu caracter sexual. Adaptare după Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și a abuzului sexual, art. 23. **Ademenirea online** sau cibernetică se referă la situația în care o persoană sau un grup recurge la mijloacele digitale pentru a construi o relație cu un copil în scopul de a-l determina să partajeze materiale sexuale, cum ar fi imagini sau filmulețe, și/sau să participe la activități sexuale. Vezi Machimbarrena, Juan M. et al., „Internet Risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use” [Riscurile internetului: o prezentare generală a victimizării în contextul bullyingului online, al abuzului în cadrul întâlnirilor romantice online, al mesajelor cu conținut sexual, al ademenirii online și al utilizării problematice a internetului], *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 15, nr. 11, 2018, p. 3.

114 **Bullyingul cu caracter sexual** se referă la situațiile în care o persoană sau un grup de persoane insultă, tachinează, amenință sau hărțuiește într-o manieră sexuală și în mod repetat o persoană, iar victima nu se poate apăra cu ușurință. Vezi Fredland, Nina M., „Sexual Bullying: Addressing the gap between bullying and dating violence” [Bullyingul cu caracter sexual: înțelegerea diferenței dintre bullying și violență în relațiile romantice], *Advances in Nursing Science*, vol. 31, nr. 2, 2008, pp. 95-105.

115 **Transmiterea de mesaje nedorite cu conținut sexual** se referă la partajarea sau primirea fără consimțământ a unor fotografii, filmulețe sau mesaje sexuale explicite nedorite din partea unor persoane cunoscute sau necunoscute care încearcă să contacteze, să exercite presiuni sau să ademenească un copil. Vezi Grupul de lucru interinstituțional privind exploatarea sexuală a copiilor, „Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse” [Ghid terminologic privind protecția copiilor împotriva exploatarei sexuale și a abuzului sexual], ECPAT, Luxemburg, 2016, p. 44.

116 **Transmiterea în direct a abuzului sexual asupra copilului** înseamnă utilizarea aplicațiilor video online pentru a urmări abuzuri sexuale asupra copiilor și, în unele cazuri, pentru a interacționa în direct. Vezi ECPAT International, *Online Child Sexual Exploitation: A common understanding* [Exploatarea sexuală a copiilor în mediul online: o perspectivă comună], ECPAT International, Bangkok, 2017, <www.ecpat.org/what-we-do/online-child-sexual-exploitation>, accesat la 25 octombrie 2022.

117 **Șantajul sexual** înseamnă producerea și/sau folosirea unor imagini și/sau filmulețe cu caracter sexual în care apare un copil, în scopul obținerii unor avantaje sexuale, financiare sau a altor beneficii personale. Vezi *Online Child Sexual Exploitation* [Exploatarea sexuală a copiilor în mediul online]. Șantajul sexual poate include imagini cu caracter sexual realizate sau obținute fără consimțământ sau prin constrângere, imagini obținute cu consimțământul persoanei în cauză, dar distribuite ulterior altor persoane sau publicate fără consimțământul acesteia și imagini obținute cu consimțământul persoanei în cauză, dar utilizate ulterior pentru a umili, a denigra, a amenința sau a șantaja persoana pentru a obține bani, favoruri sau alte imagini cu caracter sexual. Vezi Organizația Mondială a Sănătății, „What Works to Prevent Online Violence against Children?: Executive summary” [Ce măsuri sunt eficiente pentru prevenirea violenței online împotriva copiilor?: rezumat], OMS, Geneva, 2022, p. 4, <www.who.int/publications/i/item/9789240062085>, accesat la 13 ianuarie 2023.

118 Subcategoria reziduală 309 nu ar trebui folosită pentru clasificarea unor infracțiuni precum exploatarea copiilor în scopul prostituției, deținerea și distribuirea de materiale care prezintă abuzuri asupra copiilor sau traficul de copii. Deși acestea sunt infracțiuni incriminate de dreptul internațional și de multe legislații naționale, nu pot fi definite exclusiv ca acte de violență în baza unității de clasificare și a definiției violenței din cadrul ICVAC. Vezi secțiunea „Limitele ICVAC”.

SECȚIUNEA 4: VIOLENȚA PSIHOLAGICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI¹¹⁹

Orice act deliberat, nedorit și neesențial, verbal sau nonverbal,¹²⁰ care afectează sau are o probabilitate ridicată de a afecta dezvoltarea copilului, având inclusiv consecințe fiziologice pe termen lung¹²¹ și consecințe asupra sănătății mintale

401 Terorizarea copilului

Inducerea repetată a fricii unui copil prin amenințarea¹²² cu moartea, vătămarea sau abandonarea acestuia

Exemple ilustrative: amenințarea cu abandonarea, rănirea sau punerea în pericol a copilului ori a persoanelor sau obiectelor dragi lui;¹²³ amenințarea cu provocarea unor vătămări minore¹²⁴

Includeri: amenințarea cu comiterea unor acte care ar putea răni sau ucide copilul, cu sau fără folosirea unei arme, inclusiv de către grupuri infracționale organizate¹²⁵

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la agresiunea fizică minoră împotriva copilului (202); izolarea copilului (203); hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului (402); expunerea copilului la violență domestică (403); expunerea copilului la alte experiențe violente (404)

- 119 Printre sinonimele **violenței psihologice** se numără și violența mintală și violența emoțională. Vezi Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 21. Violența psihologică implică atât acte izolate, cât și acte repetate sau tipare negative. Vezi Organizația Mondială a Sănătății, *Preventing Child Maltreatment: A guide to taking action and generating evidence* [Prevenirea aplicării de rele tratamente copiilor: ghid pentru adoptarea de măsuri și generarea de dovezi], OMS, Geneva, 2006, p. 10. Definițiile fiecărei subcategorii precizează în mod explicit situațiile în care caracterul repetitiv și durata sunt criterii determinante pentru încadrarea actelor de violență ca violență psihologică.
- 120 Un **act verbal** se realizează în scopul comunicării prin intermediul cuvintelor. Acesta poate fi oral sau scris. Un **act nonverbal** se realizează în scopul comunicării, fără a se recurge la cuvinte sau contact fizic. Actele nonverbale se manifestă prin expresii faciale, gesturi, limbajul corpului, tonul vocii și alte manifestări fizice ale stării de spirit, atitudinii și aprobării, precum și prin intermediul elementelor vizuale.
- 121 **Consecințele fiziologice** includ, cel puțin, creșterea încărcăturii alostatice. „Încărcătura alostatică se referă la efectul cumulativ al stresului cronic și al evenimentelor majore din viață. [...] Când provocările exterioare depășesc capacitatea de adaptare a copilului, apare suprasolicitarea alostatică.” Vezi Guidi, Jenny et al., „Allostatic Load and Its Impact on Health: A systematic review” [Încărcătura alostatică și impactul său asupra sănătății: o analiză sistematică], *Psychotherapy and Psychosomatics*, vol. 90, nr. 1, 2021, p. 11. Potrivit literaturii de specialitate, încărcătura alostatică poate conduce la o stare de sănătate mai proastă. În mod special, copiii care sunt victime ale violenței prezintă un risc crescut de boli cardiace, diabet și alte afecțiuni care se numără printre principalele cauze ale mortalității și morbidității la adulți. Vezi Gilbert, Leah K. et al., „Childhood Adversity and Adult Chronic Disease: An update from ten states and the District of Columbia, 2010” [Adversitățile din copilărie și bolile cronice la adulți: informații recente din zece state și Districtul Columbia, 2010], *American Journal of Preventive Medicine*, vol. 48, nr. 3, 2015, pp. 345–349; Merrick, Melissa T. et al., „Vital Signs: Estimated proportion of adult health problems attributable to adverse childhood experiences and implications for prevention – 25 states”, 2015–2017 [Semne vitale: proporția estimativă a problemelor de sănătate ale adulților atribuibile experiențelor negative din copilărie și implicațiile în ceea ce privește prevenirea – 25 de state, 2015–2017], *Morbidity and Mortality Weekly Report*, vol. 68, nr. 44, 2019, pp. 999–1005; Merrick, Melissa T. et al., „Unpacking the Impact of Adverse Childhood Experiences on Adult Mental Health” [Analiza impactului experiențelor negative din copilărie asupra sănătății mintale a adulților], *Child Abuse & Neglect*, vol. 69, nr. 10–19, 2017, pp. 345–349.
- 122 **Comportamentul amenințător** înseamnă, cel puțin, un comportament deliberat care provoacă teama de a fi rănit sau vătămat. *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 37.
- 123 Vezi Kairys, Steven. W., Charles F. Johnson și Committee on Child Abuse and Neglect, „The Psychological Maltreatment of Children: Technical report” [Abuzul psihologic asupra copiilor: raport tehnic], *American Academy of Pediatrics*, vol. 109, nr. 4, aprilie 2002, p. 1.
- 124 **Vătămări minore**, așa cum sunt definite acestea în nota de subsol 90.
- 125 **Grup infracțional organizat**, așa cum este definit acesta în nota de subsol 154.

SECȚIUNEA 4: VIOLENȚA PSIHOLICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI¹¹⁹

Orice act deliberat, nedorit și neesențial, verbal sau nonverbal,¹²⁰ care afectează sau riscă să afecteze dezvoltarea copilului, având inclusiv consecințe fiziologice pe termen lung¹²¹ și consecințe asupra sănătății mintale

402 Hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului

Interacțiuni repetate cu copilul care îi transmit mesajul că este lipsit de valoare, imperfect, neîubit, nedorit, în pericol sau apreciat doar în măsura în care satisface nevoile altora¹²⁶

Exemple ilustrative: disprețuirea, denigrarea, batjocorirea sau ridiculizarea repetată a copilului; vizarea repetată a copilului în scopul criticării sau pedepsirii; umilirea repetată a copilului, inclusiv în public; respingerea și ignorarea repetată a copilului;¹²⁷ insultarea, jignirea, rănirea repetată a sentimentelor copilului;¹²⁸ hărțuire psihologică¹²⁹ (directă și indirectă), inclusiv bullying online;¹³⁰ urmărirea (*stalking*), inclusiv urmărirea online¹³¹

Includeri: hărțuire¹³²

Excluderi: terorizarea copilului (401); izolarea copilului (203); expunerea copilului la violență domestică (403); expunerea copilului la alte experiențe violente (404)

403 Expunerea copilului la violență domestică

Expunerea copilului la un act de violență fizică, sexuală sau psihologică ce are loc în cadrul familiei sau al gospodăriei între parteneri intimi¹³³, care cauzează sau riscă să cauzeze probleme psihologice, sociale, emoționale și comportamentale¹³⁴

Exemple ilustrative: expunerea copilului la atacuri fizice, sexuale și psihologice între părinți, îngrijitori sau alți membri ai familiei

Excluderi: terorizarea copilului (401); izolarea copilului (203); hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului (402); expunerea copilului la alte experiențe violente (404); violența fizică (201-209); violența sexuală (301-309)

126 Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 21 lit. a).

127 Vezi Kairys, Johnson și Committee on Child Abuse and Neglect, „The Psychological Maltreatment of Children” [Abuzul psihologic asupra copiilor], p. 1.

128 Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 21 lit. d).

129 **Hărțuirea psihologică** se referă la „comportamentul non-fizic repetat care urmărește hărțuirea, amenințarea sau vizarea unui copil care nu se poate apăra cu ușurință”. Vezi Olweus, „Bullying at School” [Bullyingul în școli].

130 **Hărțuirea psihologică directă** include insultarea, amenințarea sau jignirea unui copil sau distrugerea bunurilor acestuia. **Hărțuirea psihologică indirectă** include răspândirea de zvonuri sau bârfe. Ambele forme se pot manifesta prin intermediul TIC. **Bullyingul online** se referă la cazurile de bullying prin intermediul mijloacelor electronice de comunicare. Vezi Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 21 lit. a). Ca în cazul bullyingului din viața reală, comportamentul este unul agresiv, deliberat și repetat (manifestându-se printr-o serie de acțiuni realizate pe o perioadă mai lungă de timp sau printr-o singură acțiune cu impact semnificativ, al cărei conținut rămâne în mediul online pe termen nelimitat sau este distribuit și postat de mai multe persoane), iar victima nu se poate apăra cu ușurință. Vezi Olweus, Dan și Susan P. Limber, „Some Problems with Cyberbullying Research” [Câteva probleme legate de cercetarea bullyingului online], *Current Opinion in Psychology*, vol. 19, 2018, pp. 139-143.

131 **Urmărirea (*stalking*)** înseamnă comunicarea nedorită, observarea sau supravegherea copilului, inclusiv prin intermediul TIC. **Urmărirea online** se referă la situațiile ce implică mijloacele electronice de comunicare. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 47.

132 **Hărțuirea** înseamnă orice comportament neadecvat și indezirabil care poate fi considerat sau perceput, în mod rezonabil, ca fiind jignitor sau umilitor pentru un copil. Hărțuirea se poate manifesta prin cuvinte, gesturi sau acțiuni care tind să deranjeze, să alarmeze, să agreseze, să denigreze, să intimideze, să disprețuiască, să umilească sau să stânjenească pe altcineva sau care creează un mediu de lucru intimidant, ostil sau ofensator. Hărțuirea implică, de obicei, o serie de incidente. Vezi Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, „Prohibition of Discrimination, Harassment, including Sexual Harassment, and Abuse of Authority” [Interzicerea discriminării, a hărțuirii, inclusiv a hărțuirii sexuale, și a abuzului de putere], UN Women, New York, 2013, <www.un.org/womenwatch/uncoordinated/antiharassment.html>, accesat la 14 februarie 2022.

133 **Partenerii intimi** sunt actualii sau foștii soți, partenerii din cadrul unei uniuni civile sau concubinii, persoanele aflate într-o relație neoficială sau ocazională, persoanele a căror căsătorie a fost dizolvată sau declarată nulă sau persoanele care s-au logodit, oficial sau neoficial, în vederea încheierii căsătoriei sau a unei uniuni civile, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima. Vezi Eurostat, *Methodological Manual for the EU Survey on Gender-based Violence against Women and Other Forms of Inter-personal Violence (EU-GBV)* [Manual metodologic pentru ancheta UE privind violența de gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală], ediția 2021, Uniunea Europeană, Luxemburg, 2021 și Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, art. 3 lit. d). În cazul acestei subcategorii a violenței psihologice, autorul violenței împotriva partenerului său sau a altui membru al familiei este și autorul violenței psihologice împotriva copilului.

134 Wathen, C. Nadine și Harriet L. MacMillan, „Children’s Exposure to Intimate Partner Violence: Impacts and interventions” [Expunerea copiilor la violența în cuplu: impact și intervenții], *Pediatric Child Health*, vol. 18, nr. 8, 2013, pp. 419–422.

SECȚIUNEA 4: VIOLENȚĂ PSIHOLICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI¹¹⁹

Orice act deliberat, nedorit și neesențial, verbal sau nonverbal,¹²⁰ care afectează sau are o probabilitate ridicată de a afecta dezvoltarea copilului, având inclusiv consecințe fiziologice pe termen lung¹²¹ și consecințe asupra sănătății mintale

404 Expunerea copilului la alte experiențe violente

Expunerea copilului la violența comunitară sau la acte de delincvență, care cauzează sau are o probabilitate ridicată să cauzeze probleme psihologice, sociale, emoționale și comportamentale¹³⁵

Exemple ilustrative: asistarea la genocid, crime împotriva umanității, crime de război și crime de agresiune, așa cum sunt prevăzute acestea la articolele 6-8 bis din Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale;¹³⁶ expunerea copilului la violența bandelor criminale sau la activitățile violente ale grupărilor de criminalitate organizată;¹³⁷ expunerea nedorită a copilului la utilizarea armelor de foc; asistarea la răpirea, abuzul sexual sau tortura unui membru al familiei;¹³⁸ expunerea copilului la atacuri cu arme de foc în școală sau în comunitate

Excluderi: terorizarea copilului (401); izolarea copilului (203); hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului (402); expunerea copilului la violență domestică (403); violența fizică (201-209); violența sexuală (301-309)

409 Alte acte de violență psihologică împotriva copilului, neîncadrate altundeva

Acte de violență psihologică care nu sunt descrise în categoriile 401–404

Exemple ilustrative: încurajarea copilului să adopte un comportament delinvent; defăimarea¹³⁹

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la categoriile 401–404

135 Lynch, Michael, „Consequences of Children’s Exposure to Community Violence” [Consecințele expunerii copiilor la violența comunitară], *Clinical Child and Family Psychology Review*, vol. 6, nr. 4, 2003, pp. 265–274.

136 Curtea Penală Internațională, Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, 1998.

137 **Expunerea copilului la violența bandelor criminale sau la activitățile violente ale grupărilor de criminalitate organizată** include, cel puțin, situațiile în care copilul vede sau aude cum sunt împușcate alte persoane, explozii de bombe sau revolte stradale. Vezi Hamby et al., „The Juvenile Victimization Questionnaire (JVQ Toolkit)” [Chestionarul privind victimizarea minorilor (Instrumente CVM)].

138 Adaptare după Oficiul Reprezentantului Special pentru Violenta împotriva Copiilor, *Protecting Children Affected by Armed Violence in the Community* [Protejarea copiilor afectați de violența armată în comunitate], Organizația Națiunilor Unite, New York, 2016, pp. 15-19.

139 **Defăimarea** reprezintă o remarcă, o acțiune sau o comunicare deliberată (verbală sau de altă natură) realizată de o persoană cu privire la copil, care afectează reputația, respectul sau încrederea copilului sau suscită opinii ori sentimente ostile sau neplăcute. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 47.

SECȚIUNEA 5: NEGLIJAREA COPILULUI

Acțiunile deliberate, nedorite și neesențiale al căror rezultat este neasigurarea nevoilor fizice sau psihologice ale copilului, neprotejarea copilului împotriva pericolelor sau neaccesarea serviciilor medicale, educaționale sau de altă natură, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare¹⁴⁰

501 Neglijarea fizică a copilului

Neprotejarea în mod constant a copilului împotriva pericolelor, inclusiv prin lipsa supravegherii, sau neasigurarea nevoilor de bază, inclusiv hrană, adăpost, îmbrăcăminte adecvată¹⁴¹, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare

Exemple ilustrative: lipsa constantă a unei alimentații adecvate, inclusiv în centrele de tip rezidențial, internate sau tabere de refugiați; neprotejarea în mod constant a copilului împotriva pericolelor, prin lipsa supravegherii din partea părinților sau a îngrijitorilor, inclusiv în centrele de tip rezidențial, internate sau tabere de refugiați; menținerea constantă a copilului cu un aspect murdar sau miros neplăcut, nespălat sau îmbrăcat necorespunzător pentru anotimpul respectiv; menținerea copilului într-un mediu de trai nepotrivit/nesănătos

Excluderi: neglijarea psihologică a copilului (502); neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului (503); neglijarea educațională a copilului (504); abandonul copilului (505); neasigurarea nevoilor din cauza sărăciei extreme¹⁴² sau expunerea la situații independente de voința părinților, precum conflictele armate

502 Neglijarea psihologică a copilului¹⁴³

Privarea constantă a copilului de îngrijirea și afecțiunea de care are nevoie, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare

Exemple ilustrative: lipsa constantă a sprijinului emoțional și a afecțiunii, neatenție cronică față de copil; „inaccesibilitatea psihologică” constantă a persoanelor responsabile de copil prin ignorarea semnalelor și a indicilor copilului mic¹⁴⁴, inclusiv în centrele de tip rezidențial

Excluderi: neglijarea fizică a copilului (501); neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului (503); neglijarea educațională a copilului (504); abandonul copilului (505)

503 Neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului

Refuzul continuu de a acorda îngrijiri medicale adecvate¹⁴⁵, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare

Exemple ilustrative: neîndeplinirea în mod constant a obligației de a acorda sau de a permite acordarea îngrijirilor necesare, conform recomandărilor unui cadru medical competent, pentru tratarea unei leziuni fizice, boli, afecțiuni medicale, deficiențe fizice ori tulburări psihologice,¹⁴⁶ inclusiv în centrele de tip rezidențial; neîndeplinirea în mod constant a obligației de a accesa în mod prompt serviciile medicale adecvate pentru tratarea unei probleme grave de sănătate¹⁴⁷

Excluderi: neglijarea fizică a copilului (501); neglijarea psihologică a copilului (502); neglijarea educațională a copilului (504); abandonul copilului (505)

504 Neglijarea educațională a copilului

Neîndeplinirea în mod constant a obligației de a asigura educația copilului prin frecventarea școlii sau prin alte mijloace¹⁴⁸, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare

Exemple ilustrative: permiterea absenței repetate și nemotivate a copilului de la școală; obstrucționarea repetată a școlarizării la domiciliu; neprezentarea în mod constant la ședințele cu personalul didactic

Excluderi: neglijarea fizică a copilului (501); neglijarea psihologică a copilului (502); neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului (503); abandonul copilului (505)

140 Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20. Spre deosebire de alte acte de violență, care sunt, de obicei, legate de anumite incidente, **neglijarea** „implică deseori situații cronice care nu sunt la fel de ușor de identificat ca anumite incidente”. Vezi Hildyard, Kathryn L. și David A. Wolfe, „Child Neglect: Developmental issues and outcomes” [Neglijarea copilului: probleme de dezvoltare și consecințe], *Child Abuse & Neglect*, vol. 26, nr. 6, 2002, p. 680. Definițiile fiecărei subcategorii precizează în mod explicit situațiile în care caracterul repetitiv este un criteriu determinant pentru încadrarea unei omisiuni ca neglijare. În plus, trebuie îndeplinite simultan toate cele trei condiții, respectiv de a dispune de (1) mijloacele, (2) cunoștințele și (3) acces la serviciile necesare, pentru ca o omisiune să fie calificată drept neglijare.

141 Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20 lit. a).

142 În 2022, Banca Mondială a stabilit pragul de sărăcie extremă la 2,15 USD pe zi, pe baza parității puterii de cumpărare din 2017. Vezi Banca Mondială, „Fact Sheet: An adjustment to global poverty lines” [Fișă informativă: ajustarea pragurilor globale ale sărăciei], 2022, <www.worldbank.org/en/news/factsheet/2022/05/02/fact-sheet-an-adjustment-to-global-poverty-lines>, accesată la 14 decembrie 2022.

143 Printre sinonimele **neglijării psihologice** se numără și neglijarea emoțională.

144 Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20 lit. b).

145 Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20 lit. c).

146 **Tulburările psihologice** includ depresia severă, tentativele de suicid etc. Vezi Gaudin, James M., *Child Neglect: A guide for intervention* [Neglijarea copilului: ghid de intervenție], Departamentul Sănătății și Serviciilor Sociale al Statelor Unite ale Americii, Washington, D.C., 1993.

147 O **problemă gravă de sănătate** este definită ca fiind, cel puțin, o problemă „pe care orice persoană rațională ar identifica-o ca necesitând îngrijire medicală din partea unui profesionist”. Vezi Gaudin, *Child Neglect* [Neglijarea copilului], p. 5.

148 Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20 lit. d).

SECȚIUNEA 5: NEGLIJAREA COPILULUI

Acțiunile deliberate, nedorite și neesențiale al căror rezultat este neasigurarea nevoilor fizice sau psihologice ale copilului, neprotejarea copilului împotriva pericolelor sau neaccesarea serviciilor medicale, educaționale sau de altă natură, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare¹⁴⁰

505 Părăsirea copilului

Orice act al părinților sau a altor persoane care se ocupă de copil prin care abandonează copilul cu intenția de a renunța voluntar la responsabilitatea părintească, în mod deschis sau anonim¹⁴⁹

Exemple ilustrative: abandonarea unui nou-născut (în secret sau în mod deschis); abandonarea permanentă a copilului fără îngrijire adecvată; expulzarea copilului din casă fără asigurarea unei alternative de îngrijire;¹⁵⁰ refuzul de a accepta custodia unui copil fugar la întoarcerea acestuia¹⁵¹; refuzul de a căuta un copil fugar, inclusiv de către asistenții sociali sau asistenții maternali

Excluderi: amenințarea cu abandonul (401); neglijarea fizică a copilului (501); neglijarea psihologică a copilului (502); neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului (503); neglijarea educațională a copilului (504)

509 Alte acte de neglijare a copilului, neîncadrate altundeva

Acte de neglijare care nu sunt descrise în categoriile 501-505

Exemple ilustrative: lipsa intervenției organelor de aplicare a legii pentru protejarea copilului în caz de violență domestică; decizia instanței de a acorda custodia principală a copilului unui agresor cunoscut

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate la categoriile 501–505

149 Adaptare după Institute of Work, Health & Organisations, *Child Abandonment and Its Prevention* [Abandonul copilului și prevenirea acestuia], Universitatea din Nottingham, Nottingham, Regatul Unit, 2008.

150 Gaudin, *Child Neglect* [Neglijarea copilului].

151 Gaudin, *Child Neglect* [Neglijarea copilului].

SECȚIUNEA 9: ALTE ACTE DE VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA COPILOR, NEÎNCADRATE ÎN ALTE SECȚIUNI

909 Alte acte de violență împotriva copiilor, neîncadrate altundeva

Orice formă de violență care nu este descrisă în secțiunile 1-5

Excluderi: se aplică toate excluderile menționate în secțiunile 1-5

© UNICEF/UN014958/ESTEY

CAPITOLUL

5

Variabile de dezagregare

Variabile indispensabile pentru identificarea violenței împotriva copiilor

DEZAGREGARE ÎN FUNCȚIE DE VICTIMĂ	
CRITERII	VARIABLE
VV – Vârsta victimei ¹⁵²	1. 0–4 ani
	2. 5–9 ani
	3. 10–14 ani
	4. 15–17 ani
	5. Vârstă necunoscută

Variabile minime pentru identificarea caracteristicilor fundamentale ale actelor de violență

DEZAGREGARE ÎN FUNCȚIE DE VICTIMĂ	
CRITERII	VARIABLE
SV – Sexul victimei	1. Bărbat
	2. Femeie
	3. Sex necunoscut
DEZAGREGARE ÎN FUNCȚIE DE AGRESOR	
CRITERII	VARIABLE
SA – Sexul agresorului	1. Bărbat
	2. Femeie
	3. Sex necunoscut
VA – Vârsta agresorului ¹⁵²	1. 0–14 ani
	2. 15–17 ani
	3. 18–29 de ani
	4. 30–44 de ani
	5. 45–59 de ani
	6. 60 de ani și peste
	7. Vârstă necunoscută

152 Vârsta trebuie exprimată prin data nașterii sau în luni/ani. Intervalele de vârstă prezentate aici sunt recomandate în scop analitic.

DEZAGREGARE ÎN FUNCȚIE DE AGRESOR

CRITERII	VARIABLE	
AI – Agresor individual	- Membru al familiei - Părinte biologic sau adoptiv - Tutore sau asistent maternal - Tată vitreg/mamă vitregă - Frate, soră, frate vitreg, soră vitregă - Alți membri ai familiei (unchi, mătușă, bunic, bunică) - Membru al gospodăriei care nu face parte din familie (prestator casnic, oaspete temporar sau permanent) - Partener intim - Partener intim actual/soț actual/soție actuală, inclusiv iubit/iubită și partener ocazional/parteneră ocazională - Fost partener intim/fost soț/fostă soție - Amic sau coleg de școală	- Persoane cu funcție oficială - Medic sau alt cadru medical - Cadru didactic sau alt angajat al școlii - Personalul instituțiilor de aplicare a legii și din sistemul de justiție, polițist, gardian - Îngrijitor, asistent social, responsabil de caz, personalul orfelinatelor și al centrelor de protecție a copilului - Angajator (oficial sau neoficial) sau coleg de muncă - Cleric, inclusiv preot, călugăriță, pastor, imam - Antrenor sportiv sau personal de instruire - Personalul organizațiilor neguvernamentale, personalul Organizației Națiunilor Unite, inclusiv al forțelor de menținere a păcii și al misiunilor ONU - Proxenet - Alți agresori - Persoană străină - Agresor necunoscut
GAg – Grup de agresori ¹⁵³	- Grup infracțional organizat¹⁵⁴ - Grup armat nestatal¹⁵⁵ - Forțe armate¹⁵⁶ - Grupare teroristă¹⁵⁷ - Alte grupuri - Nu se aplică - Grup necunoscut	

153 Un **grup de agresori** este cel care comite acte de violență colectivă, definită astfel: „folosirea violenței ca instrument de către anumite persoane care se identifică ca membri ai unui grup – indiferent dacă acel grup este unul temporar sau are o identitate permanentă – împotriva unei alte categorii sau grup de persoane pentru a atinge anumite obiective politice, economice sau sociale.” Vezi *World Report on Violence and Health* [Raportul mondial privind violența și sănătatea], p. 215.

154 Un **grup infracțional organizat** este definit ca un grup alcătuit din trei sau mai multe persoane care nu a fost format în mod aleatoriu, care există de o anumită perioadă de timp și care acționează în mod concertat cu scopul de a comite una sau mai multe infracțiuni pedepsite cu cel puțin patru ani de închisoare pentru a obține, în mod direct sau indirect, un avantaj financiar sau alt beneficiu materiale. Vezi Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, art. 2 lit. a).

155 Un **grup armat nestatal** este o forță armată disidentă sau o altă grupare armată organizată care, sub conducerea unui comandament responsabil, deține controlul asupra unei părți a teritoriului său, ceea ce îi permite să desfășoare operațiuni militare susținute și concertate. Vezi Protocolul adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate fără caracter internațional (Protocolul II), 8 iunie 1977, art. 1 alin. 1).

156 **Forțele armate** ale unei părți la conflict cuprind toate forțele, grupările și unitățile armate organizate aflate sub un comandament care răspunde de conduita subordonaților săi în fața acelei părți. Vezi Comitetul Internațional al Crucii Roșii, „Regula 4. Definiția forțelor armate”, CICR, Geneva, nedatat, <<https://ihl-databases.icrc.org/en/customary-ihl/v1/rule4#:~:text=into%20armed%20forces-,Rule%204.,the%20conduct%20of%20its%20subordinates>>, accesat la 27 iunie 2023.

157 O **grupare teroristă** se formează în scopul săvârșirii uneia sau mai multor infracțiuni teroriste. Vezi *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], p. 88. O infracțiune teroristă înseamnă orice act stabilit în conformitate cu instrumentele juridice internaționale privind combaterea terorismului sau care urmărește cauzarea morții sau a vătămării corporale grave a unui civil sau a oricărei alte persoane care nu participă direct la ostilități într-o situație de conflict armat, atunci când scopul unui astfel de act, prin natura sau contextul său, este acela de a intimida o populație ori de a constrânge un guvern sau o organizație internațională să îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui act. Vezi Convenția internațională privind reprimarea finanțării terorismului, art. 2 alin. 1) lit. b).

Variabile suplimentare pentru analiza detaliată a violenței împotriva copiilor

DESCRIEREA VICTIMEI	
CRITERII	VARIABLE
IGV – Identitatea de gen a victimei ¹⁵⁸	1. Gen masculin 1a. Bărbat cisgen 1b. Bărbat transgen
	2. Gen feminin 1a. Femeie cisgen 1b. Femeie transgen
	3. Identitate de gen diferită
	4. Gen necunoscut
OSV – Orientarea sexuală a victimei ¹⁵⁹	1. Heterosexual(ă)
	2. Homosexual(ă)
	3. Bisexual(ă)
	4. Altă orientare sexuală neconformă
	5. Orientare sexuală necunoscută
VAnt – Victimizare anterioară	1. Victima a fost supusă în trecut la violență fizică, sexuală sau psihologică ori la neglijare 1a. De către același agresor 1b. De către alt agresor/alți agresori
	2. Nu se aplică
	3. Situație necunoscută
PV – Polivictimizare	1. Victima a suferit mai multe acte de violență în același timp
	2. Nu se aplică
	3. Situație necunoscută

158 Criteriile și variabilele privind identitatea de gen sunt preluate din *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as 'Femicide/Feminicide')* [Cadrul statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”)], p. 27. Colectarea informațiilor referitoare la identitatea de gen a victimelor va trebui să țină cont de riscul expunerii acestora la stigmatizare și incriminare.

159 Criteriile și variabilele privind orientarea sexuală sunt preluate din *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as 'Femicide/Feminicide')* [Cadrul statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”)], p. 27. Colectarea informațiilor referitoare la orientarea sexuală a victimelor va trebui să țină cont de riscul expunerii acestora la stigmatizare și incriminare, în special în țările în care relațiile între persoanele de același sex sunt ilegale.

DESCRIEREA VICTIMEI		
CRITERII	VARIABLE	
CF – Caracteristici fundamentale ¹⁶⁰	SM – Statut de migrant	1. Copil migrant
		2. Copil solicitant de azil
		3. Copil refugiat
		4. Copil apatrid
		5. Nu se aplică
		6. Statut necunoscut
	Etn – Etnie	Variabile ce trebuie stabilite la nivel național ¹⁶¹
DESCRIEREA AGRESORULUI		
CRITERII	VARIABLE	
AVR – Antecedente de violență/recidivă	1. Agresorul are antecedente de neglijare ori de violență fizică, sexuală sau psihologică 1a. Împotriva aceleiași victime 1b. Împotriva unei alte/altor victime	
	2. Nu se aplică	
	3. Antecedente necunoscute	
LI – Legături instituționale	1. Acțiunile agresorului sunt autorizate, susținute, încurajate, mușamalizate sau justificate 1a. De către o instituție publică ¹⁶² 1b. De către o instituție privată ¹⁶³ 1c. De către o organizație internațională ¹⁶⁴	
	2. Nu se aplică	
	3. Legături instituționale necunoscute	

160 În funcție de contextul fiecărei țări, se pot aduna informații și despre alte caracteristici ale victimelor, cum ar fi:

- Dizabilități: Art. 1 al Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități definește persoanele cu dizabilități ca fiind „acele persoane care au deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea lor deplină și efectivă în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți”. Vezi Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, art. 1.
- Copiii străzii: „Copiii străzii (...) includ: (a) copiii care trăiesc și/sau muncesc pe stradă, fie singuri, fie împreună cu un grup de egali sau cu familia și (b) o categorie mai largă de copii care au format legături puternice cu spațiile publice și în cazul cărora strada are o influență vitală asupra vieții lor de zi cu zi și a identității lor.” Vezi Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 21 (2017) privind copiii străzii, CRC/C/GC/21, Națiunile Unite, New York, 2017, paragraful 4.
- Copiii asociați cu forțele și grupările armate se referă la „orice persoană cu vârsta sub 18 ani care este sau a fost recrutată ori folosită în orice calitate de către o forță sau grupare armată, inclusiv, dar fără a se limita la copii, băieți și fete, folosiți ca luptători, bucătari, hamali, mesageri, spioni sau în scopuri sexuale”. Vezi *Principiile și orientările privind copiii asociați cu forțele și grupările armate (Principiile de la Paris)*.

161 Decizia de a colecta date referitoare la etnie va depinde de circumstanțele naționale. Așa cum a subliniat Oficiul Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului, dezagregarea în funcție de etnie trebuie să țină seama de anumite criterii obiective (de exemplu, limba) și subiective (de exemplu, autoidentificarea) care pot evolua de-a lungul timpului. În plus, deși multe categorii ale populației doresc să beneficieze de o mai mare vizibilitate în statistici pentru a evidenția discriminarea sau disparitățile prevalente și pentru a sprijini măsuri politice țintite, identificarea ca un grup distinct poate reprezenta un aspect sensibil din punct de vedere politic, putând descuraja dezagregarea datelor. Nu în ultimul rând, producerea oricăror date statistice are implicații și asupra dreptului la viață privată, protecția datelor și confidențialitate, putând fi necesară aplicarea standardelor juridice și instituționale relevante. Vezi Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, *Human Rights Indicators: A guide to measurement and implementation* [Indicatori ai drepturilor omului: ghid de măsurare și punere în aplicare], OHCHR, Geneva, 2012, p. 22.

162 O instituție publică este o entitate gestionată sau controlată de administrația centrală sau de o altă subdiviziune administrativă, cum ar fi o regiune, un sector, un județ sau un oraș.

163 O instituție privată este o entitate deținută de un actor nestatal, cum ar fi o firmă, o organizație religioasă, o organizație a societății civile sau o fundație privată.

164 O organizație internațională este „înființată printr-un tratat sau un alt instrument reglementat de dreptul internațional, având personalitate juridică internațională. Organizațiile internaționale pot include ca membri, pe lângă state, și alte entități”. Vezi Gaja, Georgio, „Articles on the Responsibility of International Organizations” [Articole privind responsabilitatea organizațiilor internaționale], New York, 9 decembrie 2011, <<https://legal.un.org/avl/ha/ario/ario.html>>, accesat la 14 decembrie 2022.

CIRCUMSTANȚELE ACTULUI

Ctx – Context

1. Locuință
 - 1a. Locuința/locul în care locuiește victima
 - 1b. Locuința/locul în care locuiește agresorul
 - 1c. Locuința/locul unei persoane terțe, alta decât victima sau agresorul (alți membri ai familiei, prieteni, meditari etc.)
 - 1d. Alte locuințe
2. Unități de învățământ și formare profesională
 - 2a. Instituție de învățământ public¹⁶⁶
 - 2b. Instituție de învățământ privat¹⁶⁷
 - 2c. Școli cu internat/rezidențiale¹⁶⁸
 - 2d. Unități de învățământ special¹⁶⁹
 - 2e. Unități de educație nonformală¹⁷⁰
 - 2f. Alte unități de învățământ
3. Comunitate
 - 3a. Spații deschise (străzi, parcuri, spații publice etc.)
 - 3b. Spații închise pentru joacă, sport, artă, muzică și alte activități recreative (inclusiv centre pentru tineret)
 - 3c. Transportul public și privat (trenuri, autobuze, taxiuri etc.)
 - 3d. Lăcașuri de cult și instituții religioase
 - 3e. Tabere/așezări pentru refugiați/persoane strămutate
 - 3f. Cazărmi, tabere, baze militare
 - 3g. Alte spații comunitare
4. Centre medicale, de recuperare și de îngrijire
 - 4a. Centre de tip rezidențial, orfelinate, adăposturi
 - 4b. Centru comunitar
 - 4c. Spital, creșă, centru de urgență sau de recuperare
 - 4d. Centru de primire a migranților/solicitanților de azil
 - 4e. Alte centre medicale, de recuperare și de îngrijire

165 Pot exista situații în care contextele se suprapun – de exemplu, în cazul centrelor educative pentru minori delincvenți sau al centrelor de tip rezidențial care oferă și educație. În acest caz, caracteristicile sunt determinate de scopul principal (adică educație versus detenție; alternative de îngrijire versus educație). Mai mult, aceleași acte de violență pot avea loc în diferite contexte, cum este cazul hărțuirii sexuale, care se poate produce în școli, prin intermediul TIC și pe stradă. În această situație, ar trebui atribuite mai multe contexte aceluiași act de violență pentru a surprinde multiplele sale caracteristici.

166 O instituție de învățământ public este o „instituție controlată și gestionată în mod direct de către o autoritate sau o agenție de învățământ public din țara în care se află ori de către o agenție guvernamentală sau un organ de conducere (consiliu, comitet etc.) ai cărui membri sunt numiți, în majoritate, de către o autoritate publică din țara respectivă sau sunt aleși prin vot public”. Vezi Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Public Educational Institution” [Instituția de învățământ public], UIS, Montreal, <<https://uis.unesco.org/node/3297446>>, accesat la 13 ianuarie 2022.

167 O instituție de învățământ privat este o „instituție controlată și gestionată de către o organizație neguvernamentală (de exemplu, o biserică, un sindicat, o societate comercială, o agenție străină sau internațională) sau al cărei organ de conducere este format, în majoritate, din membri care nu au fost selectați de către o agenție publică”. Vezi Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Private Educational Institution” [Instituția de învățământ privat], UIS, Montreal, <<http://uis.unesco.org/en/glossary-term/private-educational-institution>>, accesat la 25 octombrie 2022.

168 Școlile cu internat/rezidențiale sunt „instituții de învățământ dotate cu cămine în care pot locui sau pot fi cazați elevii în timpul anului școlar. Căminele dispun de spații de dormit, grupuri sanitare, spații de servit masa, de studiu și de recreere. Incluz adesea și spații de cazare pentru personalul didactic și auxiliar. Școlile pot fi integrate sau segregate. Acestea pot fi destinate unui anumit grup etnic sau minoritar, deschise elevilor dintr-o anumită zonă sau destinate celor cu calificări și caracteristici speciale. Căminele pot fi separate în funcție de sex, vârstă sau chiar legături familiale, în cazul în care sunt copii care provin din aceeași familie. Căminele sunt situate cel mai adesea în campusul școlar.” Vezi Bista, Min B. și Frances Elizabeth Cosstick, „Providing Education to Girls from Remote and Rural Areas: Advocacy brief” [Asigurarea accesului la educație pentru fetele din zonele izolate și rurale: document de advocacy], Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, Bangkok, 2005, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001397/139720e.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022.

169 Educația pentru copiii cu cerințe educaționale speciale sau învățământul special se referă la instruirea, cursurile sau școlile special concepute pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Vezi Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education* [Ghid pentru asigurarea incluziunii și echității în educație], UNESCO, Paris, 2017, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254e.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022. Învățământul special este definit ca fiind „învățământul conceput pentru a facilita învățarea persoanelor care, din diferite motive, au nevoie de sprijin suplimentar și de metode pedagogice adaptate pentru a participa în cadrul unui program educațional și pentru a îndeplini obiectivele de învățare ale acestuia”. Vezi Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Special Needs Education” [Educația pentru copiii cu cerințe educaționale speciale], UIS, Montreal, 2011, <<http://uis.unesco.org/en/glossary-term/special-needs-education>>, accesat la 23 august 2021.

170 Educația nonformală reprezintă „o extindere, o alternativă și/sau o completare la educația formală în cadrul procesului de învățare pe tot parcursul vieții. Aceste tip de educație este adesea oferit pentru a garanta tuturor dreptul la educație. Se adresează persoanelor de toate vârstele, dar nu implică neapărat un parcurs continuu; poate fi de scurtă durată și/sau de intensitate redusă, realizându-se, de obicei, sub formă de cursuri scurte, ateliere sau seminare. În majoritatea cazurilor, educația nonformală oferă calificări care nu sunt recunoscute oficial de către autoritățile naționale sau subnaționale competente din domeniul educației sau nu oferă nicio calificare. Educația nonformală poate include programe care contribuie la alfabetizarea adulților și a tinerilor și la educația copiilor aflați în afara sistemului de învățământ, precum și programe privind abilitățile de viață, competențele profesionale și dezvoltarea socială sau culturală.” Vezi Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, *International Standard Classification of Education: ISCED 2011* [Clasificarea internațională standard a educației: ISCED 2011], UIS, Montreal, 2012, <<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022.

CIRCUMSTANȚELE ACTULUI	
Ctx – Context ¹⁶⁵	5. Locuri de muncă 5a. Incinte/spații fizice în care se desfășoară o activitate profesională (birou, fermă, fabrică, magazin, restaurant, stradă etc.) 5b. Locuința angajatorului (de exemplu, în cazul prestatorilor casnici, al menajerelor etc.) 5c. Locuința lucrătorilor (când se lucrează și de acasă) 5d. Alte locuri de muncă
	6. Locuri de detenție 6a. Secția de poliție 6b. Centru de reeducare/penitenciar/centru de arest preventiv 6c. Centru de detenție pentru imigranți 6d. Alte locuri de detenție
	7. Spații și platforme digitale ¹⁷¹ 7a. Rețele de socializare, atât sub forma platformelor web, cât și prin aplicații ¹⁷² 7b. Platforme de jocuri sociale ¹⁷³ 7c. Platforme, grupuri și forumuri de discuții ¹⁷⁴ 7d. Dark web ¹⁷⁵ 7e. Alte spații/platforme digitale
	8. Nu se aplică
	9. Context necunoscut
Geo – Localizare geografică	1. Localizare în funcție de organizarea teritorială a țării (nivelul 1, 2 etc.)
	2. Extrateritorial
	3. Nu se aplică
	4. Localizare geografică necunoscută
D/O – Data și ora	Format dată: zz/ll/aaaa Format oră: 24:00
CA – Conflict armat	1. În contextul unui conflict armat ¹⁷⁶
	2. În afara contextului unui conflict armat
	3. Nu se aplică
	4. Situație necunoscută

171 **Spațiul digital** este spațiul creat cu ajutorul internetului. În cadrul acestui spațiu, sunt dezvoltate și utilizate platforme pentru interacțiune socială și comunicare. În scopul acestei clasificări, spațiile și platformele digitale indică mai degrabă „locul” în care copiii devin victime ale violenței decât „modul” în care se manifestă violența prin intermediul internetului și al tehnologiilor de comunicare. Prin urmare, variabilele nu includ e-mailurile sau mesajele instantanee, care reprezintă, în cea mai mare parte, o funcție și nu un spațiu propriu-zis.

172 **Rețelele de socializare** utilizează tehnologia pentru a distribui informații și a încuraja oamenii să interacționeze cu alte persoane care au interese comune. Instrumentele electronice și internetul permit utilizatorilor să participe activ la schimbul de informații prin comentarii, discuții, recenzii și interacțiuni prin intermediul textului, al graficilor, al mesajelor audio și al imaginilor video. Câteva exemple de rețele de socializare sunt Facebook, X (cunoscută anterior ca Twitter), Instagram, LinkedIn și Snapchat.

173 **Platformele de jocuri sociale** se referă la jocurile online care permit sau necesită o interacțiune socială între jucători, spre deosebire de jocurile jucate în solitudine.

174 Un **forum de discuții** (cunoscut și sub alte denumiri, precum grup de discuții, platformă de discuții, chat și forum online) este un termen general ce desemnează orice „panou de afișaj” online unde participanții pot lăsa un mesaj și aștepta răspunsuri în cadrul discuțiilor pe anumite teme de interes comun. Acestea pot fi platforme web sau aplicații. Câteva exemple de forumuri de discuții sunt Reddit, 4Chan și aplicații precum Discord.

175 **Dark web-ul** se referă la conținutul online criptat care nu este inclus în rezultatele unui motor de căutare convențional. Conținutul este accesibil numai prin intermediul unui soft special, care permite utilizatorilor și operatorilor paginilor web să rămână anonimi sau imposibil de urmărit.

176 Expresia „în contextul unui conflict armat” se referă la un act săvârșit împotriva unui copil în cadrul sau sub pretextul unui conflict armat, cu alte cuvinte are o legătură temporală, geografică și causală cu conflictul armat. Conflictul armat este definit în nota de subsol 64. Legătura temporală se referă la faptul că actul a avut loc în timpul conflictului armat sau după încheierea acestuia, dar înaintea restabilirii capacității administrative/autorității statului. Legătura geografică se referă la faptul că actul a avut loc într-o zonă afectată de conflictul armat. Legătura causală se referă la faptul că existența conflictului armat a influențat în mod substanțial capacitatea sau decizia agresorului de a comite actul de violență, modul în care a fost comis sau scopul pentru care a fost comis acesta. Adaptare după Acțiunea ONU împotriva violenței sexuale în cadrul conflictelor, *Analytical & Conceptual Framing of Conflict-Related Sexual Violence* [Cadru analitic și conceptual al violenței sexuale în contextul conflictelor], Acțiunea ONU, New York, 2011, <www.stoprapenow.org/wp-content/uploads/2020/10/Analytical-and-Conceptual-Framing-of-Conflict-Related-Sexual-Violence-UN-Action-network-2011-.pdf>, accesat la 10 octombrie 2024. Actul de violență poate fi săvârșit de un combatant sau de un necombatant. Acesta include, dar nu se limitează la actele comise ca „tactică de război”, adică „un act care vizează un obiectiv militar/politic ce servește (sau este destinat să servească) unui scop strategic stabilit în contextul conflictului armat” (vezi *Analytical & Conceptual Framing of Conflict-Related Sexual Violence* [Cadru analitic și conceptual al violenței sexuale în contextul conflictelor], p. 2). Sunt excluse actele de violență care continuă la nivelul de dinaintea conflictului, precum și violența amplificată de conflict și de strămutarea sau detenția rezultată în urma acestuia.

© UNICEF/UNI139106/MARKISZ

Anexe

Anexa 1: Explicații privind definițiile categoriilor de nivel 1

Uciderea cu violență a copilului

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea unui copil

Uciderea nedeliberată a copilului este cea cauzată de un accident, atunci când autorul nu a acționat cu intenție și nu a avut intenția de a răni copilul sau de a-i provoca moartea. Un astfel de exemplu este atunci când părintele cade pe scări cu copilul în brațe, iar căderea provoacă moartea copilului.

Uciderea copilului ca un act dorit poate apărea în cazul în care eutanasia (practica de a pune capăt vieții unui pacient pentru a-i curma suferința) este legală și permisă în cazul copiilor cu consimțământul acestora. O astfel de situație poate fi complicată din cauza aspectelor ce țin de constrângere, capacitate cognitivă, afecțiuni mintale, considerații etice și valori morale.

Uciderea copilului ca un act esențial este cea comisă în stare de legitimă apărare sau în apărarea propriilor copii, în cazul unei amenințări iminente, al unei temeri întemeiate și prin aplicarea unei forțe proporționale.¹⁷⁷

Violența fizică împotriva copilului

Orice act deliberat, nedorit și neesențial care implică aplicarea forței fizice asupra corpului unui copil și care provoacă sau riscă să provoace vătămări, durere sau suferință psihologică.

Un act fizic vătămător poate fi nedeliberat, prin urmare nu constituie violență în cazul accidentelor în care autorul nu a acționat cu intenție împotriva copilului și/sau nu a putut anticipa consecințele actului său. Un astfel de exemplu este atunci când o persoană lovește din greșeală un copil când deschide ușa.

Un act fizic vătămător poate fi dorit, prin urmare nu constituie

violență în cazul sporturilor de contact, cum ar fi rugby, fotbalul american sau boxul.

Un act fizic vătămător poate fi esențial, prin urmare nu constituie violență în cazul imobilizării fizice menite să protejeze integritatea fizică a copilului sau în cazul intervențiilor medicale, cum ar fi operațiile chirurgicale sau procedurile stomatologice efectuate asupra copilului.

Violența sexuală împotriva copilului

Orice act deliberat, nedorit și neesențial de natură sexuală,¹⁷⁸ indiferent dacă este vorba de fapta consumată sau de tentativă, care este săvârșit împotriva unui copil,¹⁷⁹ inclusiv în scopul exploatarei,¹⁸⁰ și care provoacă sau riscă să provoace vătămări, durere sau suferință psihologică

Un act vătămător de natură sexuală poate fi nedeliberat, prin urmare nu constituie violență în cazul expunerii involuntare a unui copil la materiale pornografice.

Un act vătămător de natură sexuală poate fi dorit, precum în cazul sadomasochismului și al altor comportamente sexuale care includ elemente de rănire intenționată. Deși pot încălca normele sociale, aceste acte nu constituie violență. În cazul copiilor, acceptarea unui act de natură sexuală depinde de nivelul lor de dezvoltare și de capacitatea acestora de a-și exprima refuzul sau acordul, putând fi influențată de un dezechilibru de putere bazat pe încredere, autoritate, forță, manipulare sau exploatarea vulnerabilității. Mai multe țări au stabilit o vârstă minimă legală pentru consimțământul sexual, precum și limite privind diferența de vârstă între parteneri ca criterii de determinare a capacității copilului de a-și exprima refuzul sau acordul pentru un act sexual.

Orice act vătămător de natură sexuală săvârșit împotriva copilului este neesențial.

177 Justia, „Self-Defense in Criminal Cases” [Autoapărarea în cauzele penale], octombrie 2022, <www.justia.com/criminal/defenses/self-defense>, accesat la 3 noiembrie 2022.

178 Un act de natură sexuală reprezintă orice comportament fizic, verbal sau nonverbal care implică folosirea oricărei părți a corpului în scopuri sexuale sau ca aluzie sexuală, cu intenție sau conotație sexuală.

179 La nivel național, țările au stabilit vârste minime diferite pentru consimțământul sexual (adică vârsta la care o persoană este considerată ca fiind capabilă să își dea acordul pentru relațiile sexuale). Standardele internaționale nu prevăd o vârstă minimă. Potrivit Comitetului pentru Drepturile Copilului, această vârstă ar trebui însă stabilită la un nivel care să prevină incriminarea comportamentelor adolescenților și împiedicarea accesului la servicii. În consecință, ar trebui să se țină cont de capacitățile în continuă dezvoltare ale copilului și să nu se stabilească o vârstă prea mare. Un alt factor ce trebuie avut în vedere este diferența de vârstă dintre parteneri, care indică raportul de putere dintre aceștia. Nu în ultimul rând, reglementarea vârstei consimțământului ar trebui să țină seama și de situațiile în care sunt implicați doi adolescenți minori. Vezi Comentariul general nr. 20 (2016) privind realizarea drepturilor copilului în perioada adolescenței, paragraful 40. Definiția violenței sexuale împotriva copilului utilizată în această clasificare ține seama de vârstă, calificând actele ca fiind „nedorite” – adică realizate fără consimțământ, inclusiv în cazul în care copilul este prea mic pentru a refuza sau a-și da acordul sau atunci când implică un abuz de încredere, putere sau forță ori manipularea sau exploatarea unei situații vulnerabile.

180 Natura exploatare a comportamentului este ceea ce distinge abuzul sexual de exploatarea sexuală a copiilor. Organizația Națiunilor Unite a definit exploatarea sexuală, fără a se limita la copii, după cum urmează: „Orice acțiune prin care se abuzează sau se încearcă să se abuzeze de o poziție de vulnerabilitate, de o diferență de putere sau de încredere în scopuri sexuale, inclusiv pentru a obține avantaje financiare, sociale sau politice, printre altele, prin exploatarea sexuală a altei persoane”. Vezi Organizația Națiunilor Unite, „Secretary-General’s Bulletin on Special Measures for Protection from Sexual Exploitation and Abuse” [Buletinul Secretarului General privind măsurile speciale de protecție împotriva exploatarei și abuzului sexual], secțiunea 1. Exploatarea sexuală a copiilor nu apare ca o subcategorie separată a violenței sexuale împotriva copiilor, deoarece formele în care se manifestă aceasta se suprapun adesea cu violul, agresiunea sexuală și actul sexual fără contact fizic, iar includerea sa nu ar fi permis îndeplinirea criteriilor de exclusivitate reciprocă în cadrul ICVAC. Numeroase forme de exploatare sexuală a copiilor sunt incluse printre exemplele ilustrative ale actului sexual cu un minor fără contact fizic.

Violența psihologică împotriva copilului¹⁸¹

Orice act deliberat, nedorit și neesențial, verbal sau nonverbal,¹⁸² care afectează sau riscă să afecteze dezvoltarea copilului, având inclusiv consecințe fiziologice pe termen lung¹⁸³ și consecințe asupra sănătății mintale

Un act verbal sau nonverbal vătămător poate fi nedeliberat, prin urmare nu constituie violență în cazul expunerii involuntare a copilului la violența bandelor criminale.

Un act verbal sau nonverbal vătămător poate fi dorit, prin urmare nu constituie violență în cazul izolării temporare a copilului aflat în detenție pentru a-l proteja de agresiunile fizice săvârșite de ceilalți deținuți.

Un act verbal sau nonverbal vătămător poate fi esențial, prin urmare nu constituie violență atunci când copilul este dat în plasament în afara familiei și este izolat pentru a-l proteja de amenințările sau actele de violență comise de părinți.

Neglijarea copilului

Acțiunile deliberate, nedorite și neesențiale al căror rezultat este neasigurarea nevoilor fizice sau psihologice ale copilului, neprotejarea copilului împotriva pericolelor sau neaccesarea serviciilor medicale, educaționale sau de altă natură, deși persoanele responsabile de îngrijirea copilului dispun de mijloacele, cunoștințele și acces la serviciile necesare¹⁸⁴

Un act vătămător de neglijare a copilului poate fi nedeliberat, cum ar fi neasigurarea hranei acestuia din cauza sărăciei, a conflictelor armate sau a dezastrelor naturale.

Un act vătămător de neglijare a copilului poate fi unul dorit atunci când copilul acceptă să fie separat de persoanele în grija cărora se află pentru a fugi din calea unui conflict armat.

© UNICEF/UNI111527/PIROZZI

Un act vătămător de neglijare a copilului poate fi esențial, precum retragerea copilului de la școală (neglijare educațională) pentru a-l proteja de hărțuirea de către alți copii sau de pedepsele corporale aplicate de profesori.

¹⁸¹ Printre sinonimele **violenței psihologice** se numără și violența mintală și violența emoțională. Vezi Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 21. Violența psihologică implică atât acte izolate, cât și acte repetate sau tipare negative. Vezi *Preventing Child Maltreatment* [Prevenirea aplicării de rele tratamente copiilor], p. 10. Definițiile fiecărei subcategorii precizează în mod explicit situațiile în care caracterul repetitiv și durată sunt criterii determinante pentru încadrarea actelor de violență ca violență psihologică.

¹⁸² Un act verbal se realizează în scopul comunicării prin intermediul cuvintelor. Acesta poate fi oral sau scris. Un act nonverbal se realizează în scopul comunicării, fără a se recurge la cuvinte sau contact fizic. Actele nonverbale se manifestă prin expresii faciale, gesturi, limbajul corpului, tonul vocii și alte manifestări fizice ale stării de spirit, atitudinii și aprobării.

¹⁸³ **Consecințele fiziologice** includ, cel puțin, creșterea încărcăturii alostatice. „Încărcătura alostatică se referă la efectul cumulativ al stresului cronic și al evenimentelor majore din viață. [...] Când provocările exterioare depășesc capacitatea de adaptare a copilului, apare suprasolicitarea alostatică.” Vezi Guidi et al., „Allostatic Load and Its Impact on Health” [Încărcătura alostatică și impactul său asupra sănătății], p. 11. Potrivit literaturii de specialitate, încărcătura alostatică poate conduce la o stare de sănătate mai proastă. În mod special, copiii care sunt victime ale violenței prezintă un risc crescut de boli cardiace, diabet și alte afecțiuni care se numără printre principalele cauze ale mortalității și morbidității la adulți. Vezi Gilbert et al., „Childhood Adversity and Adult Chronic Disease” [Adversitățile din copilărie și bolile cronice la adulți]; Merrick et al., „Vital Signs” [Semne vitale]; Merrick et al., „Unpacking the Impact of Adverse Childhood Experiences on Adult Mental Health” [Analiza impactului experiențelor negative din copilărie asupra sănătății mintale la adulți].

¹⁸⁴ Adaptare după Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, paragraful 20. Spre deosebire de alte acte de violență, care sunt, de obicei, legate de anumite incidente, **neglijarea** „implică deseori situații cronice care nu sunt la fel de ușor de identificat ca anumite incidente”. Vezi Hildyard și Wolfe, „Child Neglect” [Neglijarea copilului], p. 680. Definițiile fiecărei subcategorii precizează în mod explicit situațiile în care caracterul repetitiv este un criteriu determinant pentru încadrarea unei omisiuni ca neglijare. În plus, trebuie îndeplinite simultan toate cele trei condiții, respectiv de a dispune de (1) mijloacele, (2) cunoștințele și (3) acces la serviciile necesare, pentru ca o omisiune să fie calificată drept neglijare.

Anexa 2: Structura generală și detaliată a ICVAC

SECȚIUNEA 1 UCIDEREA CU VIOLENȚĂ A COPILULUI	
101	Uciderea intenționată a copilului
102	Tentativă de ucidere intenționată a copilului
103	Uciderea neintenționată a copilului
109	Alte acte care cauzează moartea copilului, neîncadrate altundeva
SECȚIUNEA 2 VIOLENȚA FIZICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	
201	Agresiune gravă asupra copilului
202	Agresiune minoră asupra copilului
203	Izolarea copilului
209	Alte acte de violență fizică împotriva copilului, neîncadrate altundeva
SECȚIUNEA 3 VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	
301	Violul săvârșit asupra copilului
302	Agresiune sexuală asupra copilului
303	Violență sexuală împotriva copilului fără contact fizic
309	Alte acte de violență sexuală împotriva copilului, neîncadrate altundeva

SECȚIUNEA 4 VIOLENȚA PSIHOLICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	
40	Terorizarea copilului
402	Hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului
403	Expunerea copilului la violență domestică
404	Expunerea copilului la alte experiențe violente
409	Alte acte de violență psihologică împotriva copilului, neîncadrate altundeva
SECȚIUNEA 5 NEGLIJAREA COPILULUI	
501	Neglijarea fizică a copilului
502	Neglijarea psihologică a copilului
503	Neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului
504	Neglijarea educațională a copilului
505	Abandonul copilului
509	Alte acte de neglijare a copilului, neîncadrate altundeva
SECȚIUNEA 9 ALTE ACTE DE VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI, NEÎNCADRATE ÎN ALTE SECȚIUNI	
90	Alte acte de violență împotriva copilului, neîncadrate altundeva

Anexa 3: Corespondența între ICVAC și ICCS

Tabelul de corespondență arată similitudinile și diferențele dintre categoriile și subcategoriile actelor de violență din ICVAC și infracțiunile din ICCS. Este important de menționat faptul că această corespondență nu înseamnă întotdeauna că acele categorii sau subcategorii au definiții identice sau că există o corespondență între listele de includere și excludere. De asemenea, trebuie precizat faptul că ICVAC și ICCS prezintă niveluri ierarhice diferite (două, respectiv patru). Corespondența prezentată în tabel reflectă cel mai înalt nivel al ICCS, însă ar

trebui să se considere concordante și nivelurile inferioare. De exemplu, 103 din ICVAC (uciderea neintenționată a copilului) corespunde cu 0103 din ICCS (uciderea neintenționată), ceea ce înseamnă că toate categoriile inferioare din cadrul 0103 sunt incluse în această corespondență (adică 01031 Omor și 01032 Ucidere din culpă, precum și 010321 Omor cu implicarea unui vehicul și 010322 Omor fără implicarea unui vehicul).

ICVAC

ICCS

SECȚIUNEA 1	UCIDERA CU VIOLENȚĂ A COPILULUI	FAPTE CARE CAUZEAZĂ SAU INTENȚIONEAZĂ SĂ CAUZEZE MOARTEA	
101	Uciderea intenționată a copilului	Ucidere intenționată	0101
		Cauzarea ilegală a morții în cadrul unui conflict armat	0107
102	Tentativă de ucidere intenționată a copilului	Tentativă de ucidere intenționată	0102
103	Uciderea neintenționată a copilului	Ucidere neintenționată	0103
109	Alte acte care cauzează moartea copilului, neîncadrate altundeva	Alte fapte care cauzează sau intenționează să cauzeze moartea	0109
SECȚIUNEA 2	VIOLENȚĂ FIZICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	FAPTE CARE CAUZEAZĂ SAU INTENȚIONEAZĂ SĂ CAUZEZE VĂTĂMAREA PERSOANEI	
201	Agresiune gravă asupra copilului	Agresiune gravă	020111
20	Agresiune minoră asupra copilului	Agresiune minoră	020112
203	Izolarea copilului	N/A	
209	Alte acte de violență fizică împotriva copilului, neîncadrate altundeva	Privarea de libertate	02022
		Alte agresiuni sau amenințări (cu accent exclusiv pe agresiuni)	02019
SECȚIUNEA 3	VIOLENȚA SEXUALĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	FAPTE VĂTĂMĂTOARE DE NATURĂ SEXUALĂ	
301	Violul săvârșit asupra copilului	Viol	03011
30	Agresiune sexuală asupra copilului	Agresiune sexuală cu contact fizic	030121
30	Violență sexuală împotriva copilului fără contact fizic	Agresiune sexuală fără contact fizic	030122
309	Alte acte de violență sexuală împotriva copilului, neîncadrate altundeva	Alte acte de violență sexuală	03019
		Alte fapte vătămătoare de natură sexuală	0309

ICVAC

ICCS

SECȚIUNEA 4	VIOLENȚA PSIHOLAGICĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI	FAPTE CARE CAUZEAZĂ SAU INTENȚIONEAZĂ SĂ CAUZEZE VĂTĂMAREA PERSOANEI	
401	Terorizarea copilului	Amenințare serioasă	020121
		Amenințare minoră	020122
402	Hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului	Fapte menite să provoace teamă sau suferință emoțională	0208
		Hărțuire	0208
		Urmărire (<i>stalking</i>)	0208
403	Expunerea copilului la violență domestică	N/A	
404	Expunerea copilului la alte experiențe violente	N/A	
409	Alte acte de violență psihologică împotriva copilului, neîncadrate altundeva	Alte agresii sau amenințări (cu accent exclusiv pe amenințări)	02019
		Alte fapte menite să provoace teamă sau suferință emoțională	02089
		Defăimare sau insultă	0209
SECȚIUNEA 5	NEGLIJAREA COPILULUI	FAPTE CARE CAUZEAZĂ SAU INTENȚIONEAZĂ SĂ CAUZEZE VĂTĂMAREA PERSOANEI	
501	Neglijarea fizică a copilului	Neglijarea copiilor avuți în îngrijire	020611
502	Neglijarea psihologică a copilului	N/A	
50	Neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului	N/A	
504	Neglijarea educațională a copilului	N/A	
505	Abandonul copilului	Neglijarea copiilor avuți în îngrijire	020611
509	Alte acte de neglijare a copilului, neîncadrate altundeva	Alte situații de neglijare a persoanelor avute în îngrijire	020619
SECȚIUNEA 9	ALTE ACTE DE VIOLENȚĂ ÎMPOTRIVA COPILULUI, NEÎNCADRATE ALTUNDEVA	ALTE FAPTE PENALE, NEÎNCADRATE ALTUNDEVA	
909	Alte acte de violență împotriva copilului, neîncadrate altundeva	Alte fapte penale, neîncadrate altundeva	1109

Anexa 4: Index alfabetic

A

Abandonarea permanentă a copilului fără îngrijire adecvată.....	505
Abandonarea unui nou-născut (în secret sau în mod deschis)...	505
Abandonul copilului.....	505
Ademenirea minorilor în scopuri sexuale, inclusiv ademenirea online.....	303
Agresiunea cu un obiect sau cu o armă.....	201
Agresiune fizică	202
Agresiune gravă asupra copilului.....	201
Agresiune gravă cauzatoare de moarte.....	101
Agresiune minoră asupra copilului.....	202
Agresiune sexuală asupra copilului.....	302
Alte acte care cauzează moartea copilului, neîncadrate altundeva	109
Alte acte de neglijare a copilului, neîncadrate altundeva	509
Alte acte de violență împotriva copilului, neîncadrate altundeva.....	9
Alte acte de violență împotriva copilului, neîncadrate altundeva.....	909
Alte acte de violență fizică împotriva copilului, neîncadrate altundeva.....	209
Alte acte de violență psihologică împotriva copilului, neîncadrate altundeva	409
Alte acte de violență sexuală împotriva copilului, neîncadrate altundeva.....	309
Amenințarea cu abandonarea, rănirea sau punerea în pericol a copilului ori a persoanelor sau obiectelor dragi lui	401
Amenințarea cu comiterea unor acte care ar putea răni sau ucide copilul, cu sau fără folosirea armelor, inclusiv de către grupuri infracționale organizate.....	401
Amenințarea cu provocarea unor vătămări minore.....	401
Amenințări de natură sexuală	303
Aplicarea de bătaie sau lovirea copilului.....	201
Aruncarea sau doborârea copilului.....	202
Asistarea la genocid, crime împotriva umanității, crime de război și	

crime de agresiune, așa cum sunt prevăzute acestea la articolele 6-8 bis din Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.....

Asistarea la răpirea, abuzul sexual sau tortura unui membru al familiei

Atac cu acid

B

Bătaia la fund

Bullying cu caracter sexual și/sau glume, tachinări sau comentarii nedorite cu tentă sexuală.....

C

Cauzarea morții prin conducere periculoasă

Ciupire.....

Crimă de onoare

Crimă motivată de zestre

D

Decizia instanței de a acorda custodia principală a copilului unui agresor cunoscut.....

Defăimare

Dispariție forțată

Disprețuirea, denigrarea, batjocorirea sau ridiculizarea repetată a copilului.....

E

Execuție extrajudiciară

Expulzarea copilului din casă fără asigurarea unei alternative de îngrijire.....

Expunerea copilului la abuz sexual și pornografie, inclusiv prin intermediul TIC

Expunerea copilului la alte experiențe violente

Expunerea copilului la atacuri cu arme de foc în școală sau în comunitate

Expunerea copilului la atacuri fizice, sexuale și psihologice între părinți, îngrijitori sau alți membri ai familiei.....

Expunerea copilului la violența bandelor criminale sau la

activitățile violente ale grupărilor de criminalitate organizată..404

Expunerea copilului la violență domestică 403

Expunerea copilului la zvonuri de natură sexuală 303

Expunerea nedorită a copilului la utilizarea armelor de foc..... 404

Expunerea organelor sexuale 303

F

Femicid101

Forțarea copilului să stea într-o poziție incomodă 202

Fotografierea fără consimțământ a organelor sexuale ale unui copil sau a activităților sexuale cu un copil, inclusiv atunci când acestea constituie violență sexuală..... 303

G

H

Hărțuire 402

Hărțuirea, disprețuirea și umilirea copilului..... 402

Hărțuire psihologică (directă și indirectă), inclusiv bullying online..... 402

Hărțuire sexuală, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC).....303

I

„Inaccesibilitatea psihologică” constantă a persoanelor responsabile de copil prin ignorarea semnalelor și a indiciilor copilului mic, inclusiv în centrele de tip rezidențial..... 502

Inducerea în eroare a copilului și supunerea acestuia la avansuri sexuale..... 303

Infanticid 101

Inițiere umilitoare202

Insultarea, jignirea, rănirea repetată a sentimentelor copilului...402

Izolarea copilului 203

Izolarea repetată a copilului, impunerea unor restricții nerezonabile asupra libertății de mișcare sau a interacțiunilor sociale ale copilului..... 203

Î

Împingere 202

Încurajarea copilului să adopte un comportament delincvent ...409

J

K

L

Lăsarea fără ajutor a unui minor soldată cu moartea acestuia...103

Lipsa constantă a sprijinului emoțional și a afecțiunii, neatenție cronică față de copil502

Lipsa constantă a unei alimentații adecvate, inclusiv în centrele de tip rezidențial, internate sau tabere de refugiați.....501

Lipsa intervenției organelor de aplicare a legii pentru protejarea copilului în caz de violență domestică509

Lovre202

Lovirea cu piciorul..... 202

M

Menținerea constantă a copilului cu un aspect murdar sau miros neplăcut, nespălat sau îmbrăcat necorespunzător pentru anotimpul respectiv..... 501

Menținerea constantă a copilului într-un mediu de trai nepotrivit/nesănătos..... 501

Mușcare202

Mutilarea copilului în contextul unui conflict armat.....201

Mutilare genitală201

N

Neglijarea copilului..... 5

Neglijarea educațională a copilului504

Neglijarea fizică a copilului501

Neglijarea psihologică a copilului	502
Neglijarea sănătății fizice sau mintale a copilului	503
Neîndeplinirea în mod constant a obligației de a accesa în mod prompt serviciile medicale adecvate pentru tratarea unei probleme grave de sănătate.....	503
Neîndeplinirea în mod constant a obligației de a acorda sau de a permite acordarea îngrijirilor necesare, conform recomandărilor unui cadru medical competent, pentru tratarea unei leziuni fizice, boli, afecțiuni medicale, deficiențe fizice ori tulburări psihologice, inclusiv în centrele de tip rezidențial.....	503
Neprezentarea în mod constant la ședințele cu personalul didactic	504
Neprotejarea în mod constant a copilului împotriva pericolelor, prin lipsa supravegherii din partea părinților sau a îngrijitorilor, inclusiv în centrele de tip rezidențial, internate sau tabere de refugiați.....	501
O	
Obstrucționarea repetată a școlarizării la domiciliu	504
Omor	101
Omor	103
Omucidere voluntară	101
Opărire	202
Otrăvire	201
P	
Pălmuire	202
Penetrare sexuală neconsimțită, fără utilizarea forței fizice sau fără amenințare.....	301
Permiterea absenței repetate și nemotivate de la școală.....	504
Plasarea în izolare, separarea sau detenția în condiții umilitoare sau degradante.....	203
Plesnire.....	202
Plesnirea peste urechi.....	202
Pipăire, mângâiere sau alte atingeri nedorite	302
Prelevare de organe în scopuri nemedicale	201
Priviri insistente	303

Provocare de arsuri	201
---------------------------	-----

Q

R

Racolare online	303
Rănire.....	201
Răpirea copilului.....	209
Refuzul de a accepta custodia unui copil fugar la întoarcerea acestuia	505
Refuzul de a căuta un copil fugar, inclusiv de către asistenții sociali sau asistenții maternali	505
Respingerea și ignorarea repetată a copilului.....	402

S

Sterilizare forțată	201
Sufocare	201

Ș

Șantaj sexual, constrângerea și șantajarea copilului în scopuri sexuale.....	303
--	-----

T

Tentativă de femicid	102
Tentativă de infanticid.....	102
Tentativă de omor	102
Tentativă de ucidere intenționată a copilului	102
Tentativă de ucidere în contextul activităților teroriste.....	102
Tentativă de viol.....	302
Terorizarea copilului.....	401
Tortură, inclusiv în contextul unui conflict armat	201
Transmiterea de mesaje nedorite cu conținut sexual	303
Transmiterea în direct a abuzului sexual asupra copilului.....	303
Trasul de păr.....	202
Traumatism cranian neaccidental.....	201

U

Uciderea copilului în contextul unui conflict armat.....	101
Uciderea cu violență a copilului.....	1
Ucidere din culpă	103
Uciderea intenționată a copilului.....	101
Ucidere în contextul activităților teroriste.....	101
Ucidere în urma utilizării excesive a forței de către organele de ordine/oficialii publici.....	101
Uciderea neintenționată a copilului	103
Umilirea repetată a copilului, inclusiv în public.....	402
Urmărire (<i>stalking</i>), inclusiv urmărire online	402
Urmărire (<i>stalking</i>) în scopuri sexuale.....	303

V

Vânzarea copilului	209
Viol facilitat de droguri și/sau alcool	301
Viol în contextul unui conflict armat	301
Viol în grup	301
Viol prin utilizarea forței fizice.....	301
Viol săvârșit asupra copilului.....	301
Viol sub presiune sau prin constrângere	301
Violență fizică împotriva copilului	2
Violență psihologică împotriva copilului.....	4
Violență sexuală împotriva copilului fără contact fizic.....	303
Violență sexuală împotriva copiilor	3
Vizarea repetată a copilului în scopul criticării sau pedepsirii.....	402

W**X****Y****Z**

Zgâriere.....	202
---------------	-----

Referințe

Acțiunea ONU împotriva violenței sexuale în cadrul conflictelor, *Analytical & Conceptual Framing of Conflict-Related Sexual Violence* [Cadrul analitic și conceptual al violenței sexuale în contextul conflictelor], Acțiunea ONU, New York, 2011. <www.stoprapenow.org/wp-content/uploads/2020/10/Analytical-and-Conceptual-Framing-of-Conflict-Related-Sexual-Violence-UN-Action-network-2011-.pdf>, accesat la 10 octombrie 2024.

Banca Mondială, „Fact Sheet: An adjustment to global poverty lines” [Fișă informativă: ajustarea pragurilor globale ale sărăciei], 2015, <www.worldbank.org/en/news/factsheet/2022/05/02/fact-sheet-an-adjustment-to-global-poverty-lines>, accesată la 14 decembrie 2022.

Bista, Min B. și Frances Elizabeth Cosstick, „Providing Education to Girls from Remote and Rural Areas: Advocacy brief” [Asigurarea accesului la educație pentru fetele din zonele izolate și rurale: document de advocacy], Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, Bangkok, 2005, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001397/139720e.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022.

Breiding, Matthew et al., *Intimate Partner Violence Surveillance: Uniform definitions and recommended data elements* [Monitorizarea violenței în cuplu: definiții uniforme și date recomandate], versiunea 2.0, Centrul pentru Prevenirea și Controlul Bolilor (SUA), Atlanta, GA, 2015.

Butler, Paul, „The Problem of State Violence” [Problema violenței de stat], *Daedalus*, vol. 151, nr. 1, 2022, pp. 22–37.

Centrul pentru Prevenirea și Controlul Bolilor, „Preventing Abusive Head Trauma” [Prevenirea traumatismelor craniene neaccidentale], 2020, <www.cdc.gov/child-abuse-neglect/about/about-abusive-head-trauma.html>, accesat la 15 septembrie 2022.

Cleary, Michelle et al., „Acid Burn Attacks: Looking beneath the surface” [Atacurile cu acid: dincolo de aparențe], *Journal of Advanced Nursing*, vol. 74, nr. 8, 2018, pp. 1737–1739.

Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite, *Generic Statistical Information Model (GSIM): Statistical Classifications Model* [Model generic de informații statistice (GSIM): model de clasificări statistice], versiunea 1.1, decembrie 2013, <<https://unstats.un.org/unsd/classifications/expertgroup/egm2015/ac289-22.PDF>>, accesat la 13 ianuarie 2023.

Comitetul Internațional al Crucii Roșii, „Regula 4. Definiția forțelor armate”, CICR, Geneva, nedatată, <<https://ihl-databases.icrc.org/en/customary-ihl/v1/rule4#:~:text=into%20armed%20forces-,Rule%204.,the%20conduct%20of%20its%20subordinates>>, accesat la 27 iunie 2023.

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 8 (2006) privind dreptul copilului la protecție împotriva pedepselor corporale și a altor pedepse crude sau degradante, CRC/C/GC/8, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2 martie 2007.

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 13 (2011) privind dreptul copilului de a fi protejat împotriva oricărei forme de violență, CRC/C/GC/13, Organizația Națiunilor Unite, New York, 18 aprilie 2011.

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 20 (2016) privind realizarea drepturilor copilului în perioada adolescenței, CRC/C/GC/20, Organizația Națiunilor Unite, New York, 6 decembrie 2016.

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 21 (2017) privind copiii străzii, CRC/C/GC/21, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2017.

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 24 (2019) privind drepturile copiilor în sistemul de justiție juvenilă, CRC/C/GC/24, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2019.

Comitetul Națiunilor Unite pentru eliminarea discriminării față de femei și Comitetul pentru Drepturile Copilului, Recomandarea generală comună nr. 31 a Comitetului pentru eliminarea discriminării față de femei/Comentariul general nr. 18 al Comitetului pentru Drepturile Copilului privind practicile dăunătoare, CEDAW/C/GC/31-CRC/C/GC/18, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2014.

Consiliul Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite, Comisia de Statistică, Raport preliminar al celei de-a cincizeci și patra sesiuni, martie 2023, <<https://unstats.un.org/UNSDWebsite/statcom/documents/54>>, accesat la 21 martie 2023.

Consiliul Europei, Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Istanbul, 5 noiembrie 2011.

Consiliul Europei, Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzului sexual, Lanzarote, 12 iulie 2007.

Convențiile de la Geneva din 1949, protocoalele adiționale și comentariile acestora, 1949, <<https://ihl-databases.icrc.org/en/ihl-tratate>>, accesat la 6 iunie 2023.

Curtea Penală Internațională, Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale, 1998, în vigoare de la 1 iulie 2002, CPI, Haga, <www.icc-cpi.int/resource-library/Documents/RS-Eng.pdf>, accesat la 22 octombrie 2022.

Divizia Națiunilor Unite pentru Promovarea Femeilor, „Good

Practices in Legislation on “Harmful Practices” against Women” [Bune practici legislative privind „practicile dăunătoare” ce afectează femeile], Comisia Economică a ONU pentru Africa, Addis Abeba, 2009,

<[www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2009/Final report EGMGPLVAW.pdf](http://www.un.org/womenwatch/daw/egm/vaw_legislation_2009/Final_report_EGMGPLVAW.pdf)>, accesat la 25 octombrie 2022.

ECPAT International, *Online Child Sexual Exploitation: A common understanding* [Exploatarea sexuală a copiilor în mediul online: o perspectivă comună], ECPAT International, Bangkok, 2017, <www.ecpat.org/what-we-do/online-child-sexual-exploitation>, accesat la 25 octombrie 2022.

Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, „Prohibition of Discrimination, Harassment, including Sexual Harassment, and Abuse of Authority” [Interzicerea discriminării, a hărțuirii, inclusiv a hărțuirii sexuale, și a abuzului de putere], UN Women, New York, 2013, <www.un.org/womenwatch/uncoordinated/antiharassment.html>, accesat la 16 septembrie 2022.

Eurostat, *Methodological Manual for the EU Survey on Gender-based Violence against Women and Other Forms of Inter-Personal Violence (EU-GBV): 2021 edition* [Manual metodologic pentru ancheta UE privind violența de gen împotriva femeilor și alte forme de violență interpersonală: ediția 2021], Uniunea Europeană, Luxemburg, 2021.

Finkelhor, David, Heather Turner și Deirdre Colburn, „Prevalence of Online Sexual Offenses against Children in the U.S.” [Prevalența infracțiunilor sexuale online cu victime minore în SUA], *Journal of the American Medical Association Network Open*, vol. 5, nr. 10, 2022, pp. 1-11.

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *A Generation to Protect: Monitoring violence, exploitation and abuse of children within the SDG framework* [O generație ce trebuie protejată: monitorizarea violenței, exploatării și abuzului asupra copiilor în baza cadrului ODD], UNICEF, New York, 2020.

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, „Defining Social Norms and Related Concepts” [Definirea normelor sociale și a conceptelor conexe], 2021, <www.unicef.org/media/111061/file/Social-norms-definitions-2021.pdf>, accesat la 29 septembrie 2022.

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Hidden in Plain Sight: A statistical analysis of violence against children* [Ascunsă la vedere: o analiză statistică a violenței împotriva copiilor], UNICEF, New York, 2014.

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, *Strengthening Administrative Data on Violence against Children: Challenges and promising practices from a review of country experiences* [Consolidarea datelor administrative privind violența împotriva copiilor: provocări și practici promițătoare în baza analizei experiențelor naționale], UNICEF, New York, 2020.

Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, „Violence against Children” [Violența împotriva copiilor], UNICEF, New York, nedatată, <www.unicef.org/protection/violence-against-children>, accesat la 19 octombrie 2022.

Fredland, Nina M., „Sexual Bullying: Addressing the gap between bullying and dating violence” [Bullyingul cu caracter sexual: înțelegerea diferenței dintre bullying și violență în relațiile romantice], *Advances in Nursing Science*, vol. 31, nr. 2, 2008, pp. 95–105.

Gaja, Georgio, „Articles on the Responsibility of International Organizations” [Articole privind responsabilitatea organizațiilor internaționale], New York, 9 decembrie 2011, <<https://legal.un.org/avl/ha/ario/ario.html>>, accesat la 14 decembrie 2022.

Gaudin, James M., *Child Neglect: A guide for intervention* [Neglijarea copilului: ghid de intervenție], Departamentul Sănătății și Serviciilor Sociale al Statelor Unite ale Americii, Washington, D.C., 1993.

Gilbert, Leah K. et al., „Childhood Adversity and Adult Chronic Disease: An update from ten states and the District of Columbia, 2010” [Adversitățile din copilărie și bolile cronice la adulți: informații recente din zece state și Districtul Columbia, 2010], *American Journal of Preventive Medicine*, vol. 48, nr. 3, 2015, pp. 345–349.

Grupul de experți în clasificări economice și sociale internaționale, „Short Glossary of Classification Terms” [Glosar succint de termeni de clasificare], document de lucru, nedatată, <https://unstats.un.org/unsd/classifications/bestpractices/glossary_short.pdf>, accesat la 25 octombrie 2022.

Grupul de lucru interinstituțional privind exploatarea sexuală a copiilor, „Terminology Guidelines for the Protection of Children from Sexual Exploitation and Sexual Abuse” [Ghid terminologic privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzului sexual], ECPAT, Luxemburg, 2016.

Guedes, Alessandra et al., „Bridging the Gaps: A global review of intersections of violence against women and violence against children” [Reducerea decalajului: o analiză globală a intersecției dintre violența împotriva femeilor și violența împotriva copiilor], *Global Health Action*, vol. 9, nr. 1, 2016, pp. 1–15.

Guidi, Jenny et al., „Allostatic Load and Its Impact on Health: A systematic review” [Încărcătura alostatică și impactul său asupra sănătății: o analiză sistematică], *Psychotherapy and Psychosomatics*, vol. 90, nr. 1, 2021, pp. 11–27.

Hamby, Sherry L., „On Defining Violence, and Why It Matters” [Despre importanța definirii violenței], *Psychology of Violence*, vol. 7, nr. 2, 2017, pp. 167–180.

Hamby, Sherry L. et al., „The Juvenile Victimization Questionnaire (JVQ Toolkit)” [Chestionarul privind victimizarea minorilor (Instrumente CVM)], Crimes against Children Research Center, Durham, NH, 2004, <www.unh.edu/ccrc/juvenile-victimization-questionnaire>, accesat la 15 septembrie 2022.

Hancock, Andrew, „Best Practice Guidelines for Developing International Statistical Classifications” [Ghid de bune practici pentru realizarea clasificărilor statistice internaționale], noiembrie 2013, <https://unstats.un.org/unsd/classifications/bestpractices/Best_practice_Nov_2013.pdf>, accesat la 13 ianuarie 2023.

Hildyard, Kathryn L. și David A. Wolfe, „Child Neglect: Developmental issues and outcomes” [Neglijarea copilului: probleme de dezvoltare și consecințe], *Child Abuse & Neglect*, vol. 26, nr. 6, 2002, pp. 679–695.

Hoffmann, Eivind și Mary Chamie, *Standard Statistical Classification: Basic principles* [Clasificări statistice standardizate: principii de bază], Comisia de Statistică a Organizației Națiunilor Unite, Cea de-a treizecea sesiune, Organizația Națiunilor Unite, New York, 1-5 martie 1999.

Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, *International Standard Classification of Education: ISCED 2011* [Clasificarea internațională standard a educației: ISCED 2011], UIS, Montreal, 2012, <<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022.

Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Private Educational Institution” [Instituție de învățământ privat], UIS, Montreal, nedatată, <<http://uis.unesco.org/en/glossary-term/private-educational-institution>>, accesat la 25 octombrie 2022.

Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Public Educational Institution” [Instituție de învățământ public], UIS, Montreal, nedatată, <<https://uis.unesco.org/node/3297446>>, accesat la 13 ianuarie 2022.

Institutul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, „Special Needs Education” [Educația pentru copiii cu cerințe educaționale speciale], UIS, Montreal, 2011, <<http://uis.unesco.org/en/glossary-term/special-needs-education>>, accesat la 23 august 2021.

Institute of Work, Health & Organisations, *Child Abandonment and Its Prevention* [Abandonul copilului și prevenirea acestuia], Universitatea din Nottingham, Nottingham, Regatul Unit, 2008.

Justia, „Self-Defense in Criminal Cases” [Autoapărarea în cauzele penale], octombrie 2022, <www.justia.com/criminal/defenses/self-defense>, accesat la 3 noiembrie 2022.

Kairys, Steven W., Charles F. Johnson și Committee on Child Abuse and Neglect, „The Psychological Maltreatment of Children: Technical report” [Abuzul psihologic asupra copiilor: raport tehnic], *American Academy of Pediatrics*, vol. 109, nr. 4, 2002, pp. 1–3.

Lynch, Michael, „Consequences of Children’s Exposure to Community Violence” [Consecințele expunerii copiilor la violența comunitară], *Clinical Child and Family Psychology Review*, vol. 6, nr. 4, 2003, pp. 265–274.

Machimbarrena, Juan M. et al., „Internet Risks: An overview of victimization in cyberbullying, cyber dating abuse, sexting, online grooming and problematic internet use” [Riscurile internetului: o prezentare generală a victimizării în contextul bullyingului online, al abuzului în cadrul întâlnirilor romantice online, al mesajelor cu conținut

sexual, al ademenirii online și al utilizării problematice a internetului], *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 15, nr. 11, 2018, pp. 1–15.

Merrick, Melissa T. et al., „Unpacking the Impact of Adverse Childhood Experiences on Adult Mental Health” [Analiza impactului experiențelor negative din copilărie asupra sănătății mintale a adulților], *Child Abuse & Neglect*, vol. 69, nr. 10-19, 2017, pp. 345-349.

Merrick, Melissa T. et al., „Vital Signs: Estimated proportion of adult health problems attributable to adverse childhood experiences and implications for prevention – 25 states, 2015–2017” [Semne vitale: proporția estimativă a problemelor de sănătate ale adulților atribuibile experiențelor negative din copilărie și implicațiile în ceea ce privește prevenirea – 25 de state, 2015–2017], *Morbidity and Mortality Weekly Report*, vol. 68, nr. 44, 2019, pp. 999–1005.

Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, *Human Rights Indicators: A guide to measurement and implementation* [Indicatori ai drepturilor omului: ghid de măsurare și implementare], OHCHR, Geneva, 2012.

Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor, *Statistical Framework for Measuring the Gender-related Killings of Women and Girls (also Referred to as ‘Femicide/ Feminicide’)* [Cadru statistic privind uciderea femeilor și a fetelor din motive de gen (denumită și „femicid/feminicid”)], UNODC, Viena, 2022.

Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, *Global Report on Trafficking in Persons, 2018* [Raport global privind traficul de persoane, 2018], Organizația Națiunilor Unite, New York, 2018, <www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2018/GLOTIP_2018_BOOK_web_small.pdf>, accesat la 22 septembrie 2022.

Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, *International Classification of Crime for Statistical Purposes (ICCS)* [Clasificarea internațională a infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS)], versiunea 1.0, UNODC, Viena, 2015.

Oficiul Reprezentantului Special al Secretarului General pentru Violența împotriva Copiilor, *Protecting Children Affected by Armed Violence in the Community* [Protejarea copiilor afectați de violența armată în comunitate], Organizația Națiunilor Unite, New York, 2016.

Olweus, Dan, „Bullying at School: Basic facts and an effective intervention program” [Bullyingul în școli: date fundamentale și un program de intervenție eficient], *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, vol. 35, nr. 7, 1994, pp. 1171–1190.

Olweus, Dan și Susan P. Limber, „Some Problems with Cyberbullying Research” [Câteva probleme legate de cercetarea bullyingului online], *Current Opinion in Psychology*, vol. 19, 2018, pp. 139–143.

Organizația Internațională a Muncii, „What Is Child Labour” [Ce înseamnă exploatarea copiilor prin muncă], OIM, Geneva, nedatată,

<www.ilo.org/ipec/facts/lang--en/index.htm>, accesat la 8 septembrie 2022.

Organizația Mondială a Sănătății, *Clasificarea internațională a bolilor (ICD)*, ediția a 11-a, OMS, Geneva, 2018.

Organizația Mondială a Sănătății, *Eliminating Female Genital Mutilation: An interagency statement*, WHO, UNFPA, UNICEF, UNIFEM, OHCHR, UNHCR, UNECA, UNESCO, UNDP, UNAIDS [Eliminarea mutilării genitale feminine: declarația comună a OMS, UNFPA, UNICEF, UNIFEM, OHCHR, UNHCR, UNECA, UNESCO, PNUD, UNAIDS], OMS, Geneva, 2008.

Organizația Mondială a Sănătății, *Global Status Report on Violence Prevention* [Raportul privind situația prevenirii violenței la nivel global], OMS, Geneva, 2014.

Organizația Mondială a Sănătății, *Preventing Child Maltreatment: A guide to taking action and generating evidence* [Prevenirea aplicării de rele tratamente copiilor: ghid pentru adoptarea de măsuri și generarea de dovezi], OMS, Geneva, 2006.

Organizația Mondială a Sănătății, „Understanding and Addressing Violence against Women: Femicide” [Înțelegerea și combaterea violenței împotriva femeilor: femicidul], Fișă informativă, OMS, Geneva, 2012,

<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77421/1/WHO_RHR_12.38_eng.pdf>, accesată la 22 septembrie 2022.

Organizația Mondială a Sănătății, „What Works to Prevent Online Violence against Children?: Executive summary” [Ce măsuri sunt eficiente pentru prevenirea violenței online împotriva copiilor?: rezumat], OMS, Geneva, 2022, <www.who.int/publications/i/item/9789240062085>, accesat la 13 ianuarie 2023.

Organizația Mondială a Sănătății, *World Report on Violence and Health* [Raportul mondial privind violența și sănătatea], OMS, Geneva, 2002.

Organizația Națiunilor Unite, Convenția cu privire la drepturile copilului, Organizația Națiunilor Unite, New York, 20 noiembrie 1989.

Organizația Națiunilor Unite, Convenția împotriva criminalității transnaționale organizate, Organizația Națiunilor Unite, New York, 15 noiembrie 2000.

Organizația Națiunilor Unite, Convenția internațională pentru protecția tuturor persoanelor împotriva disparițiilor forțate, Organizația Națiunilor Unite, New York, 20 decembrie 2006. Organizația Națiunilor Unite, Convenția internațională privind reprimarea finanțării terorismului, A/RES/54/109, Organizația Națiunilor Unite, New York, 1999.

Organizația Națiunilor Unite, Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Organizația Națiunilor Unite, New York, 30 martie 2007.

Organizația Națiunilor Unite, Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la implicarea copiilor în conflictele armate, A/RES/54/263, Organizația Națiunilor Unite, New York, 25 mai 2000.

Organizația Națiunilor Unite, Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, A/RES/54/263, Organizația Națiunilor Unite, New York, 16 martie 2001.

Organizația Națiunilor Unite, Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al traficului de femei și copii, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, Organizația Națiunilor Unite, New York, 15 noiembrie 2000.

Organizația Națiunilor Unite, Rezoluția nr. 1882 (2009) a Consiliului de Securitate privind copiii și conflictele armate, S/RES/1882, Organizația Națiunilor Unite, New York, 4 august 2009.

Organizația Națiunilor Unite, „Secretary-General’s Bulletin on Special Measures for Protection from Sexual Exploitation and Abuse” [Buletinul Secretarului General privind măsurile speciale de protecție împotriva exploatării și abuzului sexual], ST/SGB/2003/13, Organizația Națiunilor Unite, New York, 2003.

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education* [Ghid pentru asigurarea incluziunii și echității în educație], Paris, 2017, <<http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254e.pdf>>, accesat la 22 septembrie 2022.

Principiile și orientările privind copiii asociați cu forțele și grupările armate (Principiile de la Paris), 2007, <https://childrenandarmedconflict.un.org/publications/ParisPrinciples_EN.pdf>, accesat la 14 octombrie 2022.

Scott, David, „State Violence” [Vioența de stat], în *Companion to State Power, Liberties and Rights*, editat de Sharon Morley et al., Policy Press, Bristol, Regatul Unit, 2016, pp. 267–268.

Straus, Murray A. et al., „Identification of Child Maltreatment with the Parent–Child Conflict Tactics Scales: Development and psychometric data for a national sample of American parents” [Identificarea relelor tratamente aplicate copiilor cu ajutorul scalei referitoare la tacticile folosite în conflictele dintre părinți și copii: elaborare și date psihometrice pentru un eșantion național de părinți americani], *Child Abuse & Neglect*, vol. 22, nr. 4, 1998, pp. 249–270.

Trial International, „Extrajudicial Executions” [Execuții extrajudiciare], nedatat, <<https://trialinternational.org/topics-post/extrajudicial-executions>>, accesat la 13 februarie 2022.

Wathen, C. Nadine și Harriet L. MacMillan, „Children’s Exposure to

Intimate Partner Violence: Impacts and interventions” [Expunerea copiilor la violența în cuplu: impact și intervenții], *Pediatric Child Health*, vol. 18, nr. 8, 2013, pp. 419–422.

Woodfield, Melanie, Irene Brodd și Sarah Hetrick, „Time-Out with Young Children: A Parent-Child Interaction Therapy (PCIT) practitioner review” [Pauza disciplinară în cazul copiilor mici: o analiză a terapiei bazate pe interacțiunea părinte-copil din perspectiva practicienilor], *International Journal of Environmental Research and Public Health*, vol. 19, nr. 1, 2021, pp. 1–17.

Violența împotriva copiilor reprezintă orice act deliberat, nedorit și neesențial, sub formă de amenințare sau concretizat, îndreptat împotriva unui copil sau a mai multor copii, care cauzează sau riscă să cauzeze moartea, vătămare corporală sau alte forme de suferință fizică și psihologică.